ӨЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МӘМЛЕКЕТЛИК СТАТИСТИКА КОМИТЕТИ

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
СТАТИСТИКА БАСҚАРМАСЫ

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ СТАТИСТИКАЛЫҚ ХАБАРНАМАСЫ

2019 ЖЫЛ
ЯНВАРЬ-ДЕКАБРЬ

Нөкис-2020

СӨЗ БАСЫ

Қарақалпақстан Республикасының статистикалық хабарнамасы – Қарақалпақстан Республикасының социал-экономикалық раўажланыўы, экономика тармақлары ҳәмде қала ҳәм районлар аўҳалын комплекс тәрийплеўши Қарақалпақстан Республикасы статистика басқармасының шереклик басылымы болып табылады. Статистикалық мағлыўматнамада 2019 жылдың январь-декабрь айлары жуўмақлары бойынша Қарақалпақстан Республикасының тийкарғы статистикалық көрсеткишлери сәўлелендирилген.

Бул баспада 2017 жылдың I шерегинен баслап, есабат дәўири ушын статистикалық көрсеткишлер Европа аўқамының Экономикалық хызмет түрлери статистикалық классификаторына (NACE Rev.2) тийкарланған Өзбекистан Республикасының экономикалық хызмет түрлери улыўмамәмлекетлик классификаторы (ЭХУК-2) бойынша қәлиплестирилген.

Соның менен бирге, бар болған экономикалық хызмет түрлеринен пайдаланыўда ЭХУК-2 талаплары қолланылған. Соннан, пайдаланылып атырған ямаса қайта исленип атырған өнимлерди олардың жаңа түрлерине қайта қәлиплестириўге жөнелтирилген барлық хызмет түрлери ислеп шығарыў процесслерине киритилген: таў-кән санааты ҳәм ашық кәнлерди ислеў, қайта ислеп шықарыў санааты, электр, газ, пуў менен тәмийинлеў ҳәм ҳаўаны кондициялаў, суў тәмийнаты, канализация системасы, шығындыларды жыйнаў ҳәм утилизация қылыў, қурылыс (классификатордың B,C,D,E,F секциялары). Аўыл хожалығы өнимлери ислеп шығарыўын экономиканың тараўы сыпатында тәрийплеўдеги парықларды болдырмаў мақсетинде, жаңаланған классификаторда аўыл хожалығы тек ғана дийқаншылық ҳәм шарўашылық өнимлерин ислеп шығарыўды өз ишине алып ғана қалмастан, ал тоғай ҳәм балық хожалықлары өнимлерин ҳәм өз ишине алады (Секция А "Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы").

Сондай-ақ, халықаралық статистика әмелиятына муўапық, экономикалық трендлерди және де анығырақ анализ қылыў мақсетинде, Жалпы аймақлық өним дүзилисиндеги экономикалық хызмет түрлериниң үлес көрсеткишлери жалпы қосылған муғдарға салыстырылған ҳалда келтирилген (яғный, ЖАӨ көлеминен өнимлерге болған салықлар ҳәм субсидиялар шығарып тасланған).

Басылым 12 тематикалық бөлимлерден ибарат болып, ол тийкарғы макроэкономикалық индикаторларды, сондай ақ, жалпы аймақлық өнимди ислеп шығарыў, кәрханалар ҳәм шөлкемлер, соның ишинде киши исбилерменлик субъектлериниң экономикалық хызмети, инвестицион активлик, аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы, санаат, қурылыс, базар хызметлериниң раўажланыў динамикасы ҳаққындағы статистика мағлыўматларын өз ишине алады.

Хабарнамада санаат, курылыс, аўыл хожалығы, транспорт, ишки ҳәм сытқы саўда, көтере ҳәм усақлап сатыў, мийнет базары ҳәм демографиялық жағдай туўрысындағы аналитикалық мағлыўматлар кең түрде келтирилген.

Қысқартпалар ҳәм шәртли белгилер

ЖАӨ	–	жалпы аймақлық өним	л.	–	литр
%.	–	процент	0,0	–	үлкен болмаған көлем
млрд.	–	миллиард	е.	–	Есе
млн.	–	миллион	–	–	көрсеткиштиң жоқ екенлиги
млн.АҚШ долл.	–	миллион АҚШ доллары	га.	–	гектар
кв.	–	квадрат	тн.	–	тонна
км.	–	километр	1), 2), 3)......	–	еслетпе бар екенлиги
м.	–	метр			

МАЗМУНЫ

Көрсеткишлер	бет.
ТИЙКАРҒЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКИШЛЕР	7
I. ЖАЛПЫ АЙМАҚЛЫҚ ӨНИМ ИСЛЕП ШЫҒАРЫЎ	**8-12**
Республика жалпы аймақлық өниминиң экономикалық хызмет түрлери бойынша қурамы	8-12
II. САНААТ	**13-26**
Экономикалық хызмет түрлери бойынша санаат өнимлери ислеп шығарыў	13-16
Натура көринисинде санаат өнимлерин ислеп шығарыў	17-18
Технологик қурамы бойынша ислеп шығаратуғын санаат қурамы	19-20
Тутыныў товарлары ислеп шығарыў	20-21
Қала ҳам районлар бойынша санаат ислеп шығарыў көлемлери	22-25
Локализация дәстүри	25-26
III. АЎЫЛ, ТОҒАЙ ХӘМ БАЛЫҚ ХОЖАЛЫҒЫ	**27-47**
Хожалықлар категориялары бойынша тийкарғы түрдеги дийқаншылық өнимлерин ислеп шығарыў	27-28
Дийқаншылық ҳәм шарўашылық өнимлери силеп шығарыў	28-45
Фермер хожалықлары ҳаққында	45-47
IV. ИНВЕСТИЦИЯЛАР ХӘМ ҚУРЫЛЫС	**48-64**
Қаржыландырыў дереклери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың бөлистирилиўи	48-49
Тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың технологиялық қурамы	49
Экономикалық хызмет түрлери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар	50-54
Қала ҳәм районлар бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар	55-57
Социаллық тараў объектлерин қурыў	58-60
Қала ҳәм районлар бойынша қурылыс жумыслары	61-64
V. КӘРХАНА ХӘМ ШӨЛКЕМЛЕРДИҢ ФИНАНСЛЫҚ НӘТИЙЖЕЛЕРИ	**65-72**
Кәрхана ҳәм шөлкемлердиң финанслық нәтийжелери	65-72
VI. КИШИ ИСБИЛЕРМЕНЛИК (БИЗНЕС)	**73-78**
Киши бизнес ҳәм жеке исбилерменликтиң тийкарғы көрсеткишлери	73-78

Көрсеткишлер	бет.
VII. КӘРХАНАЛАР ҲӘМ ШӨЛКЕМЛЕР ИСКЕРЛИГИНИҢ УЛЫЎМА ТӘРИЙПИ	**79-102**
Экономикалық хызмет түрлери бойынша дизимге алынған ҳәм ҳәрекет етип турған кәрхана ҳәм шөлкемлер саны	79-81
Дизимге алынған коммерциялық кәрханалар-юридикалық тәреплердиң ҳуқуқый формалары	82-93
Шаңарақлық кәрханалар	94-95
Кәрхана ҳәм шөлкемлер саны	95-102
VIII. СЫРТҚЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ БАЙЛАНЫСЛАР	**103-104**
Республика сыртқы саўда айланбасында ҒМШ ҳәм басқа мәмлекетлердиң үлеси	103-104
Республика экспорт-импорты қурамы	104-105
Сыртқы саўда айланбасының континентлер бойынша қурамы	105
Республика сыртқы саўда айланбасында үлкен үлеске ийе болған мәмлекетлер менен товар айланбасы	106
Товарлар ҳәм хызметлер экспорты ҳәм импорты қурамы	107
IX. ХЫЗМЕТЛЕР	**108-110**
Экономикалық хызмет түрлери бойынша базар хызметлери ислеп шығарыў	108-110
X. ТРАНСПОРТ	**111-112**
Транспорт түрлери бойынша жолаўшы тасыў ҳәм жолаўшы айланбасы	111-112
XI. УСАҚЛАП САТЫЎ ТОВАР АЙЛАНЫСЫ	**113-117**
Усақлап сатыў товар айланбасының тийкарғы көрсеткишлери	113-117
XII. ДЕМОГРАФИЯ ҲӘМ БӘНТЛИК	**118-124**
Турақлы халық саны	118
Халықтың тәбийий ҳәрекети	119-120
Өлим себеплери бойынша өлгенлер саны	121
Дүзилген некелер ҳәм ажырасыўлар саны	122
Орташа айлық ис-ҳақы	123

Тийкарғы экономикалық көрсеткишлер январь-декабрь айларында

	млрд. сўм		*2018 жылға салыстырғанда % те*
	2018 ж.	*2019 ж.*	
Жалпы аймақлық өним	**15009,4**	**18735,7**	**106,8**
Санаат өнимлери	10911,9	12729,7	105,0[1)]
Тутыныў товарлары	2143,4	2234,9	104,3
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	6995,5	8108,4	106,6
Тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар	6757,8	8434,6	96,6
Қурылыс жумыслары	2182,7	3202,8	123,8
Жүк айланысы *(млн. тн-км)*	583,0	628,7	107,8
Жолаўшы айланысы *(млн.жолаўшы-км)*	3748,3	3871,8	103,3
Усақлап сатыў товар айланысы	4496,8	5633,4	110,8
Хызметлер, жәми	4600,2	5584,6	112,0
Сыртқы саўда айланысы *(млн. АҚШ долл.)*	742,0	710,3	95,7
Экспорт	457,8	438,2	95,7
Импорт	284,2	272,1	95,7
Сальдо (+;-)	173,6	166,1	x

[1)]*Саноат ишлаб чиқариш индекси*

I. ЖАЛПЫ АЙМАҚЛЫҚ ӨНИМ ИСЛЕП ШЫҒАРЫЎ

Дәслепки мағлыўматлар бойынша, 2019 жылдың январь-декабринде ислеп шығарылған жалпы аймақлық өнимниң (ЖАӨ) көлеми 18735,7 млрд. сўмды қурады ҳәм 2018 жылға салыстырғанда өсим пәти 106,8 процентке тең болды.

2019 жылдың январь-декабрь айларында ЖАӨ дефлятор индекси 116,9 процентти қурады.

Январь-декабрь айларында Қарақалпақстан Республикасы жалпы аймақлық өниминиң экономикалық хызмет түрлери бойынша қурамы

	млрд.сўм		*2018 жылға салыстырғанда, % те*
	2018жыл	*2019жыл*	
I. Жалпы аймақлық өним, жәми	**15009,4**	**18735,7**	**106,8**
соннан:			
Тараўлардың жалпы қосылған қуны	13775,7	17005,9	106,8
Өнимлерге болған салықлар	1233,7	1729,8	106,8
II. Тараўлардың жалпы қосылған қуны	**13775,7**	**17005,9**	**106,8**
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	4005,9	4642,2	106,7
Санаат (қурылысты қосқан ҳалда)	5295,2	6701,5	108,4
санаат	4328,4	5277,9	105,0
қурылыс	966,8	1423,6	123,8
Хызметлер	4474,6	5662,2	104,9
саўда, жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер	755,7	876,7	102,8
тасыў ҳәм сақлаў, мәлимлеме ҳәм байланыс хызметлери	929,4	1021,4	104,5
басқа хызметлер	2789,5	3764,1	105,6

Жалпы аймақлық өнимниң тараўлар бойынша қурамы
январь-декабрь жағдайына
(жәмине салыстырғанда % те)

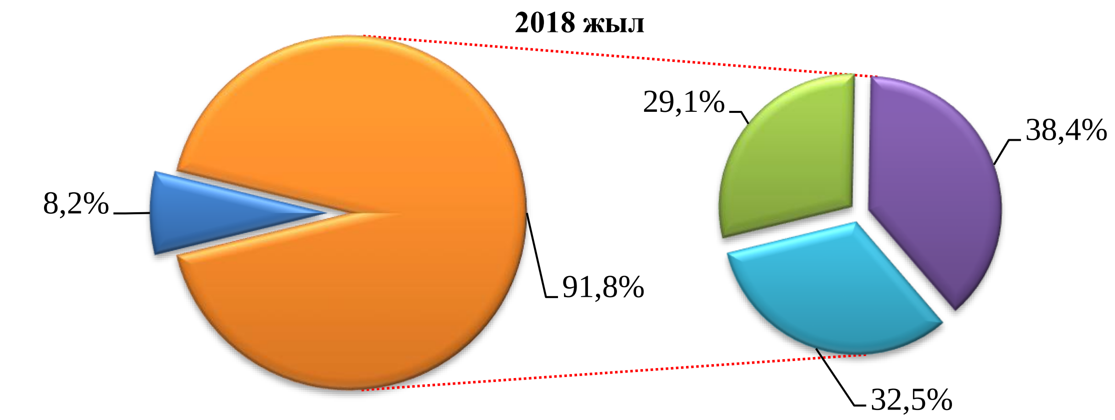

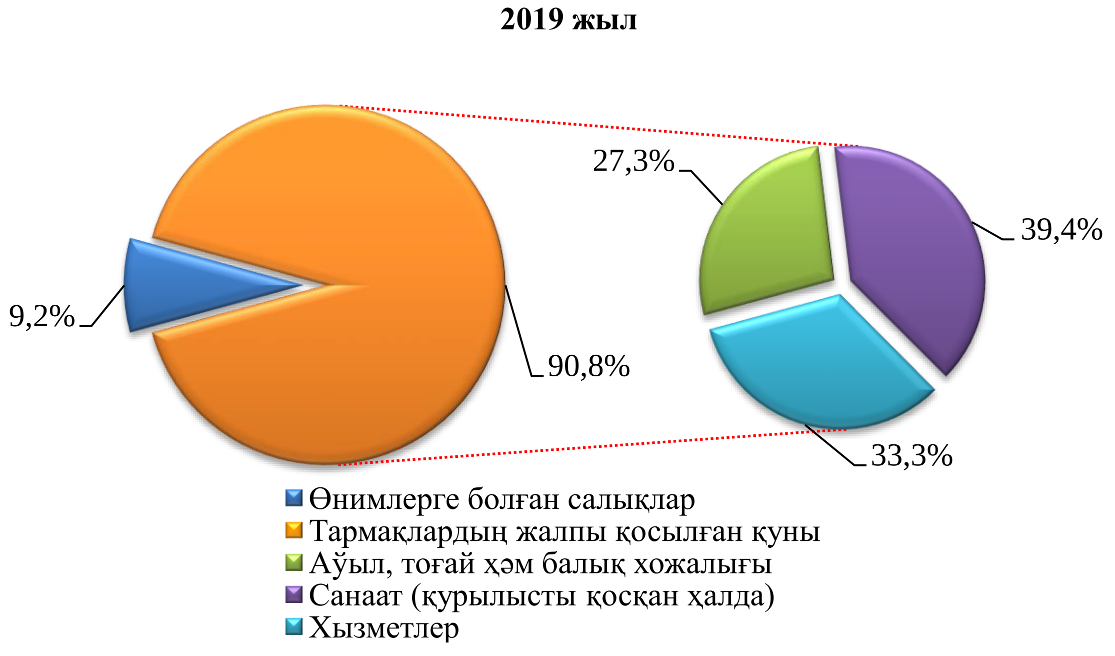

2019 жылдың январь-декабрь айларында Қарақалпақстан Республикасы экономикасының тийкарғы тараўларында гүзетилген өсим пәтлери ЖАӨ өсиўинде тийкарғы фактор болып хызмет етти. Атап айтқанда, аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығының өсим пәти – 106,7 % (ЖАӨ қурамындағы үлеси 27,3 %), санаат (қурылысты қосқан ҳалда) – 108,4 % (39,4 %) ҳәм хызметлер тараўы – 104,9 % (33,3 %).

Январь-декабрь айларында Қарақалпақстан Республикасы жалпы аймақлық өниминиң экономикалық хызмет түрлери бойынша қурамы,
жәмине салыстырғанда % те

	жәмине салыстырғанда % те		*өткен жылға салыстырғанда парқы, (+;-)*
	2018 йил	*2019 йил*	
I. Жалпы аймақлық өним, жәми	**100,0**	**100,0**	**х**
соннан:			
Тараўлардың жалпы қосылған қуны	91,8	90,8	-1
Өнимлерге болған салықлар	8,2	9,2	1
II. Тараўлардың жалпы қосылған қуны	**100,0**	**100,0**	**х**
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	29,1	27,3	-1,8
Санаат (қурылысты қосқан ҳалда)	38,4	39,4	1
санаат	31,4	31,0	-0,4
қурылыс	7,0	8,4	1,4
Хызметлер	32,5	33,3	0,8
саўда, жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер	5,5	5,2	-0,3
тасыў ҳәм сақлаў, мәлимлеме ҳәм байланыс хызметлери	6,7	6,0	-0,7
басқа хызметлер	20,3	22,1	1,8

2019 жыл январь-декабрьде ЖАӨниң экономикалық хызмет түрлери бойынша өсим пәтлери

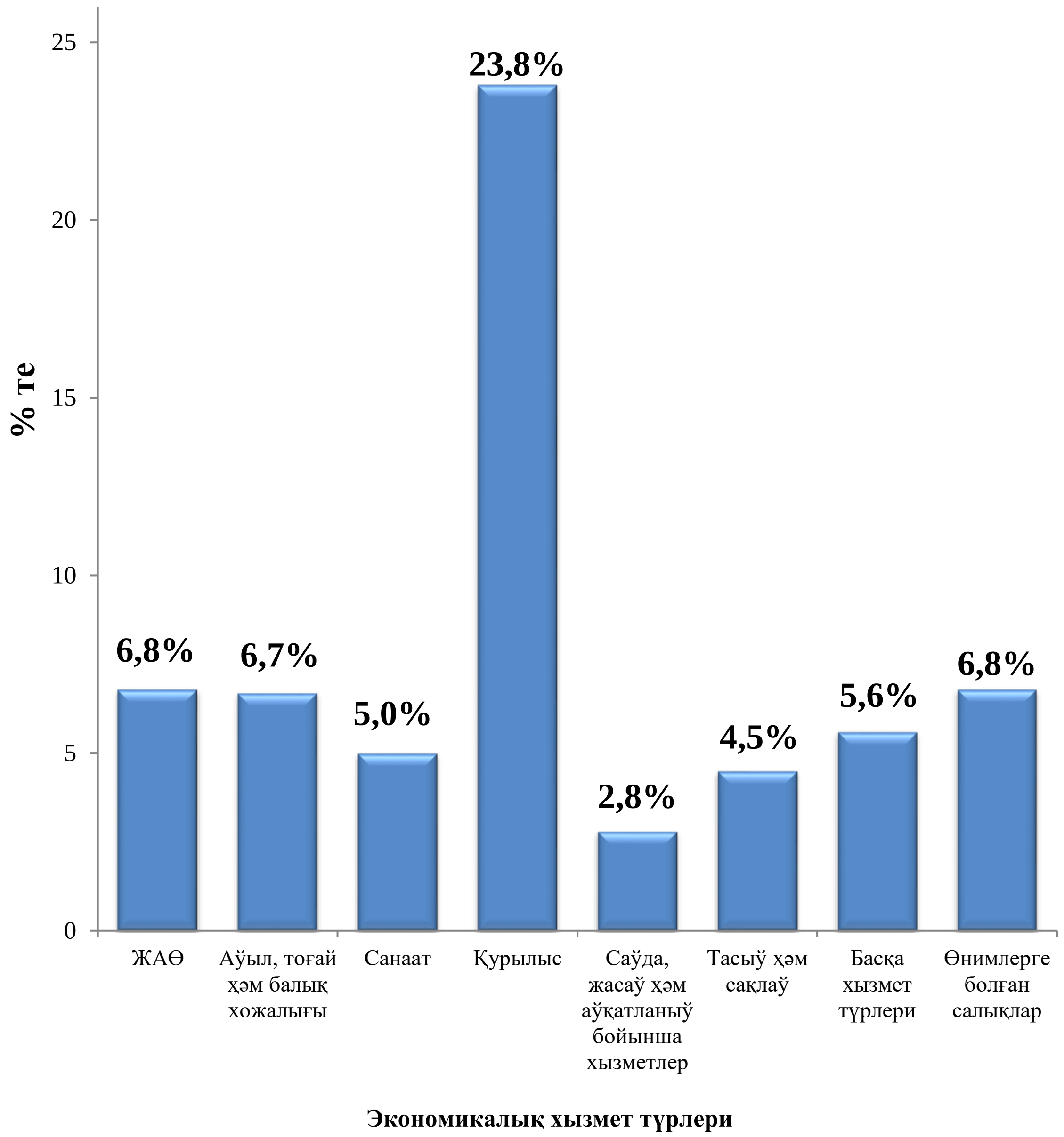

Қарақалпақстан Республикасы экономикасының барлық тараўларында жаратылған жалпы қосылған қун (ЖҚҚ) көлеми улыўма ЖАӨниң 90,8 процентин, онимлерге болған салықлар болса, 9,2 процентин қурады.

Есабат дәўиринде халықтың жан басына ислеп шығарылған жалпы аймақлық өним көлеми 9944,1 мың сўмды қурап, өткен жылдың тийисли дәўири (8086,9 мың сўм) не салыстырғанда 5,2 процентке асты.

Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы ЖАӨниң тараўлар бойынша қурамындағы үлеси 1,8 процентли пунктке (ЖАӨ қурамындағы үлеси 27,3 %) кемейди. Санаат (қурылысты қосқан ҳалда) тараўының үлеси ЖАӨ қурамындағы үлеси 2019 жыл январь-декабрде 39,4 процентти қурады ҳәм 2018 жыл (38,4 %) менен салыстырғанда 1,0 процентли пунктке ҳәмде хызметлер тараўының ЖАӨ қурамындағы үлеси 33,3 процентти қурады ҳәм өткен жыл (32,5 %) менен салыстырғанда 0,8 процентли пунктке асты.

Саўда, жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлердиң ЖАӨ қурамындағы үлеси 5,2 процентти (2018 ж. – 5,5 %), тасыў ҳәм сақлаў, мәлимлеме ҳәм байланыс – 6,0 процентти (6,7 %), хызмет көрсетиўши басқа тараўлар – 22,1 процентти (20,3 %) қурады.

Хызметлер тараўының жалпы қосылған қуны қурамы
(жәмине салыстырғанда % те):

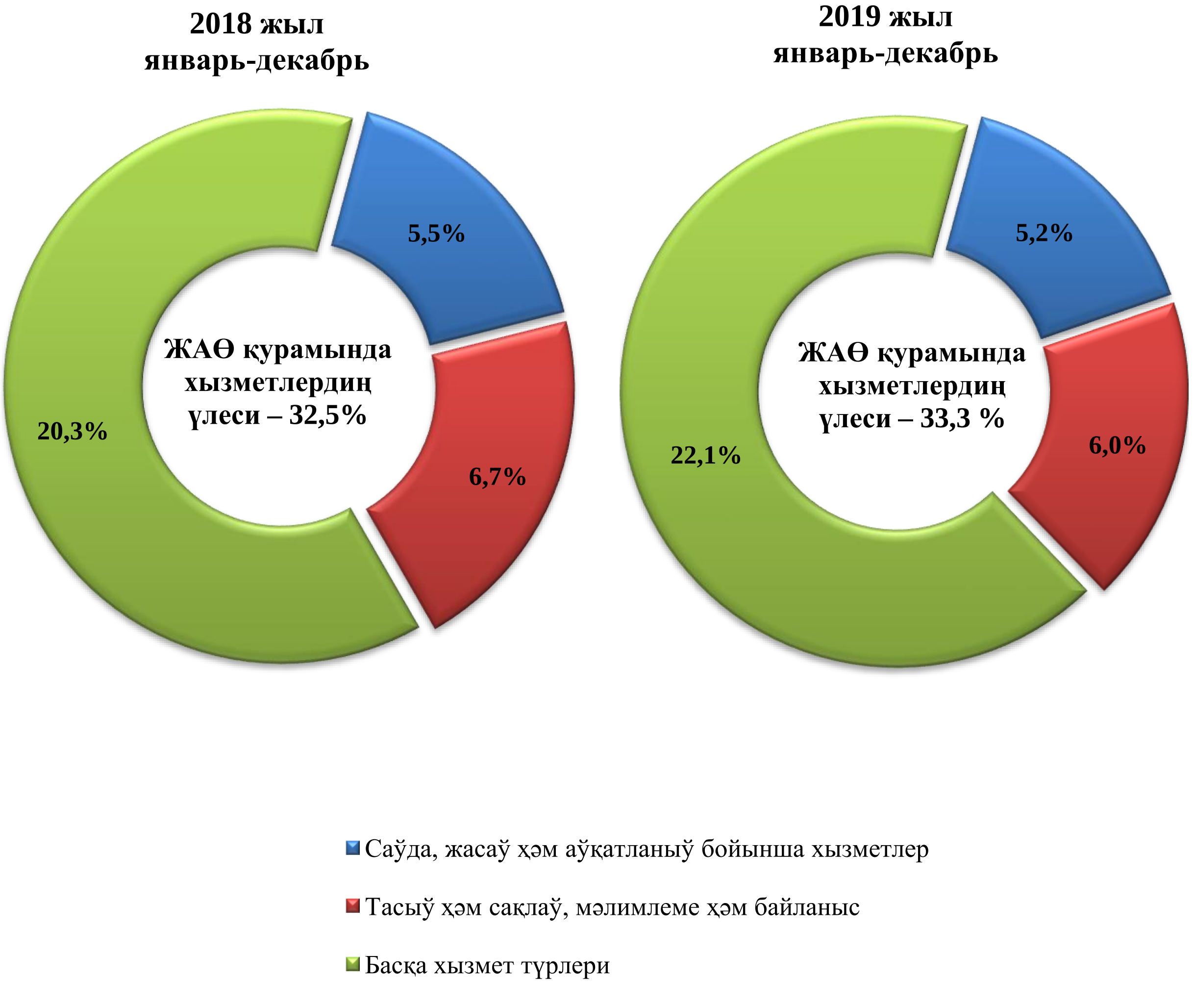

II. САНААТ

2019 жылдың январь-декабрь айларында 12729,7 млрд. сўмлық санаат өнимлери ислеп шығарылған болып, санаат ислеп шығарыў индекси өткен жылдың тийисли дәўирине салыстырғанда 105,0 процентти қурады.

Жәми санаат өнимлери көлеминиң 77,8 проценти (9904,1 млрд. сўм, өткен жылға салыстырғанда санаат ислеп шығарыў индекси 105,8 %) ири кәрханалар тәрепинен ислеп шығарылды.

Статистикалық есап-китаплар бойынша усы жылдың январь-декабрь айларында киши кәрхана ҳәм микрофирмалар тәрепинен ислеп шығарылған санаат өнимлери көлеми 1784,7 млрд. сўм көлеминде (жәми санаат өнимлери көлеминиң 14,0 проценти) баҳаланды ҳәм бул көрсеткиш өткен жылға салыстырғанда 106,2 процентти қурады.

Сондай-ақ, жеке исбилерменлер ҳәм үй хожалықлары тәрепинен ислеп шығарылған санаат өнимлери көлеми 1040,9 млрд. сўм муғдарында (8,2 процент) есап-китап қылынды.

Өнимлер ислеп шығарыўдың ең үлкен көлеми ислеп шығарыўшы (қайта ислейтуғын) кәрханалар тәрепинен ислеп шығарылған болып, ислеп шығарыў көлеми 11061,2 млрд. сўмды, жәми санаат өнимлери ислеп шығарыўдығы үлеси 86,9 процентти қурады.

Сондай-ақ, есабат дәўиринде, жәми санаат өнимлери ислеп шығарыў көлеминде электр, газ, пар менен тәмийинлеў ҳәм ҳаўаны кондициялаў хызмет түри бойынша 1090,9 млрд. сўм (жәми санаат өнимлери ислеп шығарыўдағы үлеси 8,5 %), таў-кән санааты ҳәм ашық кәнлерди ислеў хызмет түри бойынша 465,6 млрд. сўм (3,7 %) ҳәмде суў менен тәмийинлеў, канализация системасы, шығындыларды утилизация қылыў хызмет түри бойынша 112,0 млрд. сўм (0,9 %) өнимлер ислеп шығарылды.

Санаат ислеп шығарыўдың өсиўине электр, газ, пар менен тәмийинлеў ҳәм ҳаўаны кондициялаў кәрханалары да үлес қосты, олардың жәми санаат өнимлери ислеп шығарыўдағы үлеси 8,5 % қурады.

Январь-декабрь айларында санаат ислеп шығарыў көлеми ҳәм өсим пәти

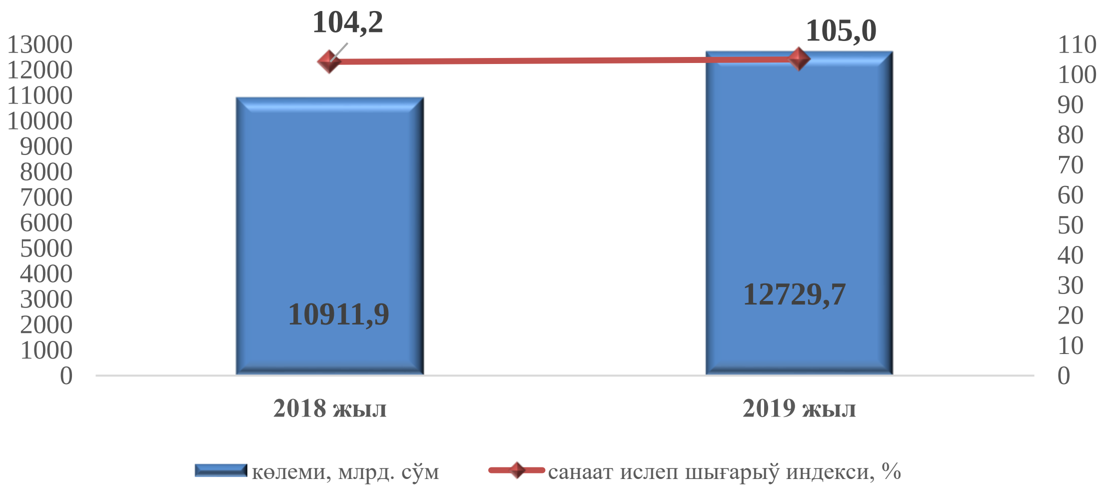

2019 жылдың январь-декабрь айларында экономика хызмет түрлери бойынша санаат ислеп шығарыў қурамы

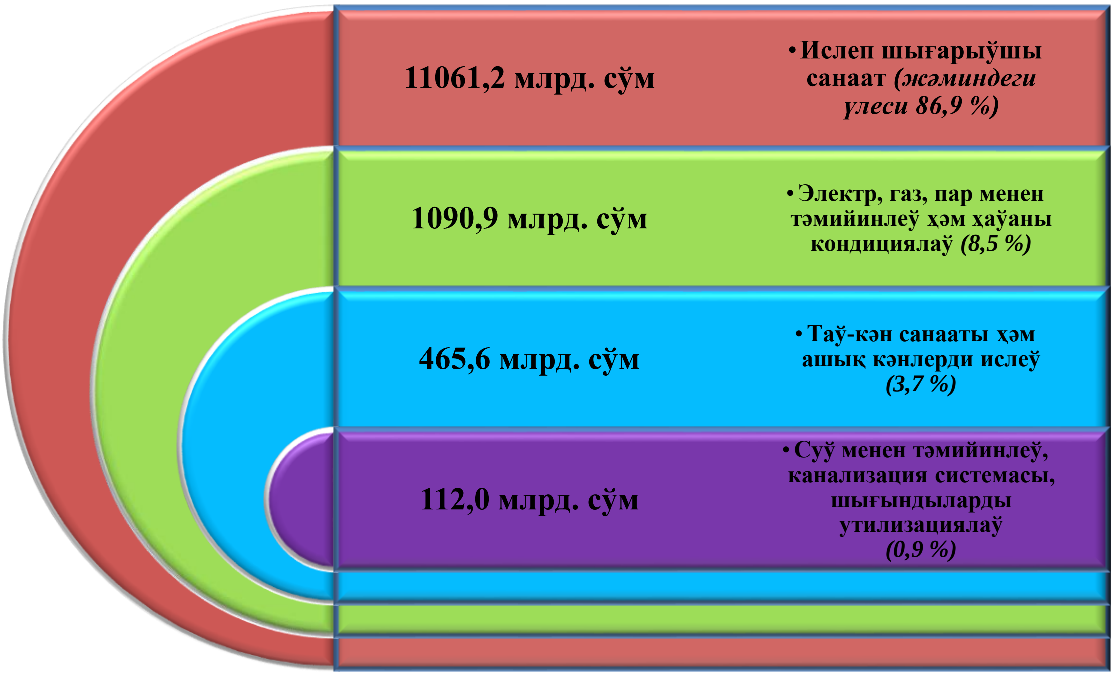

Январь-декабрь айларында экономикалық хызмет түрлери бойынша санаат өнимлерин ислеп шығарыў

	млрд. сўм		*Физик көлем индекси %*	*Жәмине салыстырғанда үлеси, процентте*	
	2018 ж.	*2019 ж.*		*2018 ж.*	*2019 ж.*
Экономикалық хызметтиң айырықша түрлери бойынша санаат өнимлери ислеп шығарыў көлеми	**10911,9**	**12729,7**	**105,0**	**100,0**	**100,0**
Таў-кән санааты хәм ашық кәнлердислеў	**356,7**	**465,6**	**96,4**	**3,3**	**3,7**

олардан:

	млрд. сўм		Физик көлем индекси %	Жәмине салыстырғанда үлеси, процентте	
	2018 ж.	2019 ж.		2018 ж.	2019 ж.
Нефть ҳәм тәбийий газди қазып алыў	244,9	353,7	100,9	2,3	2,8
Таў-кән санаатының басқа тараўлары ҳәм жабық усылда қазыўға техникалық жәрдем көрсетиў	111,8	111,9	-	1,0	0,9
Қайта ислеў санааты	**9838,8**	**11061,2**	**104,9**	**90,2**	**86,9**
соннан:					
Азық-аўқат өнимлери, ишимликлер ҳәм темеки өнимлери ислеп шығарыў	1308,1	1730,5	110,9	12,0	13,6
Тоқымашылық өнимлери, кийимлер, тери ҳәм оған тийисли өнимлер ислеп шығарыў	882,5	1064,7	82,0	8,1	8,4
Ағаш ҳәм қалқы буйымлары, пақал ҳәм тоқыўушын материаллардан жасалған буйымлар, қағаз ҳәм қағаз өнимлери, мебеллер ислеп шығарыў	80,8	85,5	69,1	0,7	0,7
Жазылған материалларды басып шығарыў ҳәм сәўлелендириў	2,9	2,5	89,7	0,0	0,0
Химиялық өнимлер, резина ҳәм пластмасса өнимлери ислеп шығарыў	6836,2	7297,2	108,7	62,7	57,3
Кокс ҳәмнефтти қайта ислеўши өнимлерди ислеп шығарыў	2,7	5,3	94,6	0,0	0,0

	млрд. сўм		*Физик көлем индекси %*	*Жәмине салыстырғанда үлеси, процентте*	
	2018 ж.	*2019 ж.*		*2018 ж.*	*2019 ж.*
Тийкарғы фармацевтика өнимлери ҳәм препаратлары ислеп шығарыў	34,0	46,7	130,6	0,3	0,4
Басқа металл емес минерал өнимлер ислепшығарыў	413,3	563,3	126,5	3,8	4,4
Металлургия санааты	0,5	1,9	172,7	0,0	0,0
Машина ҳәм үскенелер ден басқа, таяр металл буйымлар ислеп шығарыў	13,2	26,5	174,0	0,1	0,2
Компьютерлер, электрон ҳәм оптикалық өнимлер ислеп шығарыў	-	174,1	-	-	1,4
Электр үскенелер ислеп шығарыў	258,2	55,9	21,5	2,4	0,4
Басқа түрлерге киритилмеген машина ҳәм үскенелер ислеп шығарыў	2,6	1,8	63,9	0,0	0,0
Машина ҳәм үскенелерди онлаў ҳәм орнатыў	2,6	2,5	82,2	0,0	0,0
Басқа таяр буйымларды ислеп шығарыў	1,2	2,8	237,9	0,0	0,0
Электр, газ, пар менен тәмийинлеў ҳәм ҳаўаны кондициялаў	**596,1**	**1090,9**	**119,8**	**5,5**	**8,5**
Суў менен тәмийинлеў, канализация системасы, шығындыларды жыйнаў ҳәм утилизация қылыў	**120,3**	**112,0**	**71,4**	**1,1**	**0,9**

Таў-кән санааты ҳәм ашық кәнлерди ислеў кәрханалары тәрепинен 2019 жылдың январь-декабрь айларында ислеп шығарылған өнимлер көлеми 465,6 млрд. сўмды ямаса жәми ислеп шығарылған санаат өнимлери көлеминиң 3,7 процентин қурады.

Таў-кән санаатында ислеп шығарылған өнимлер түри бойынша ҳәк тас қазып алыў көлеми өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 16,2 процентке асқанлығын, газ конденсаты 5,3 процентке ҳәм тәбийий газ 1,4 процентке кемейгенлигин көриўимиз мүмкин.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша санаат өнимлерин ислеп шығарыў

(улыўма көлемге салыстырғанда процент есабында)

2018 жыл январь-декабрь **2019 жыл январь-декабрь**

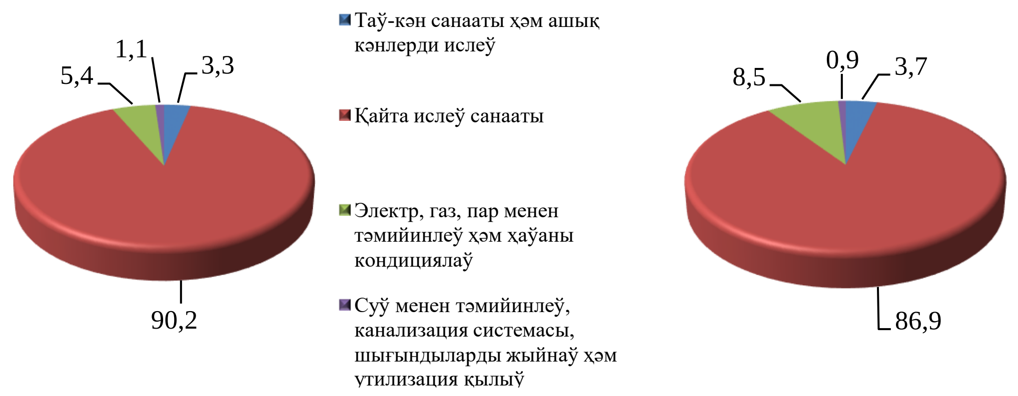

Экономикалық хызмет түрлери бойынша санаат өнимлери түрлерин ислеп шығарыў *(ири кәрханалар бойынша)*

	өлшем бирлиги	*январь-декабрь айларында*		*2018 жылға салыс-тырғанда % есабында*
		2018 ж.	*2019 ж.*	
Таў-кән санааты ҳәм ашық кәнлерди ислеў				
Тәбийий газ ислеп шығарыў	*млн.м. куб*	5374,1	5296,8	98,6
Ҳәк	*мың тн.*	187,2	217,6	116,2
Шебень	*мың тн.*	408,7	336,3	82,3
Қайта ислеў санааты				
Алкоголь өнимлери	*мың л. 100% спирт*	4313,8	4320	100,1
Жумсақ бийдай ҳәм спельта уны	*мың тн.*	79201,3	80554,3	101,7

	өлшем бирлиги	*январь-декабрь айларында*		*2018 жылға салыс-тырғанда % есабында*
		2018 ж.	*2019 ж.*	
Макарон өнимлери ҳәм соған уқсас қамырдан таярланған өнимлер	*тн.*	2955,6	981,1	33,2
Биринши сортлы уннан таярланған бийдай наны, аўырлығы 600 г. (буханка)	*тн.*	2559,4	2424,2	94,7
Гүриш өнимлери	*тн.*	6660,8	7474,5	112,2
Тазаланған пахта майы ҳәм оның фракциялары (химиялық модификация қылынғанларынан басқа)	*тн*	11095,8	10035,6	90,4
Ири шақлы қара мал ушын таяр жем өнимлери	*мың тн.*	39,0	41,5	106,4
Пахта таласы	*мың тн.*	51,5	40,1	77,9
Пахта шигити	*мың тн.*	80,1	62,0	77,4
Пахта тивити (линт)	*тн.*	4270,0	3405,0	79,7
Тийкарғы органикалық емес химиялық онимлер (динатрий карбонаты)	*тн.*	188,6	188,0	99,7
Полиэтилен	*мың тн.*	352,6	362,1	102,7
Полипропилен	*мың тн.*	93,2	95,5	102,5
Электр, газ, пар менен тәмийинлеў ҳәм хаўаны кондициялаў				
Ислеп шығарған электр энергиясы	*млн. кВт/с*	3855,8	3538,1	91,8
Пар ҳәм ыссы суў (ыссылық энергиясы)	*мың Гкал.*	45,0	44,9	99,8

Суў менен тәмийинлеў, канализация системасы, шығындыларды жыйнаў ҳәм утилизация қылыў

	өлшем бирлиги	*январь-декабрь айларында*		*2018 жылға салыс-тырғанда % есабында*
		2018 ж.	*2019 ж.*	
Суўға ислеў бериў ҳәм суў трубалары арқалы бөлистириў хызметлери	*млн. сўм*	28457,7	38134,4	134,0
Ақаба суўларды жоғалтыў, транспортировка қылыў ҳәм қайта ислеў хызмети	*млн. сўм*	4419,7	5606,9	126,9

2019 жылдың январь-декабрь айларында ислеп шығаратуғын санаат кәрханалары тәрепинен ислеп шығарылған өнимлер көлеми 11061,2 млрд. сўмды яки жәми ислеп шығарылған санаат өнимлери көлеминиң 86,9 % қурады.

Ислеп шығаратуғын санаат қурамында жоқары технологиялы тармақтың үлеси 2,0 %, орта-жоқары технологиялы 65,9 %, орта-пәс технологиялы 6,0 % ҳәм пәс технологиялы 26,1 % қурады.

2019 жылдың январь-декабрь айларында ислеп шығарыўдың технологик қурамы бойынша ислеп шығаратуғын санаат қурамы

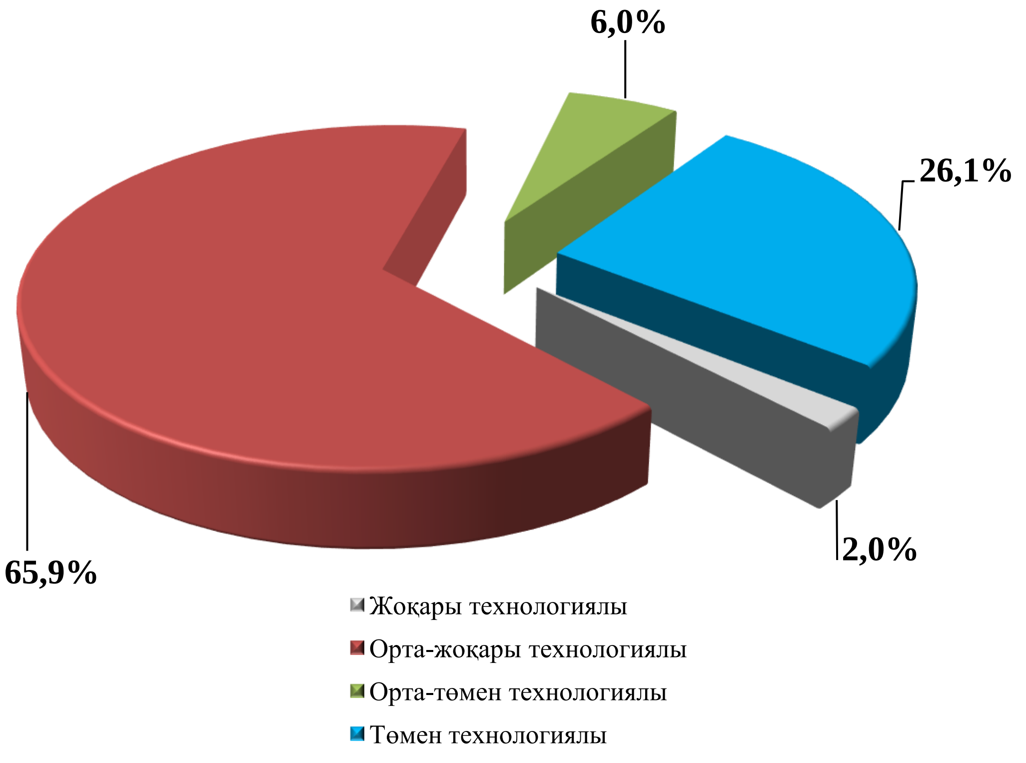

Өз нәўбетинде, ислеп шығаратуғын санаатта өткен жылдың тийисли дәўирине салыстырғанда тазаланған гүриш 12,2 процентке, ири шақлы қарамал ушын жем өнимлери 6,4 % ке, полиэтилен 2,7 % ке, жумсақ бийдай уны 1,7 % ке асқанлығын ҳәм пахта таласы 22,1 % ке, макарон өнимлери ислеп шығарыў өткен жылға салыстырғанда 66,8 % ке кемейгенлигин көриўимиз мүмкин.

Электр, газ, пар менен тәмийинлеў ҳәм ҳаўаны кондициялаў кәрханалары тәрепинен ислеп шығарылған өнимлер көлеми 1090,9 млрд. сўмды (жәми ислеп шығарылған санаат өнимлери көлеминиң 8,5 %) қурады.

Суў менен тәмийинлеў, канализация системасы, шығындыларды утилизация ететуғын кәрханалары тәрепинен ислеп шығарылған өнимлери көлеми 112,0 млрд. сўмды (жәми ислеп шығарылған санаат өнимлер көлеминиң 0,9 %) қурайды.

Өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда қурамында қара металлар болған екилемши шийки зат 34,2 % ке кемейгенлигин ҳәм ақаба сўларды жоқ етиў, транспортировка қылыў ҳәм ислеў бериў бойынша хызметлердиң 26,9 % ке, суўды қайта ислеў ҳәм суў тармақлары бойынша бөлистириў хызметлериниң 34,0 % ке асқанлығын гүзетилди.

Тутыныў товарлары ислеп шығарыў

2019 жылдың январь-декабрь айларында 2234,9 млрд. сўмлық тутыныў товарлары ислеп шығарылып, 2018 жылдың январь-декабрине салыстырғанда 104,3 процентти қурады. Атап айтқанда, 1171,5 млрд. сўмлық азық-аўқат өнимлери, 903,7 млрд. сўмлық азықлық емес өнимлер ҳәм 159,7 млрд. сўмлық вино-арақ өнимлери (2018 жыл январь-декабрьге салыстырғанда тийисли түрде 109,1%, 98,2% ҳәм 106,5%) ислеп шығарылды.

Январь-декабрь айларында тутыныў товарлары ислеп шығарыў

	млрд. сўм		*Жәми өнимдеги үлеси, процентте*	
	2018 ж.	*2019 ж.*	*2018 ж.*	*2019 ж.*
Тутыныў товарлары ислеп шығарыў	**2143,4**	**2234,9**	**100,0**	**100,0**
соннан:				
азық-аўқат өнимлери	1223,6	1331,2	57,1	59,6
азықлық емес өнимлер	919,8	903,7	42,9	40,4

2019 жылдың январь-декабрь айларында тутыныў товарлары ислеп шығарыў көлеми ҳәм өсим пәтлери

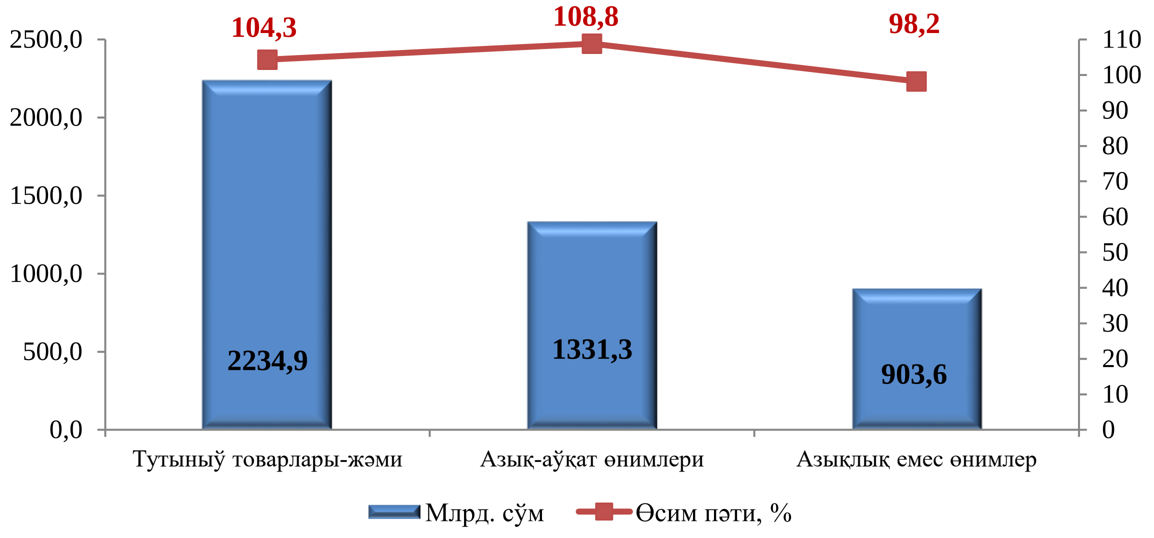

Ири ҳәм киши бизнес субъектлери тәрепинен тутыныў товарлары ислеп шығарыў қурамы, *жәмине салыстырғанда % есабында*

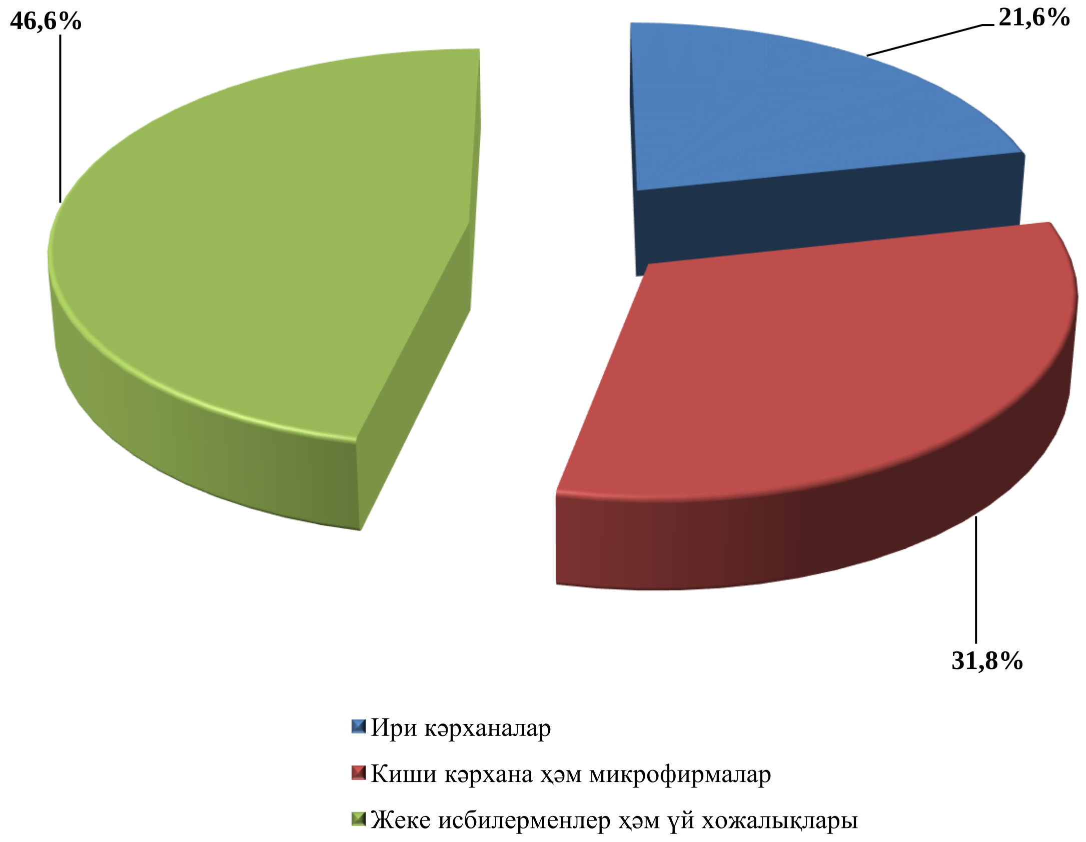

Қала ҳәм районлар бойынша санаат ислеп шығарыў көлемлери

Республика санаат ислеп шығарыў көлеми қурамында ең көп үлеси Нөкис қаласы (жәми ислеп шығарыў көлеминиң 64,0 %), Тақыятас (8,5 %), Хожели (3,2 %), Әмиўдәрья (2,7 %) ҳәм Мойнақ (3,2 %) районларына туўры келеди.

Сондай-ақ, тутыныў товарлары көлеминиң ең үлкен бөлеги Нөкис қаласы (жәми тутыныў товарлары көлеминиң 33,0%), Хожели (9,1%), Төрткүл (9,2 %), Беруний (6,9 %), Тақыятас (6,4 %), ҳәм Шымбай (4,8 %) районларында ислеп шығарылды.

Қала ҳәм районлар бойынша тутыныў товарлары ислеп шығарыў көлеми
(республика бойынша жәмине салыстырғанда % есабында)

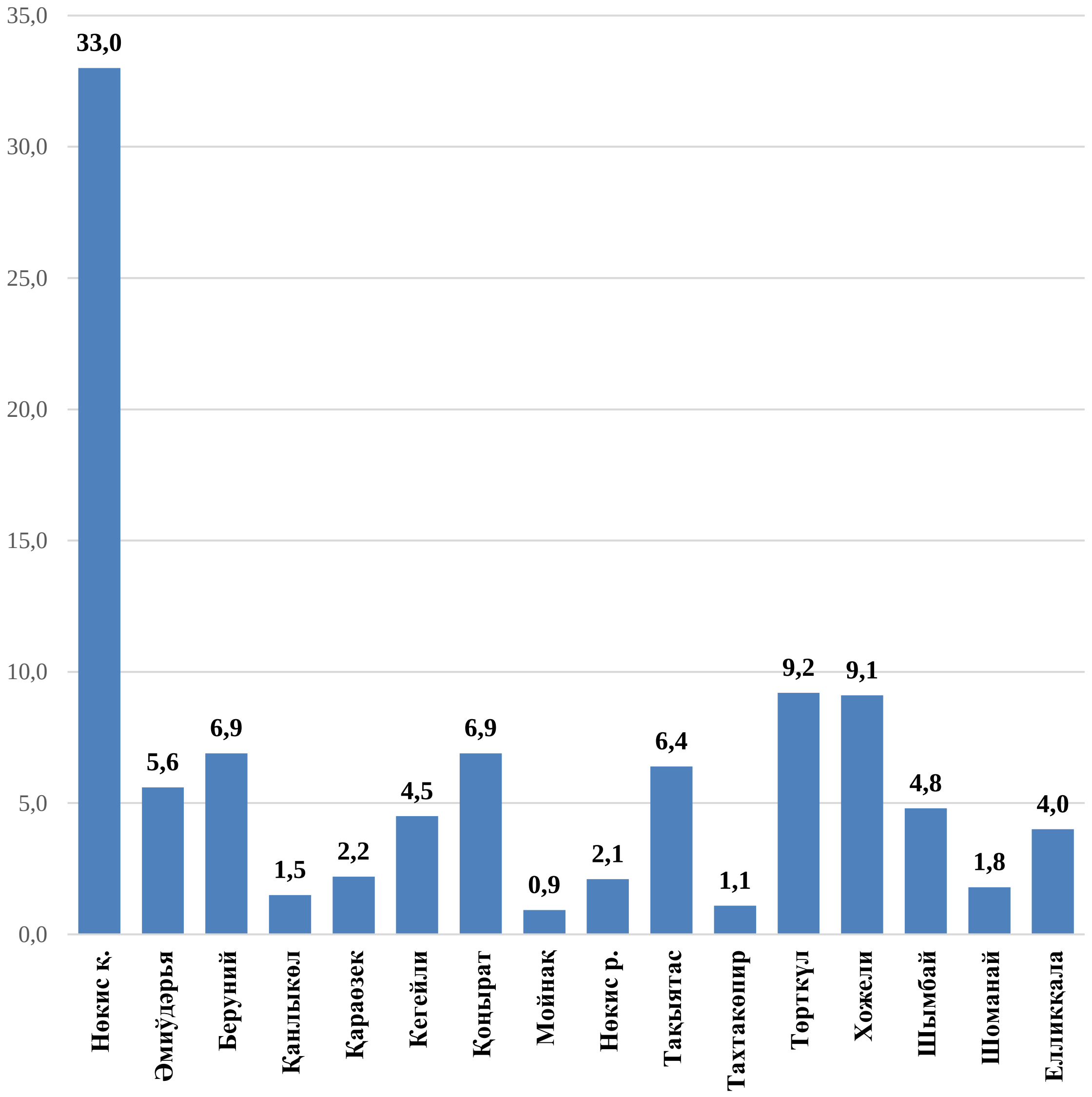

2019 жылдың январь-декабрь айларында қала ҳәм районлар бойынша санаат өнимлери ислеп шығарыў көрсеткишлери

	санаат өнимлери, млрд. сўм	*жәмине салыстырғанда, %*	*аймақлық санаат өнимлери, млрд. сўм*	*жәмине салыстырғанда, %*
Қарақалпақстан Республикасы	**12729,7**	**100**	**2234,9**	**100,0**
Нөкис қ.	8145,7	64,0	738,1	33,0
районлар:				
Әмиўдәрья	346,7	2,7	124,8	5,6
Беруний	252,0	2,0	155,0	6,9
Қанлыкөл	254,6	2,0	33,6	1,5
Қараөзек	234,5	1,8	48,7	2,2
Кегейли	289,0	2,3	101,6	4,5
Қоңырат	320,7	2,5	155,3	6,9
Мойнақ	398,0	3,1	20,3	0,9
Нукус	68,9	0,5	46,9	2,1
Тақыятас	1079,1	8,5	142,3	6,4
Тахтакөпир	53,1	0,4	24,7	1,1
Төрткүл	314,0	2,5	204,6	9,2
Хожели	410,4	3,2	203,7	9,1
Шымбай	250,4	2,0	107,3	4,8
Шоманай	58,1	0,5	39,6	1,8
Елликқала	254,5	2,0	88,4	4,0

Халықтың жан басына санаат өнимлери ҳәм тутыныў товарлары ислеп шығарыў

	Ислеп шығарыў көлеми, халықтың жан басына, мың сўм	
	санаат өнимлери	*тутыныў товарлары*
Қарақалпақстан Республикасы	**6756,4**	**1186,2**
Нөкис қ.	25671,9	2326,2
районлар:		
Әмиўдәрья	1758,1	632,9
Беруний	1329,8	817,9
Қанлыкөл	5031,6	664,0
Қараөзек	4458,2	925,9
Кегейли	4002,8	1407,2
Қоңырат	2484,1	1202,9
Мойнақ	12634,9	644,4
Нукус	1386,3	943,7
Тақыятас	14721,7	1941,3
Тахтакөпир	1327,5	617,5
Төрткүл	1479,0	963,7
Хожели	3366,7	1671,0
Шымбай	2239,7	959,7
Шоманай	1039,4	708,4
Елликқала	1614,8	560,9

2019 жылдың январь-декабрь айларында халықтың жан басына туўры келетуғын санаат өнимлери ҳәм тутыныў товарлары ислеп шығарыў көлемлери, *мың сўм*

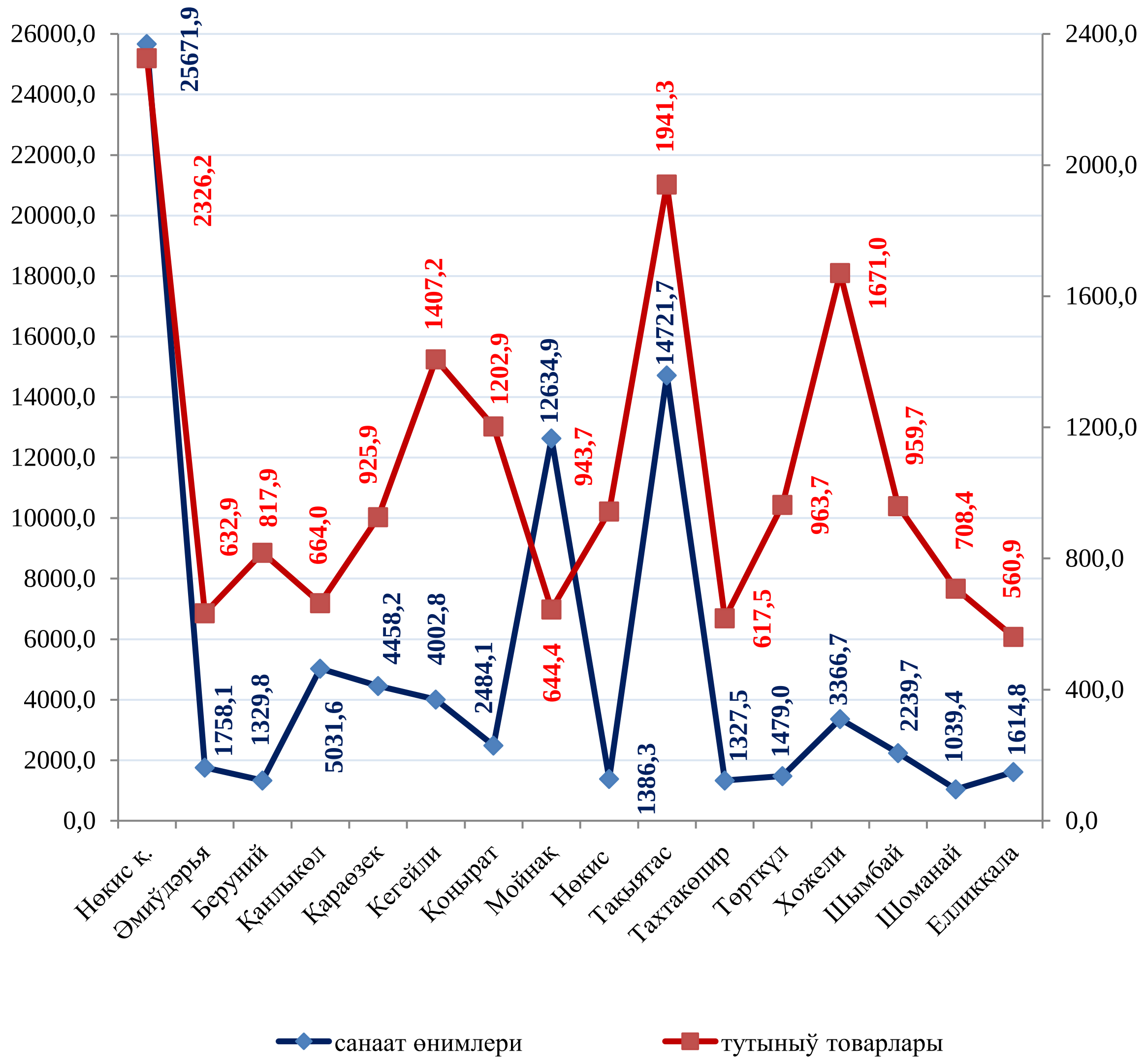

2019 жылдың январь-декабрь айларында таяр өнимлер, аўысық бөлеклер ҳәм материаллар ислеп шығарыўды локализациялаў

Тармақлараралық санаат кооперациясын раўажландырыў, таяр өнимлер, аўысық бөлеклер ҳәм материаллар ислеп шығарыўды локализациялаў дәстүрин әмелге асырыў шеңберинде исбилерменлик субъектлери тәрепинен 2019 жылдың январь-декабрь айларында 4122,1 млрд. сўмлық өнимлер ислеп шығарылды.

Таяр өнимлер, аўысық бөлеклер ҳәм материаллар ислеп шығарыўды локализациялаў дәстүриниң әмелге асырылыўы республика санаат өнимлери ислеп шығарыўдың раўажланыўына өз тәсирин көрсетти, усы дәстүр шеңберинде 324,4 млн. АҚШ доллары муғдарында өнимлер экспорт қылынды.

2019 жылдың январь-декабрь айларында таяр өнимлер, қосымша бөлеклер ҳәм материаллар ислеп шығарыўды локализациялаў дәстүриниң тийкарғы көрсеткишлери

Санаат өнимлери, *млрд. сўм*

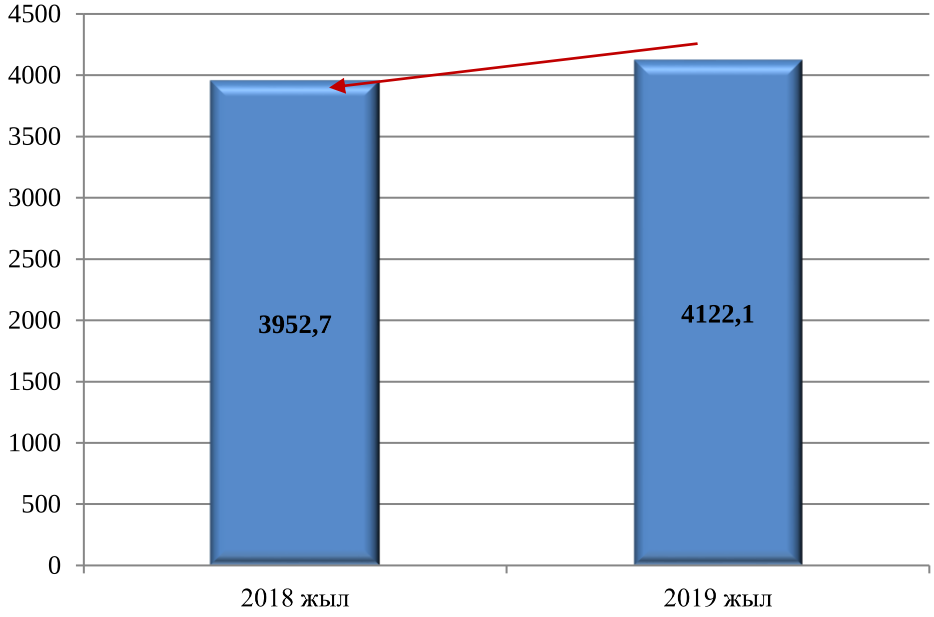

Өнимлер экспорты, *млн. АҚШ долл.*

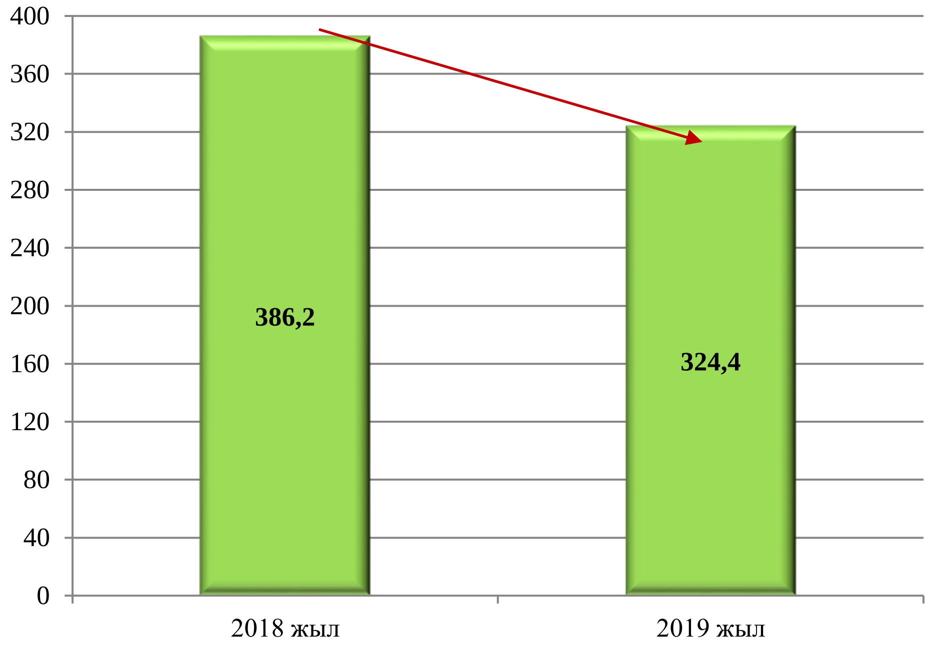

2019 жылдың январь-декабрь айларында локализация дәстүри шеңберинде ислеп шығарылған өнимлердиң улыўма көлеминиң 99,1 % Нөкис қаласы (4086,6 млрд. сўм) кәрханаларына туўры келеди.

III. АЎЫЛ ТОҒАЙ ҲӘМ БАЛЫҚ ХОЖАЛЫҒЫ

2019 жылдың январь-декабринде ислеп шығарылған (көрсетилген хызметлер) улыўма көлеми 8108,4 млрд. сўмды ямаса 2018 жылдың усы дәўирине салыстырғанда 106,6 % ти, соннан, дийқаншылық ҳәм шарўашылық, аўшылық ҳәм бул тараўларда көрсетилген хызметлер көлеми 7633,4 млрд. сўмды (106,5 %), тоғай хожалықларында 322,0 млрд. сўмды (103,0 %), балықшылық хожалықларында 153,0 млрд. сўмды (125,3 %) қурады.

Аўыл хожалығы өнимлери ислеп шығарыў көлеминиң хожалықлар категориялары бойынша қурамы
(жәмине салыстырғанда % есабында)

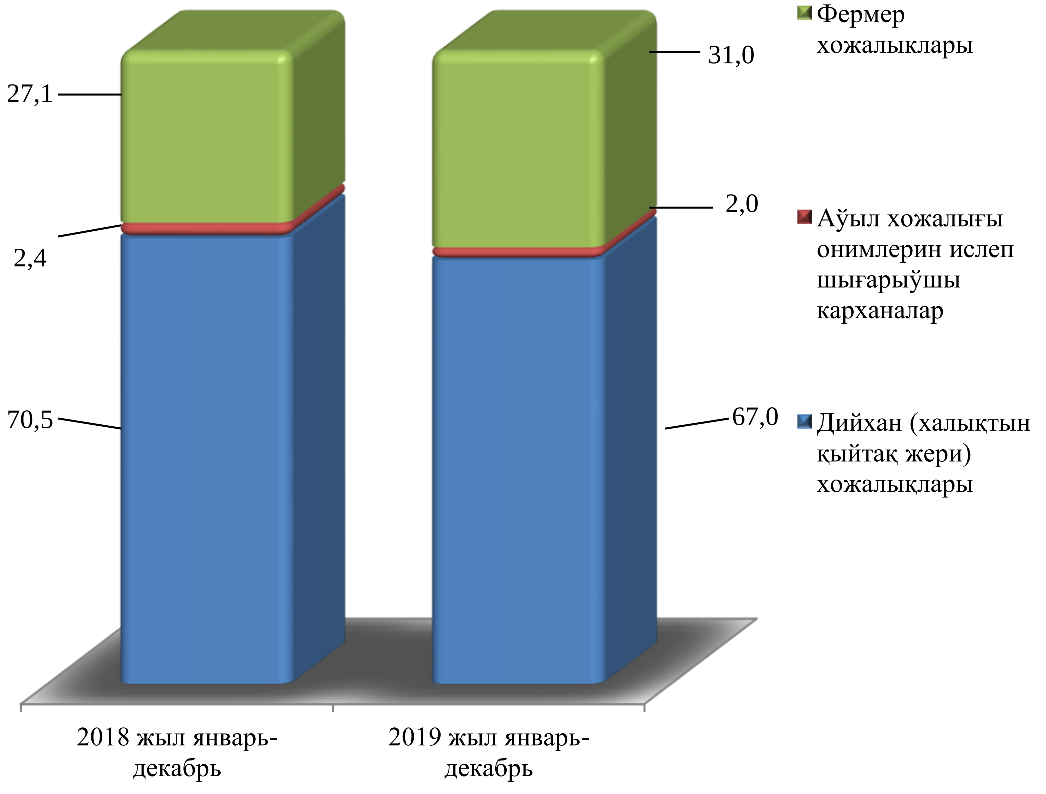

Жыйын-терим. 2019 жылдың январь-декабрь айларында барлық түрдеги хожалықлар тәрепинен 274,9 мың тонна масақлы дән егинлери ислеп шығарылды.

Буннан тысқары, барлық түрдеги хожалықларда 75,1 мың тонна картошка, (2018 жылға салыстырғанда 6,9 % ке көп), 272,5 мың тонна овощ (7,7 % ке көп), жыйнап алынды, 143,5 мың тонна палыз егинлери (6,8 % ке көп), 51,8 мың тонна мийўелер (4,8 % ке көп) ҳәм 8,9 мың тонна жүзим (18,6 % ке көп) жетистирилди.

2019 жылдың январь-декабринде хожалықлар категориялары бойынша тийкарғы түрдеги дийқаншылық өнимлерин ислеп шығарыў

	Фермер хожалықлары		Дийқан (халықтың қыйтақ жери) хожалықлары		Аўыл хожалығы менен шуғылланыўшы кәрханалар	
	тонна	*өсим пәти, % те*	*тонна*	*өсим пәти, % те*	*тонна*	*өсим пәти, % те*
Дән жәми	201186,0	119,6	65549,0	91,9	8160,0	112,4
Картошка	22651,0	120,5	51740,0	101,9	732,0	98,8
Овощ	89346,0	121,0	179941,0	102,2	3238,0	102,1
Палыз егинлери	65277,0	113,6	76285,0	101,6	1927,0	106,1
Мийўелер	15016,0	109,9	30982,0	103,4	5776,0	100,2
Жүзим	1388,0	129,2	7143,0	117,9	400,0	100,0
Пахта	193841,0	125,3	-	-	817,0	117,9

2019 жылдың январь-декабринде аймақлар бойынша тийкарғы түрдеги дийқаншылық өнимлерин ислеп шығарыў

Дән жәми *(тонна)*

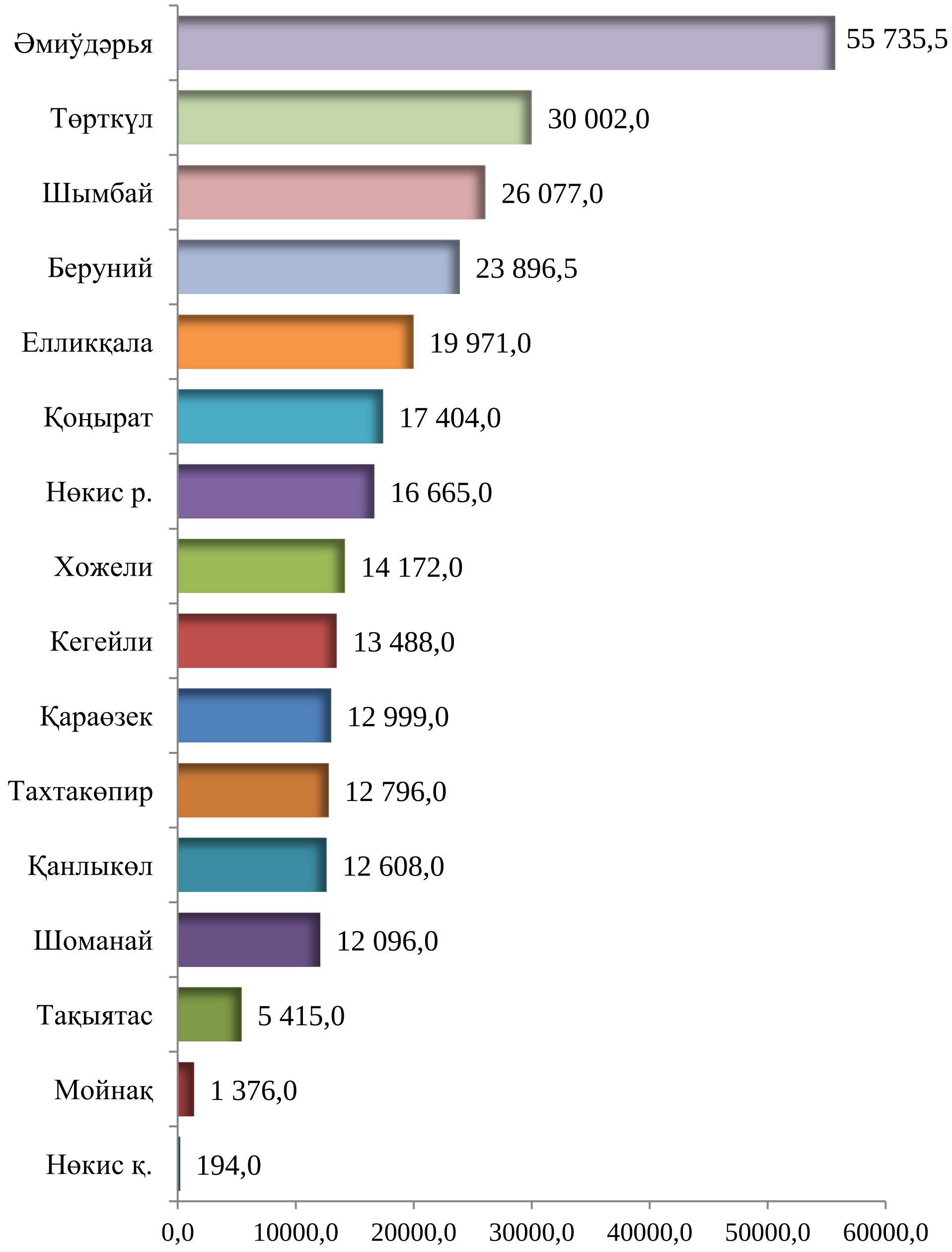

Картошка *(тонна)*

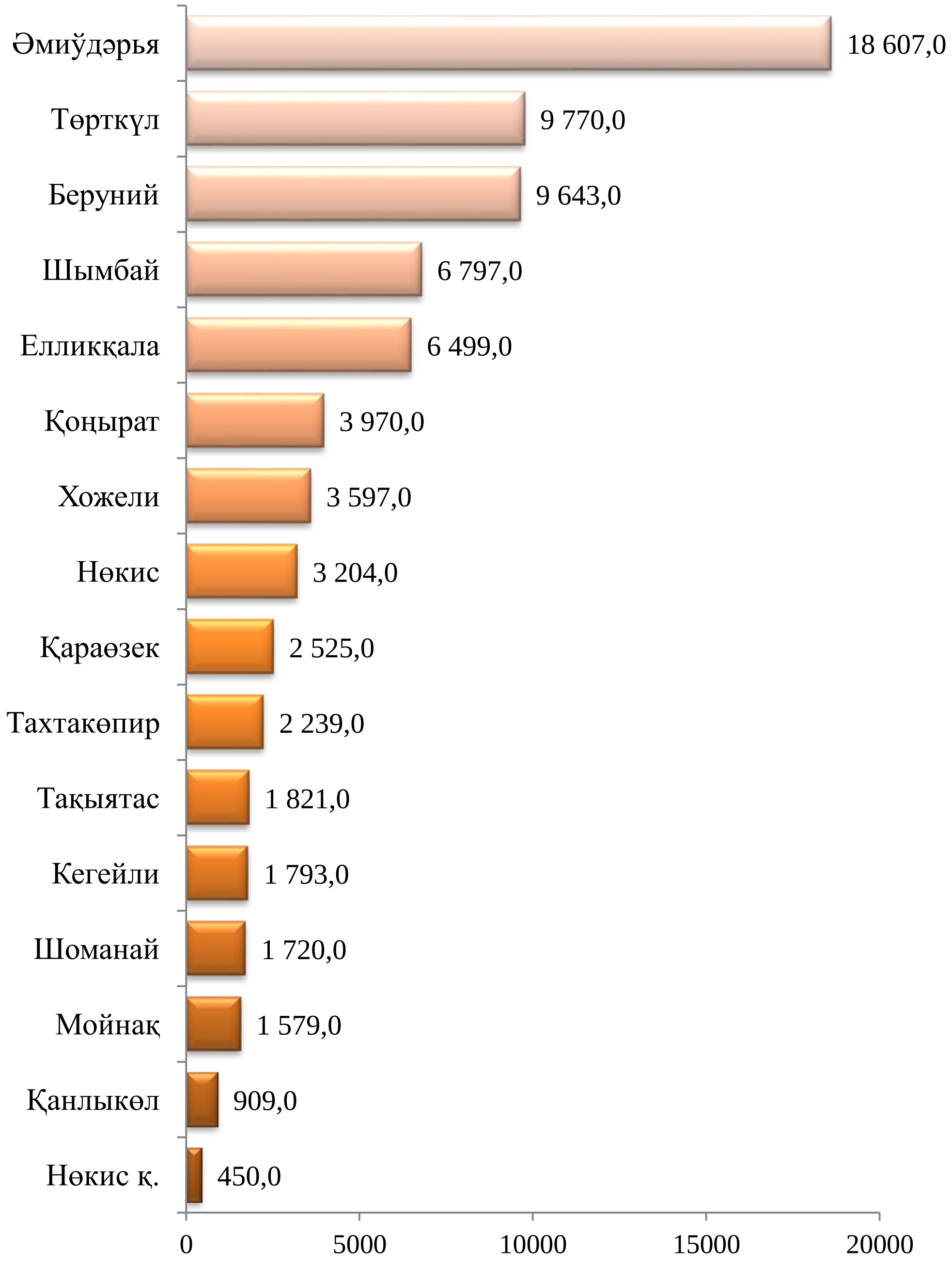

Овощ *(тонна)*

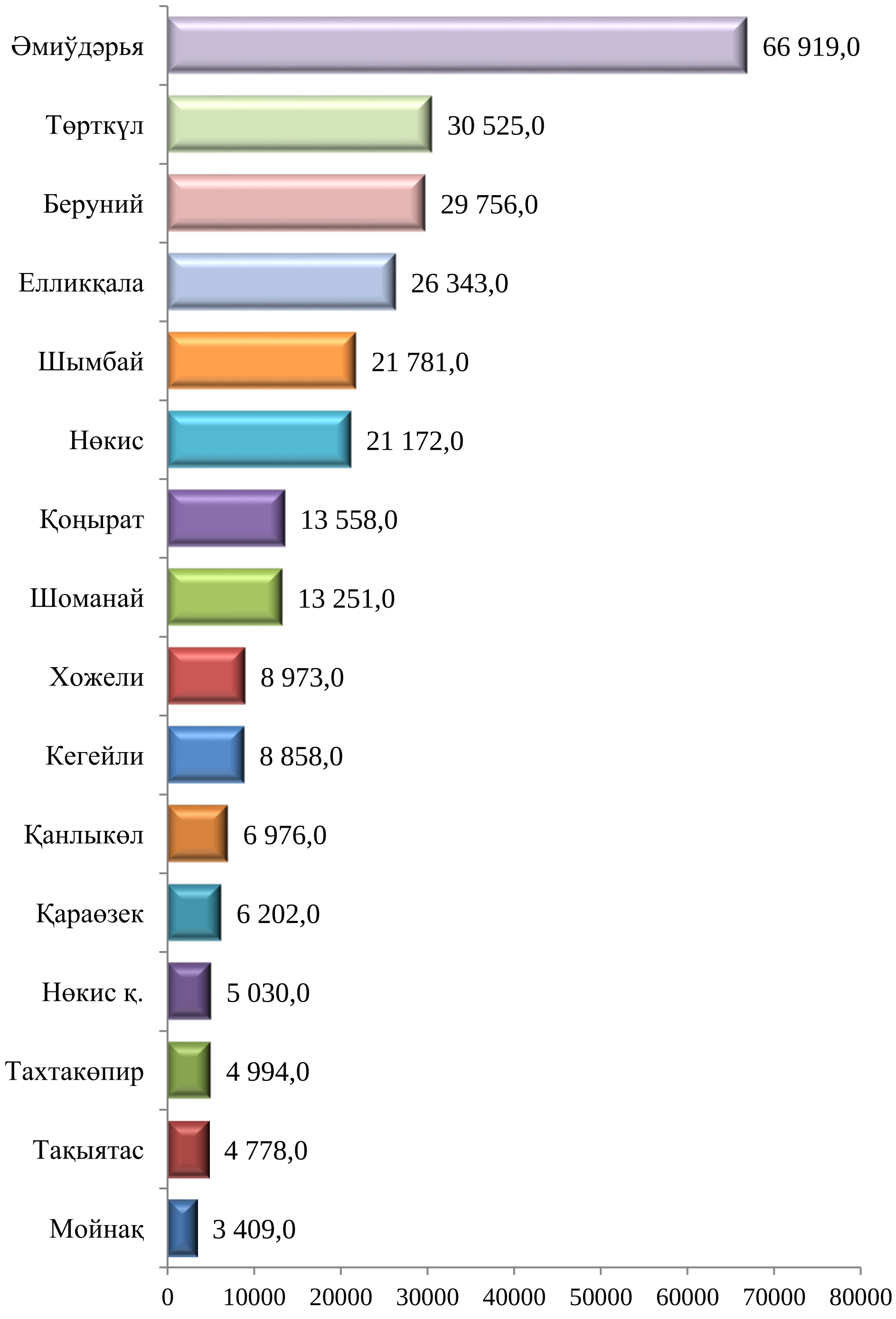
Әмиўдәрья
66 919,0
Төрткүл
30 525,0
Беруний
29 756,0
Елликқала
26 343,0
Шымбай
21 781,0
Нөкис
21 172,0
Қоңырат
13 558,0
Шоманай
13 251,0
Хожели
8 973,0
Кегейли
8 858,0
Қанлыкөл
6 976,0
Қараөзек
6 202,0
Нөкис қ.
5 030,0
Тахтакөпир
4 994,0
Тақыятас
4 778,0
Мойнақ
3 409,0
0
10000
20000
30000
40000
50000
60000
70000
80000

Палыз *(тонна)*

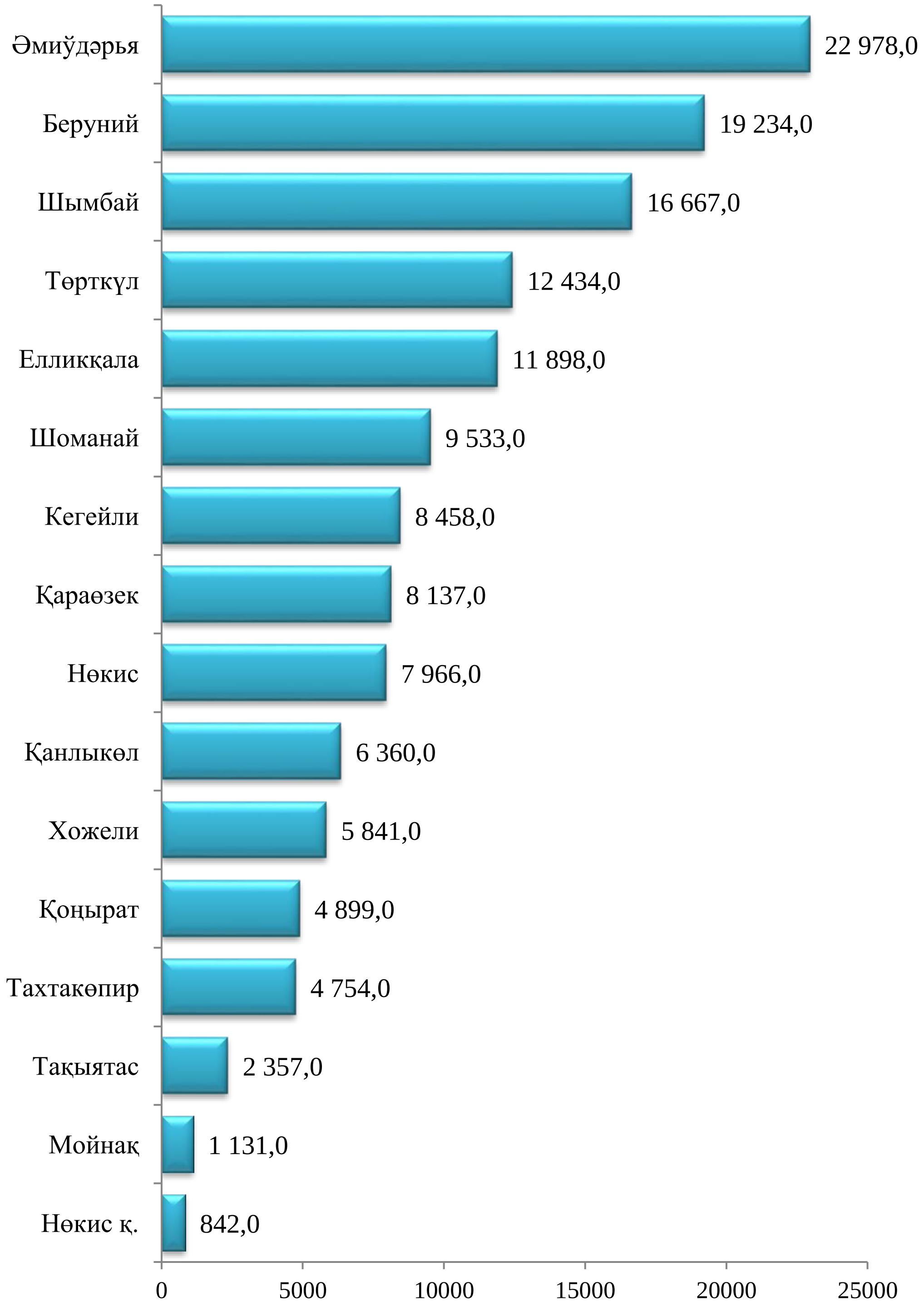

Әмиўдәрья
22 978,0
Беруний
19 234,0
Шымбай
16 667,0
Төрткүл
12 434,0
Елликқала
11 898,0
Шоманай
9 533,0
Кегейли
8 458,0
Қараөзек
8 137,0
Нөкис
7 966,0
Қанлыкөл
6 360,0
Хожели
5 841,0
Қоңырат
4 899,0
Тахтакөпир
4 754,0
Тақыятас
2 357,0
Мойнақ
1 131,0
Нөкис қ.
842,0
0
5000
10000
15000
20000
25000

Мийўелер *(тонна)*

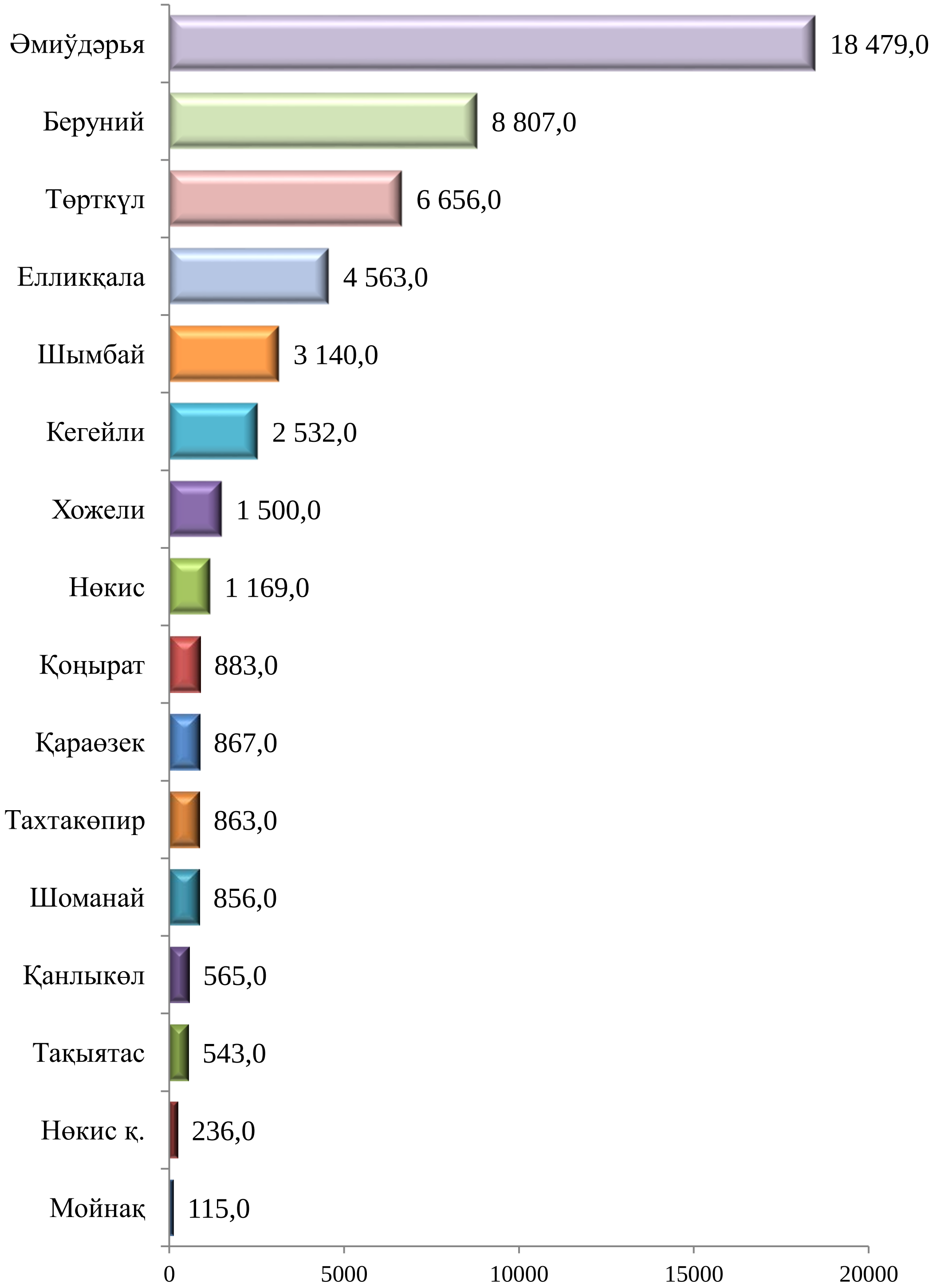

Жүзим *(тонна)*

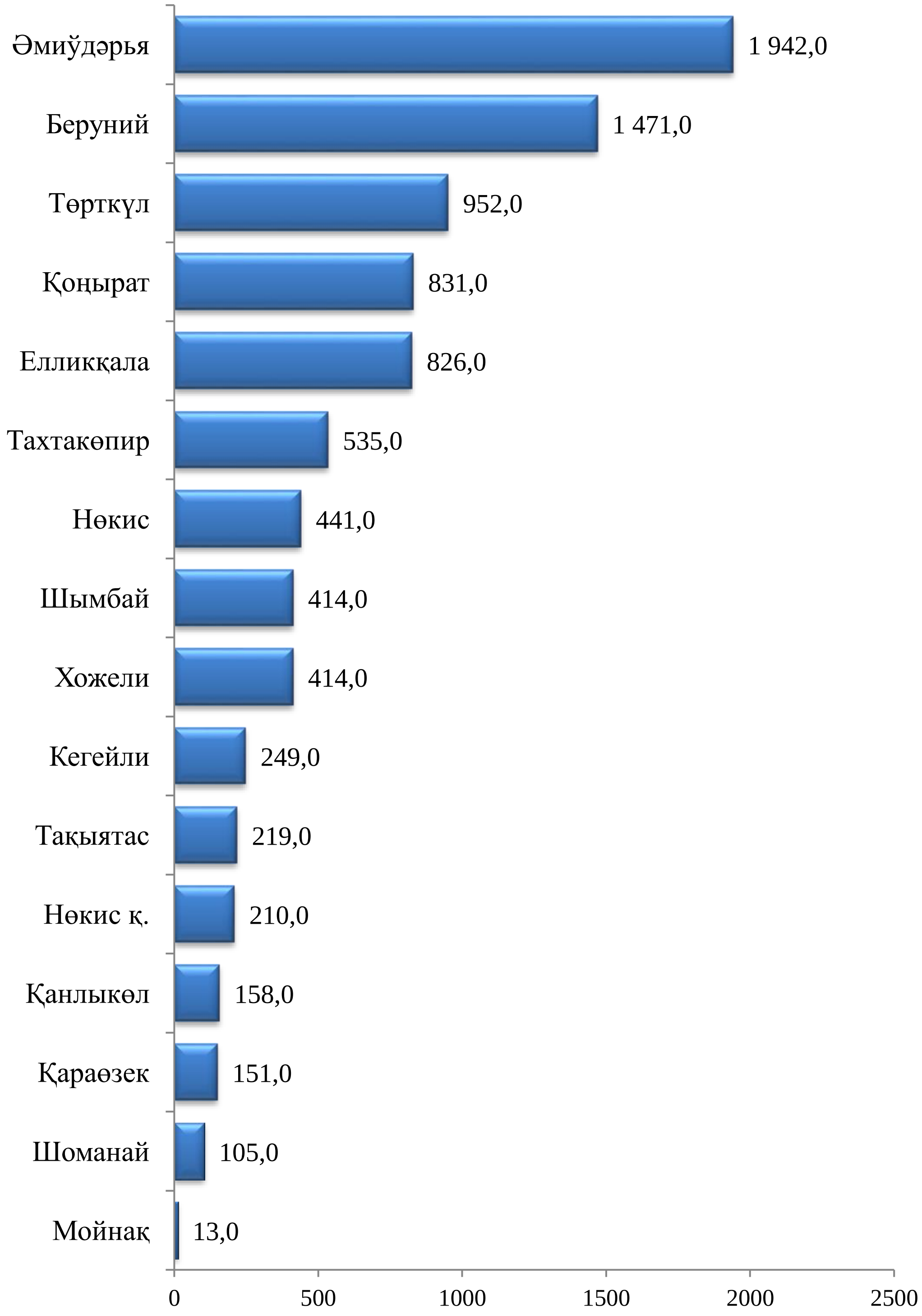
Әмиўдәрья
1 942,0
Беруний
1 471,0
Төрткүл
952,0
Қоңырат
831,0
Елликқала
826,0
Тахтакөпир
535,0
Нөкис
441,0
Шымбай
414,0
Хожели
414,0
Кегейли
249,0
Тақыятас
219,0
Нөкис қ.
210,0
Қанлыкөл
158,0
Қараөзек
151,0
Шоманай
105,0
Мойнақ
13,0
0
500
1000
1500
2000
2500

Шарўашылық. 2020 жылдың 1 январь жағдайына өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда ири шақлы қара маллар 101,3 % ке (жәми 1109,6 мың басты қурады), соннан сыйырлар 101,3 % ке (321,0 мың бас), қой ҳәм ешкилер 104,2 % ке (1135,1 мың бас), атлар 102,8 % ке (24,5 мың бас), қуслар 105,0 % ке (4,5 млн. бас) көбейди.

Барлық аймақларда шарўашылық өнимлери (гөш, сүт, мәйек) ислеп шығарыўдың өсиўи тийкарынан дийқан ҳәм фермер хожалықлары есабынан болып, гөш ислеп шығарыўдың улыўма көлеминде олардың үлеси 99,5 % ти, сүт жетистириўде 99,3 % ти ҳәм мәйек жетистириўде 90,8 % ти қурады.

2019 жыл 1 январь жағдайына шарўа маллары ҳәм қуслар бас саны

	мың бас	*өсим пәти, %*
Ири шақлы қара мал	**1 109,6**	**101,3**
соннан:		
Фермер хожалықлары	52,3	102,9
Дийқан (халықтың қыйтақ жери) хожалықлары	1 048,3	101,2
Аўыл хожалығы менен шуғылланыўшы кәрханалар	9,0	103,8
олардан сыйырлар	**321,0**	**101,3**
соннан:		
Фермер хожалықлары	18,1	108,3
Дийқан (халықтың қыйтақ жери) хожалықлары	300,0	100,8
Аўыл хожалығы менен шуғылланыўшы кәрханалар	2,9	110,6
Қой ҳәм ешкилер	**1 135,1**	**104,2**
соннан:		

	мың бас	*өсим пәти, %*
Фермер хожалықлары	122,0	108,8
Дийқан (халықтың қыйтақ жери) хожалықлары	996,6	103,5
Аўыл хожалығы менен шуғылланыўшы кәрханалар	16,5	114,2
Атлар	**24,5**	**102,8**
соннан:		
Фермер хожалықлары	4,9	112,0
Дийқан (халықтың қыйтақ жери) хожалықлары	19,2	100,5
Аўыл хожалығы менен шуғылланыўшы кәрханалар	0,4	107,9
Қуслар	**4 524,3**	**105,0**
соннан:		
Фермер хожалықлары	325,3	136,2
Дийқан (халықтың қыйтақ жери) хожалықлары	3 918,7	103,3
Аўыл хожалығы менен шуғылланыўшы кәрханалар	280,3	100,0

Дийқан (жеке жәрдемши) хожалықларында ири шақлы қара маллардың үлеси 94,5 % ти, фермер хожалықларында болса 4,7 % ти, соннан сыйырлар тийисли түрде 93,5 ҳәм 5,6 % ти, қой ҳәм ешкилер 87,8 ҳәм 10,7 % ти, атлар 78,4 ҳәм 20,0 % ти, қуслар 86,6 ҳәм 7,2 % ти қурады.

2020 жыл 1 январь жағдайына шарўа маллары ҳәм қуслар бас саны

Ири шақлы қарамаллар
(мың бас)

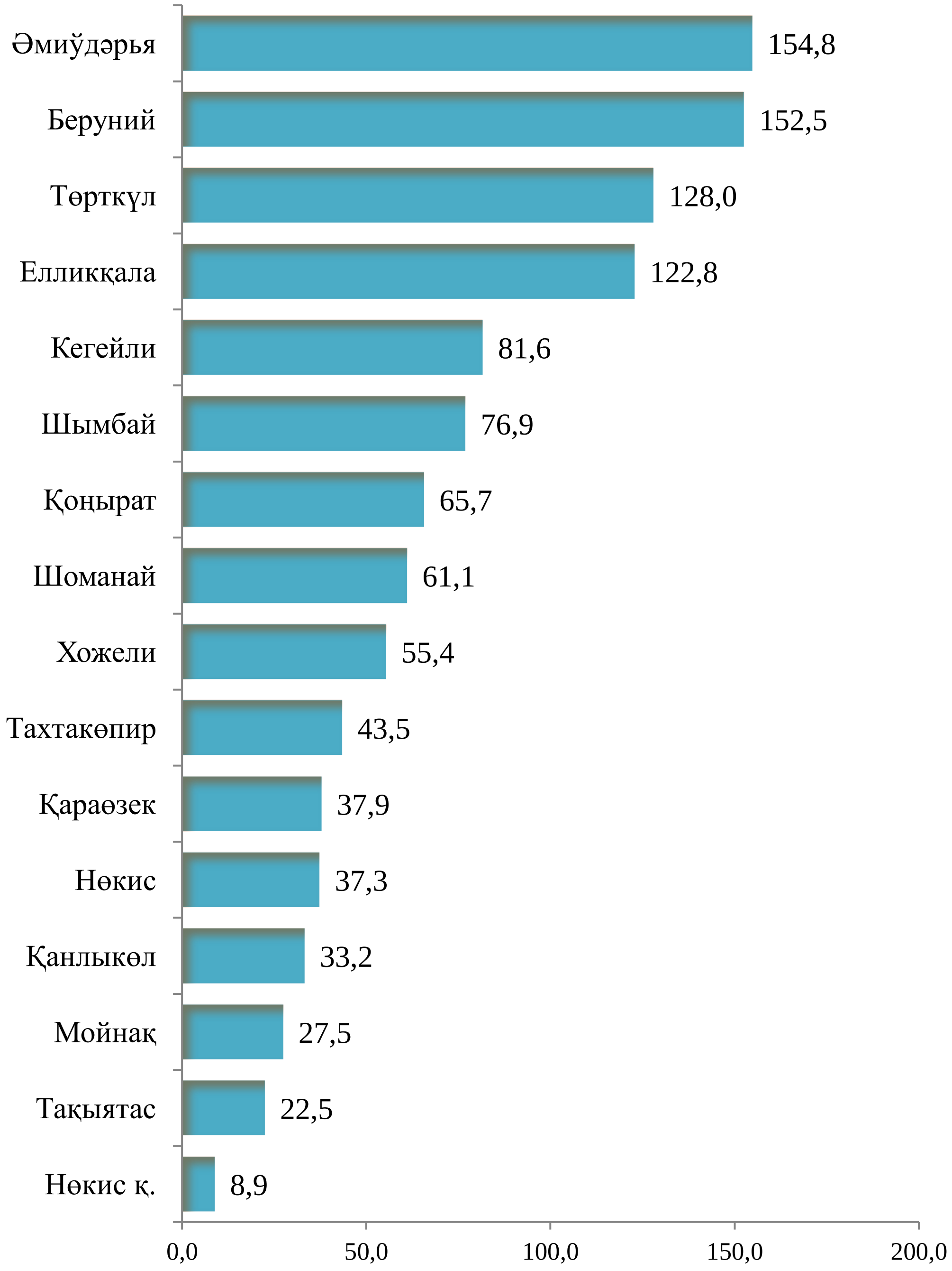

соннан: **сыйырлар**
(мың бас)

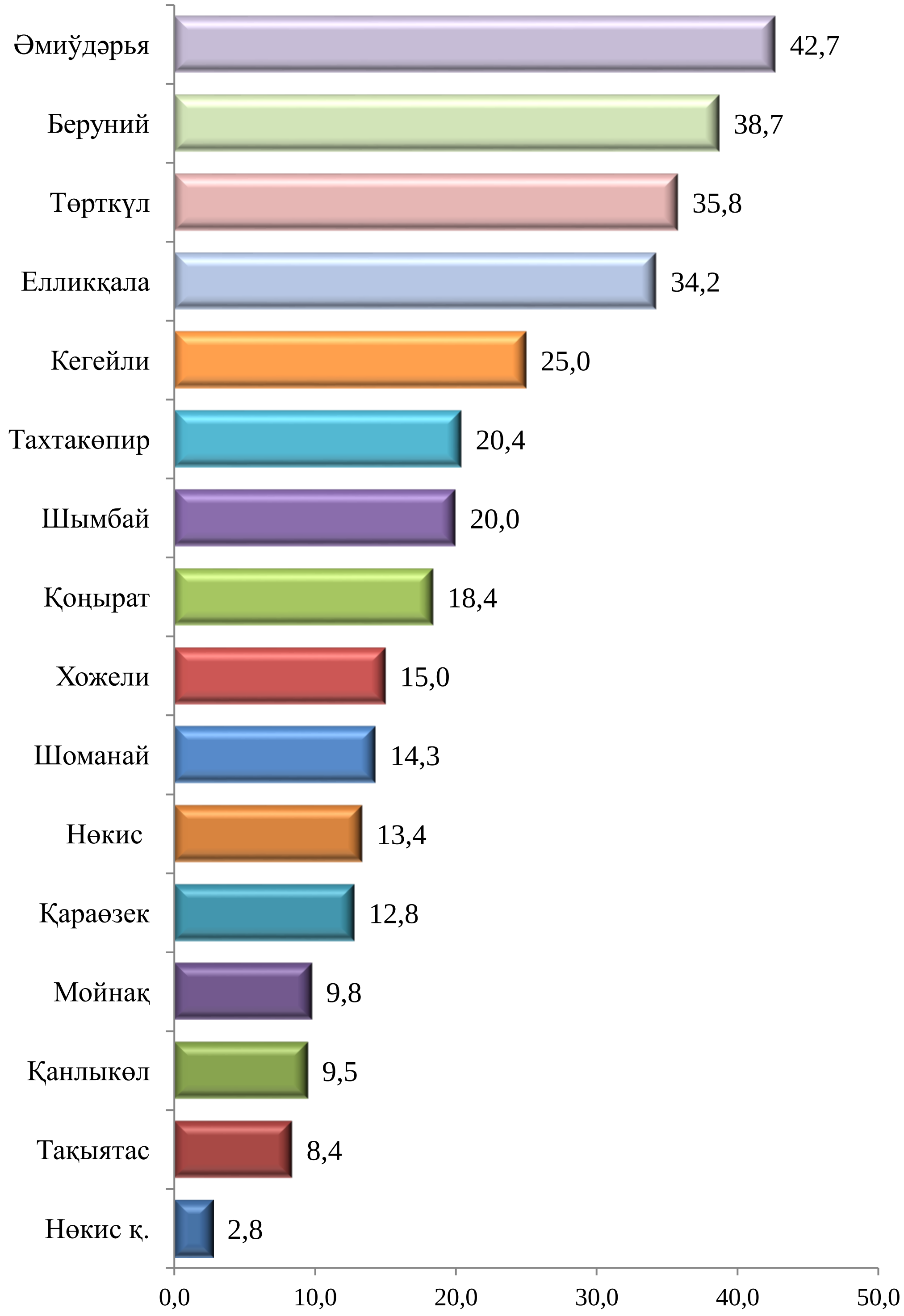

Қой ҳәм ешкилер
(мың бас)

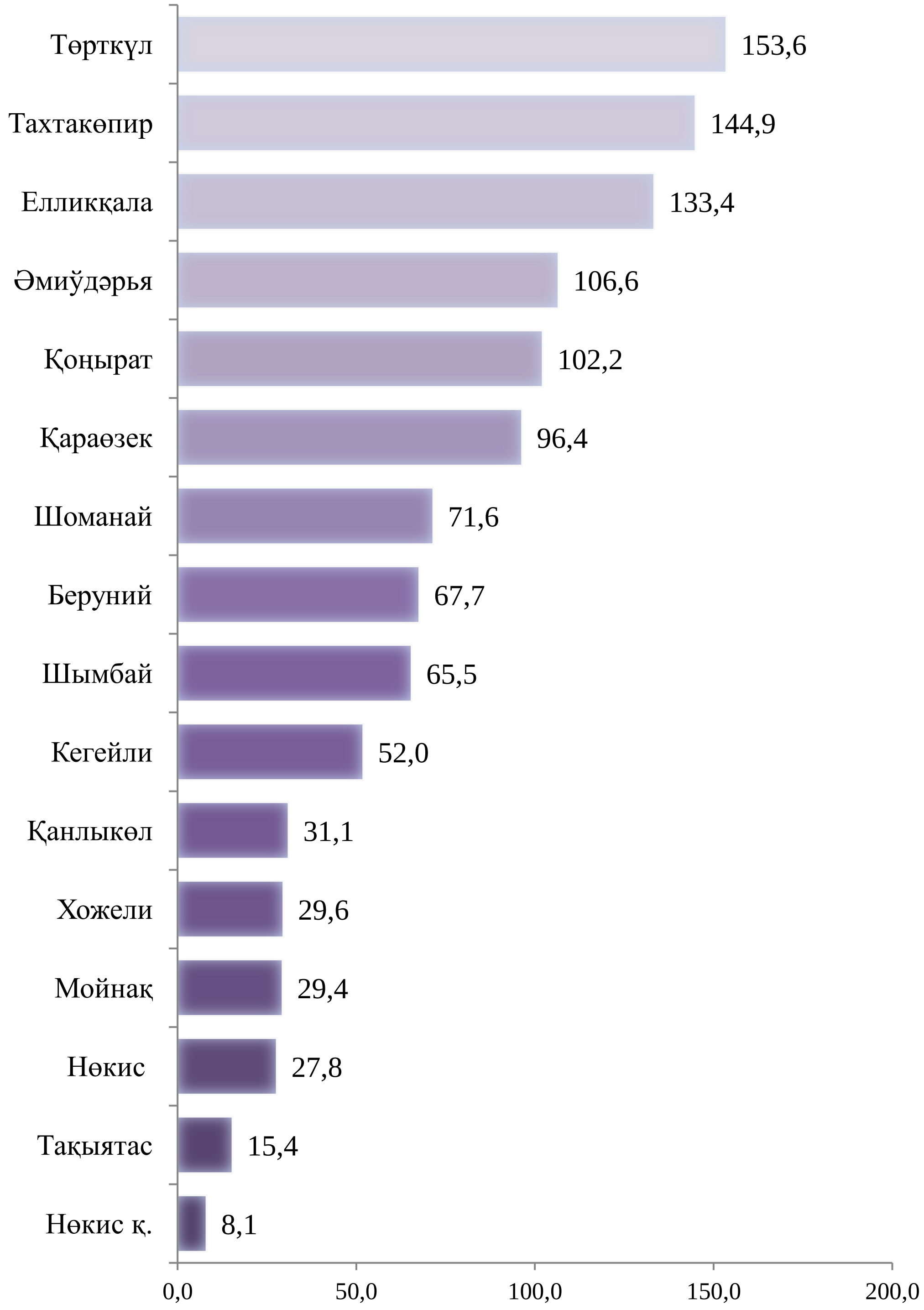

Қуслар
(мың бас)

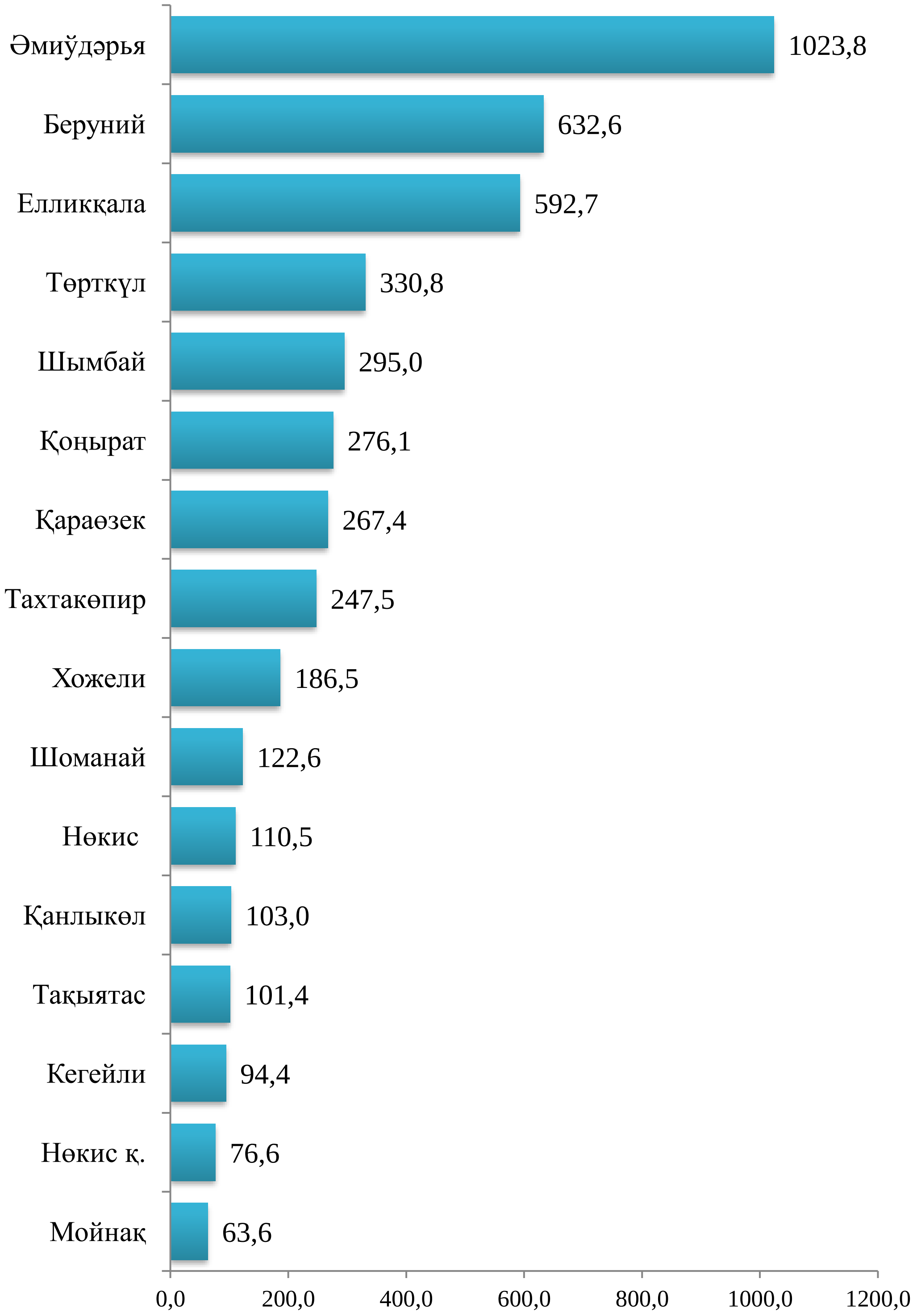

2019 жылдың январь-декабринде барлық категориядағы хожалықларда тири салмақ есабында 106,9 мың тонна гөш (2018 жылдың январь-декабрине салыстырғанда 1,7 % ке көп), 386,3 мың тонна сүт (2,2 % ке көп), 322,1 млн. дана мәйек (4,8 % ке көп) ислеп шығарылды.

2019 жылдың январь-декабрь айларында ислеп шығарылған шарўашылық өнимлери

	көлеми	*өсим пәти, %*
Гөш (тири салмақта), ***мың тн.***	**106,9**	**101,7**
соннан:		
Фермер хожалықлары	3,2	116,2
Дийқан (халықтың қыйтақ жери) хожалықлары	103,1	101,3
Аўыл хожалығы менен шуғылланыўшы кәрханалар	0,6	97,8
Сүт, ***мың тн.***	**386,3**	**102,2**
соннан:		
Фермер хожалықлары	19,6	110,2
Дийқан (халықтың қыйтақ жери) хожалықлары	363,9	101,8
Аўыл хожалығы менен шуғылланыўшы кәрханалар	2,8	99,4
Мәйек, ***млн. дана***	**322,1**	**104,8**
соннан:		
Фермер хожалықлары	23,3	124,0
Дийқан (халықтың қыйтақ жери) хожалықлары	269,2	102,0
Аўыл хожалығы менен шуғылланыўшы кәрханалар	29,6	120,7

2019 жылдың январь-декабринде аймақлар кесиминде тийкарғы түрдеги шарўашылық өнимлерин ислеп шығарыў

Гөш, тири салмақта
(тонна)

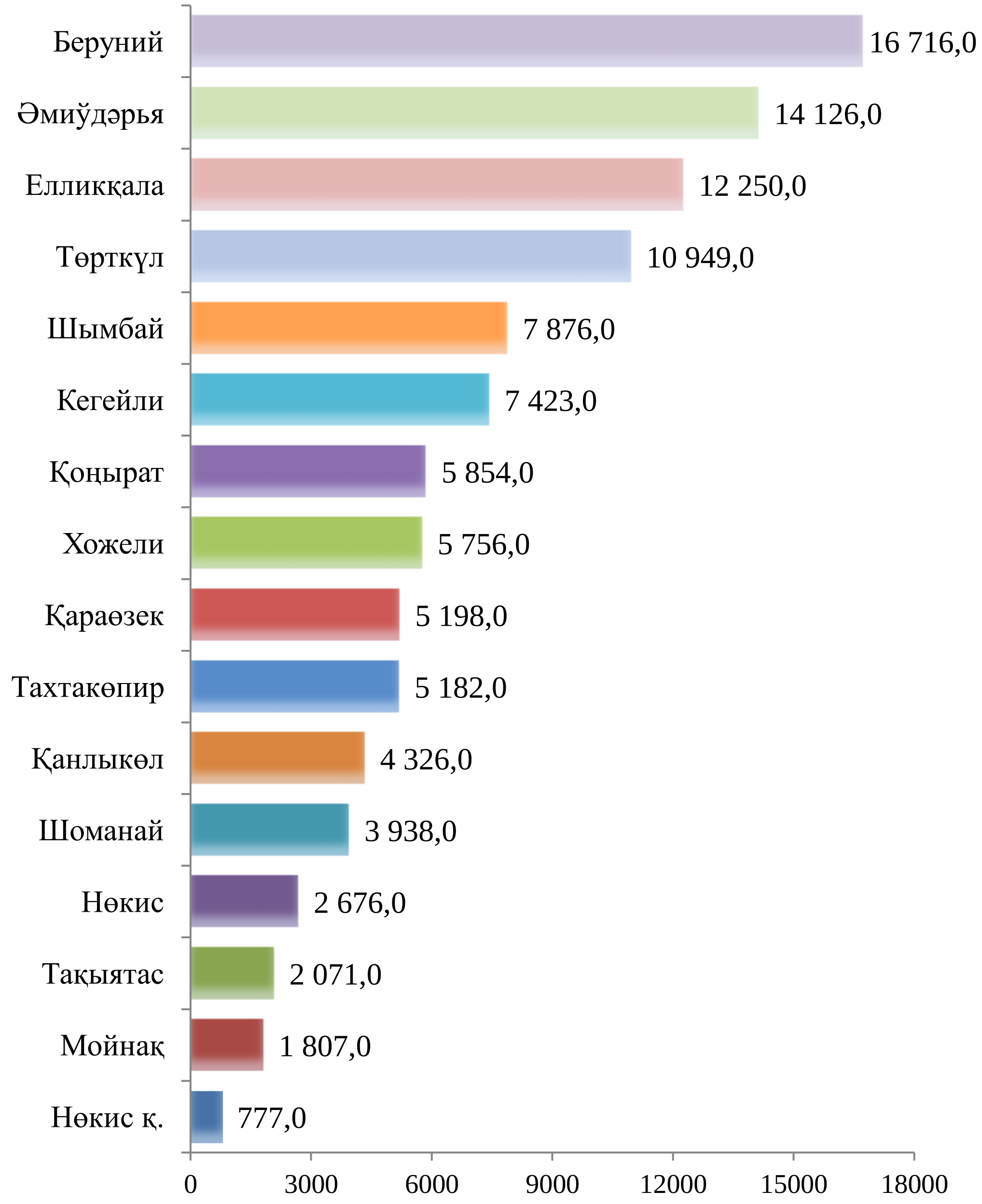

Сүт *(тонна)*

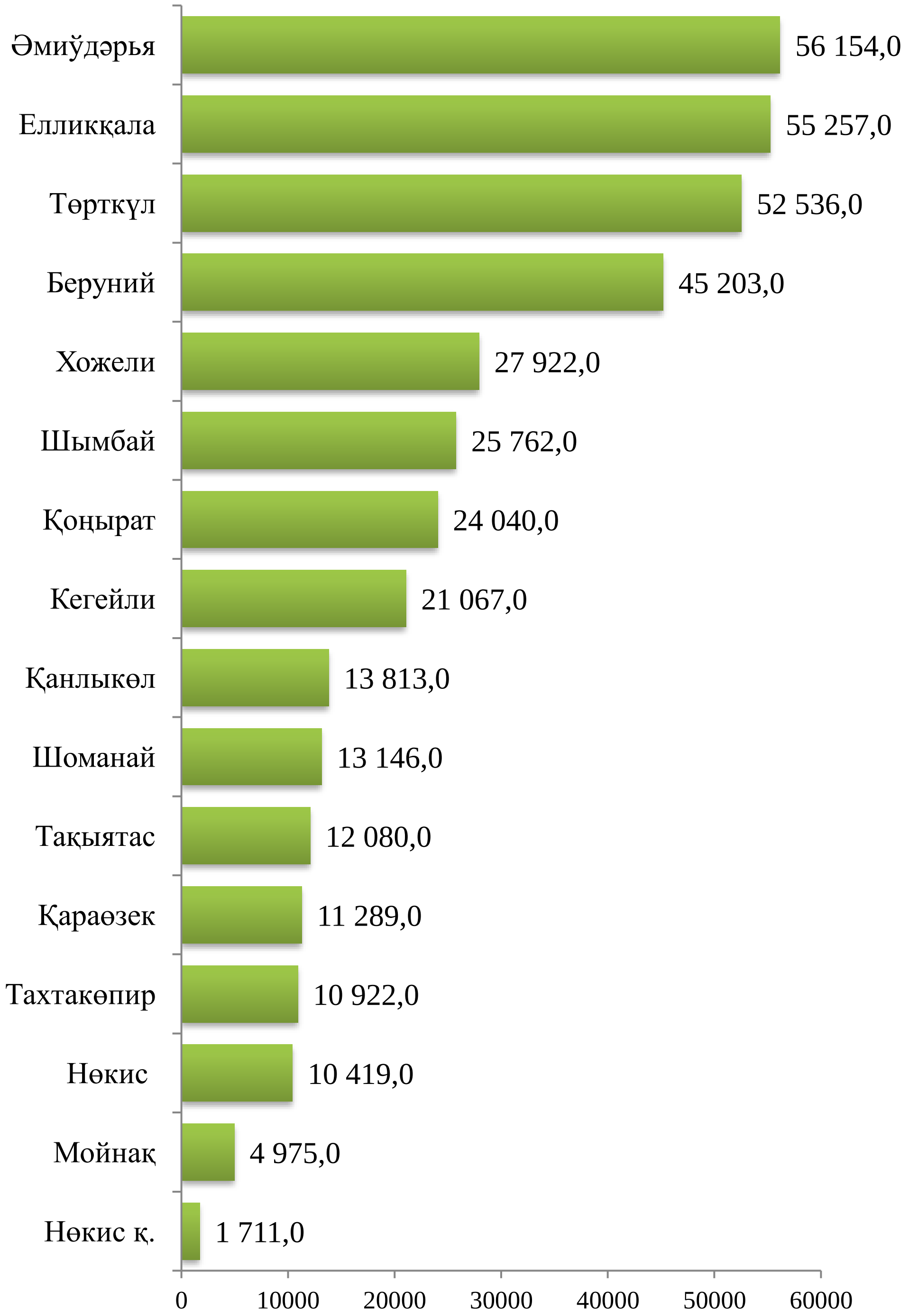
Әмиўдәрья 56 154,0
Елликқала 55 257,0
Төрткүл 52 536,0
Беруний 45 203,0
Хожели 27 922,0
Шымбай 25 762,0
Қоңырат 24 040,0
Кегейли 21 067,0
Қанлыкөл 13 813,0
Шоманай 13 146,0
Тақыятас 12 080,0
Қараөзек 11 289,0
Тахтакөпир 10 922,0
Нөкис 10 419,0
Мойнақ 4 975,0
Нөкис қ. 1 711,0
0
10000
20000
30000
40000
50000
60000

Мәйек
(мың дана)

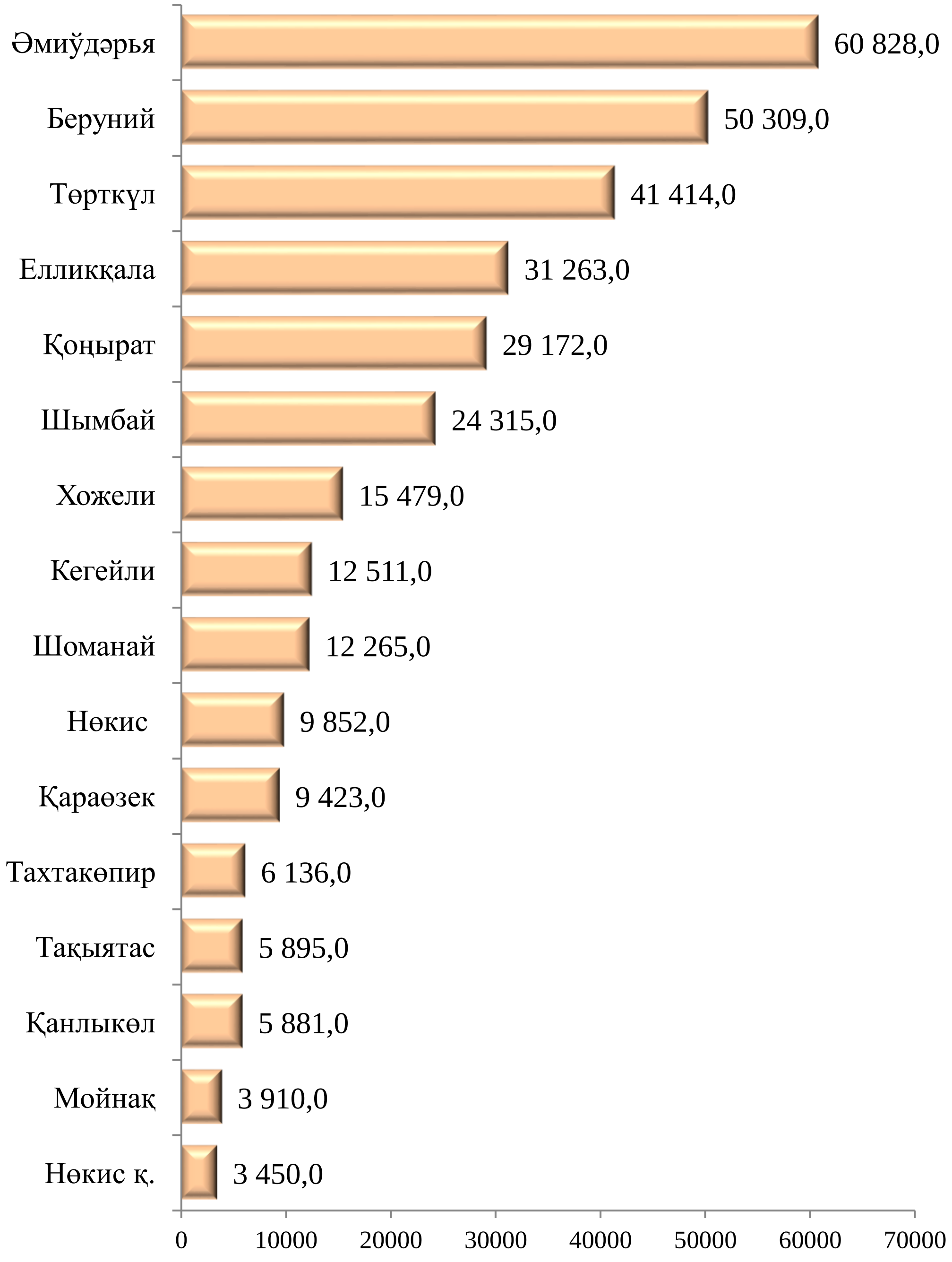

Аўланған балық
(тонна)

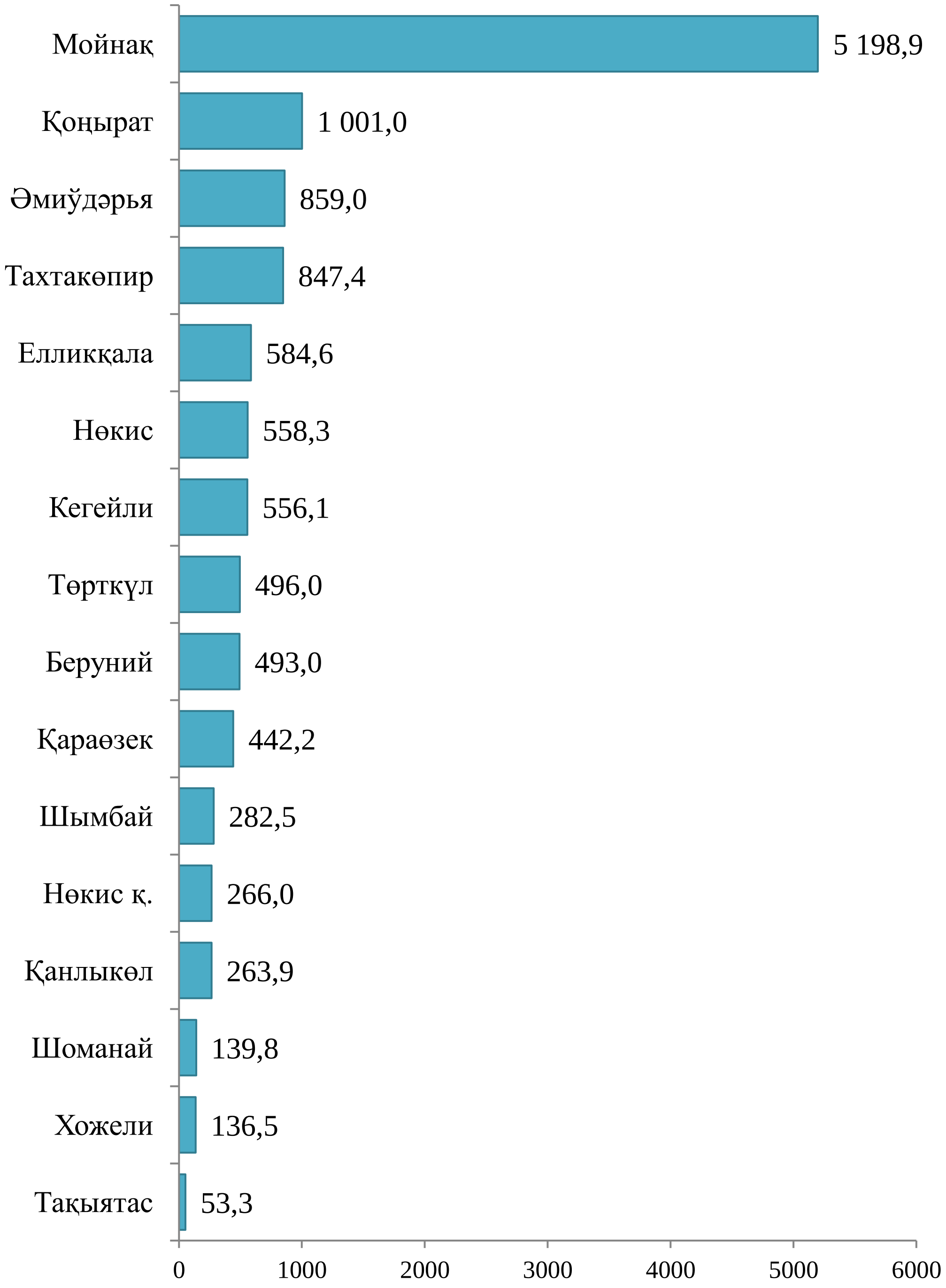

2019 жыл январь-декабрде шарўашылық өнимлери ислеп шығарыў қурамы
(жәми ислеп шығарыў көлемине салыстырғанда % есабында)

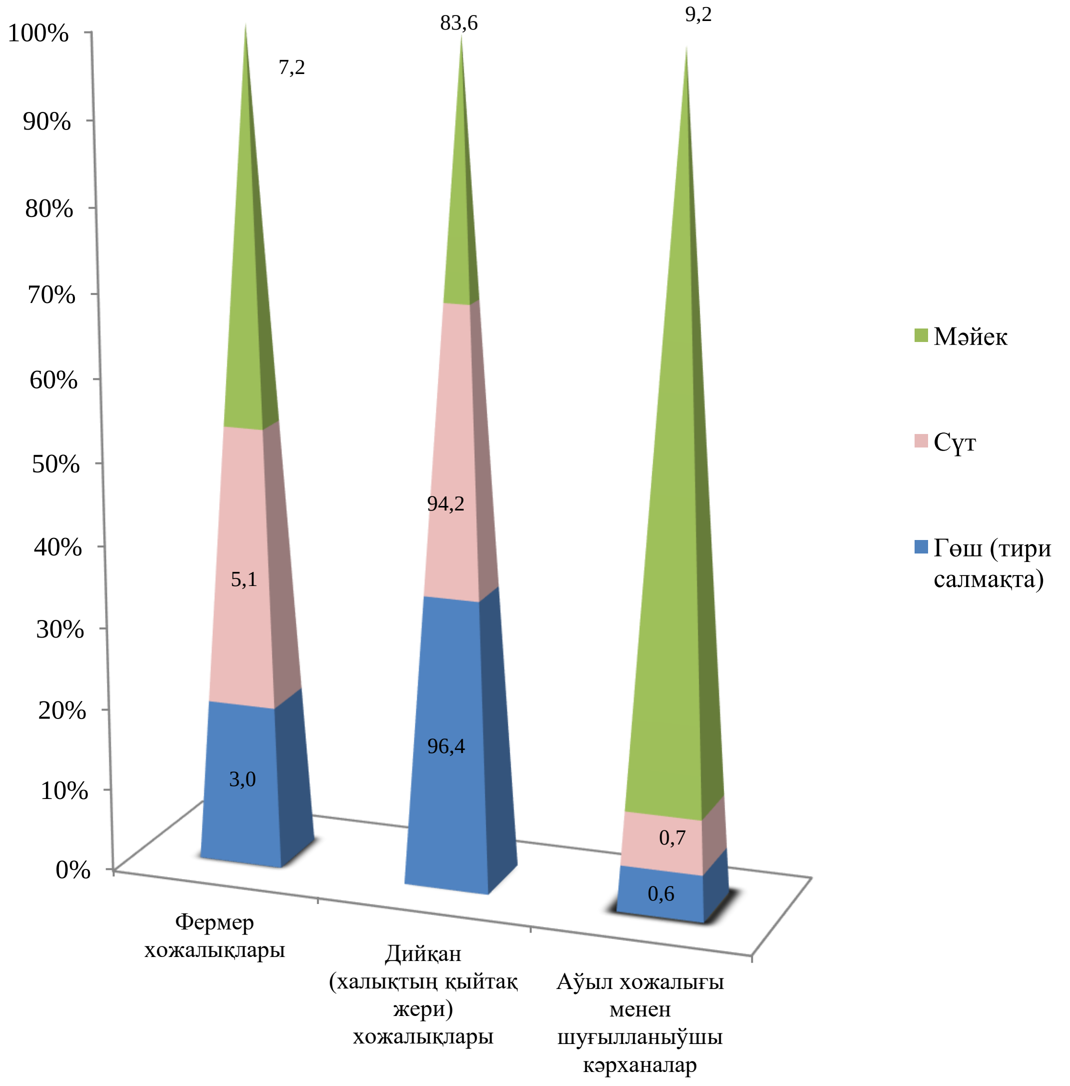

Фермер хожалықлары. 2019 жылдың январь-декабринде фермер хожалықлары тәрепинен ислеп шығарылған аўыл хожалығы өнимлери көлеми 2345,3 млрд. сўмды қурады. Аўыл хожалығы өнимлери улыўма көлеминде фермер хожалықларының үлеси 31,0 процентти қурады.

2019 жылдың 1 январь жағдайына фермер хожалықларында 52,3 мың бас ири шақлы қара мал, соннан 18,1 мың бас сыйыр, 122,0 мың бас қой хәм ешкилер, 4894 бас ат, 325,3 мың бас қуслар бар.

Январь-декабрь жағдайына фермер хожалықлары тәрепинен ислеп шығарылған тийкарғы түрдеги аўыл хожалығы өнимлери

	январь-декабрь				*2018 жылға салыс-тырғанда % есабын-да*
	2018 жыл		*2019 жыл*		
	тонна	*улыўма ислеп шығарыў көлеминдеги үлеси, %*	*тонна*	*улыўма ислеп шығарыў көлеминдеги үлеси, %*	
Дән, жәми	168263,0	68,2	201186,0	73,2	119,6
Картошка	18805,0	26,7	22651,0	30,2	120,5
Овощ	73851,0	29,2	89346,0	32,8	121,0
Палыз егинлери	57454,0	42,8	65277,0	45,5	113,6
Мийўелер	13662,0	27,7	15016,0	29,0	109,9
Жүзим	1074,0	14,3	1388,0	15,5	129,2
Пахта	154733,0	99,6	193841,0	99,6	125,3
Гөш, *тири салмақта*	2775,0	2,6	3224,0	3,0	116,2
Сүт	17798,0	4,7	19607,0	5,1	110,2
Мәйек, *мың дана*	18803,0	6,1	23310,0	7,2	124,0

IV. ИНВЕСТИЦИЯЛАР ҲӘМ ҚУРЫЛЫС

2019 жыл январь-декабрьде республиканың тийкарғы капиталын көбейттириўге 8434,6 млрд. сўм көлеминде инвестициялар киритилип, өткен жылға салыстырғанда өсим пәти 96,6 процентти қурады, соннан сырт ел инвестициялары 3212,3 млрд. сўмды қурады.

Қаржыландырыў дереклери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың қурамы

	млрд.сўм	*өсим пәти, %*	*жәмиге салыстыр-ғанда, % те*
Тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар	**8434,6**	**96,6**	**100,0**
соннан:			
Орайласқан инвестициялар:	**2786,6**	**77,8**	**33,0**
бюджет қаржылары	1172,2	139,6	13,9
суў тәмийнаты системаларын раўажландырыў фонды	60,2	2,7 е.	0,7
тиклениў ҳәм раўажланыў фонды қаржылары	299,5	23,3	3,5
ҳүкимет кепиллиги тийкарындағы шет ел кредитлери	1254,7	89,0	14,9

	млрд.сўм	*өсим пәти, %*	*жәмиге салыстырғанда, % те*
Орайласпаған инвестициялар:	**5648,0**	**109,7**	**67,0**
кәрханалардың өз қаржылары	2359,5	98,1	28,0
халықтың қаржылары	848,7	108,4	10,1
туўрыдан-туўры сырт ел инвестиция ҳәм кредитлери	1957,6	2,8 е.	23,2
коммерциялық банк кредитлери ҳәм басқа қарыз дереклери	482,2	38,4	5,7

2019 жыл январь-декабрьге тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың технологиялық қурамы

	жәми	*мәмлекетлик*	*мәмлекетлик емес*
Жәми, *млрд. сўм*	**8434,6**	**1735,5**	**6699,1**
соннан:			
қурылыс-монтаж жумыслары	4767,7	1542,1	3225,6
машина, үскенелер, транспорт қураллары ислеп шығарыў ҳәм хожалық буйымлары	3404,6	130,7	3273,9
басқа қарежетлер	262,3	62,7	199,6

Тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың технологиялық қурамының дүзилиси 2018 жылдың январь-декабрь айларына салыстырғанда қурылыс-монтаж жумысларының үлеси 8,3 процентли пунктке кемейген, машина, үскенелер, транспорт қураллары ислеп шығарыў ҳәм хожалық буйымлары баҳасының үлеси 3,8 процентли пунктке асқан ҳәм басқа қәрежетлердиң үлеси 12,1 процентли пунктке кемейгенлигин көрсетпекте.

2019 жылдың январь-декабрь айларында орайластырылған қаржыландырыў дереклерине 2786,6 млрд. сўм инвестиция қаржылары киритилип, бул көрсеткиш жәми инвестициялардың 33,0 % қурады, бул өткен жылдың январь-декабрь айларына салыстырғанда дерлик 77,8 % ке кемейген. Есабат дәўиринде орайластырылмаған қаржы дереклери есабынан 5648,0 млрд. сўм инвестициялар өзлестирилди (жәмине салыстырғанда үлеси 67,0 %) ҳәм өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 9,7 % ке көбейди.

Кәрханалар ҳәм шөлкемлердиң өз қаржылары есабынан 2359,5 млрд. сўм тийкарғы капиталға инвестициялар киритилди ямаса жәми инвестициялардың 28,0 % өзлестирилди. Халықтың қаржылары есабынан 848,7 млрд. сўм инвестициялар өзлестирилип, жәми инвестициялар көлеминиң 10,1 % қурады.

Есабат дәўиринде Өзбекстан Республикасы Ҳүкимети кепиллиги менен 1254,7 млрд. сўмлық шет ел кредитлери ажыратылды, бул 2018 жылдың тийисли дәўирине салыстырғанда 89,0 % ке кемейген ҳәм жәми инвестициялардың 14,9 % құрайды.

Соның менен бирге, банк кредитлери ҳәм басқа қарыз қаржылары есабынан 482,2 млрд. сўм қаржылар киритилди (тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың улыўма көлеминиң 5,7 %), бул өткен жылға салыстырғанда 38,4 процентли пунктке кемейди, туўрыдан-туўры ҳәм басқа шет ел инвестициялары ҳәм кредитлер есабынан 1957,6 млрд. сўм (улыўма көлемниң 23,2 %) өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 2,8 есеге асқан, тиклениў ҳәм раўажландырыў фонды есабынан 299,5 млрд. сўм (3,5 %), суў тәмийнаты системаларын раўажландырыў қоры есабынан 60,2 млрд. сўм (0,7 %) ҳәмде мәмлекет бюджети есабынан 1172,2 млрд. сўм ямаса тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың (13,9 %) өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 39,6 процентке асқан.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестиция ҳәм кредитлер

Есабат дәўиринде тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың тийкарғы бөлеги, яғный 1927,6 млрд. сўм таў-кән санааты ҳәм ашық кәнлерди ислеўге, 1480,0 млрд. сўм электр, газ, пар менен тәмийинлеў ҳәм ҳаўаны кондициялаў хызмет түрине, 1159,9 млрд. сўм аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығына, ҳәмде 958,1 млрд. сўм үй-жай қурылысына туўры келди.

2019 жыл январь-декабрь айларында тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың 22,9 % (20,1 %) таў-кән санааты ҳәм ашық кәнлерди ислеў хызмет түрине, 17,5 % (өткен жылдың усы дәўирине 30,9 %) электр, газ, пар менен тәмийинлеў ҳәм ҳаўаны кондициялаў хызмет түрине, 13,8 % (5,2 %) аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығына, ҳәмде 11,4 % (17,8 %) үй-жай қурылысына туўры келди.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестиция ҳәм кредитлер

(улыўма көлемге салыстырғанда % есабында)

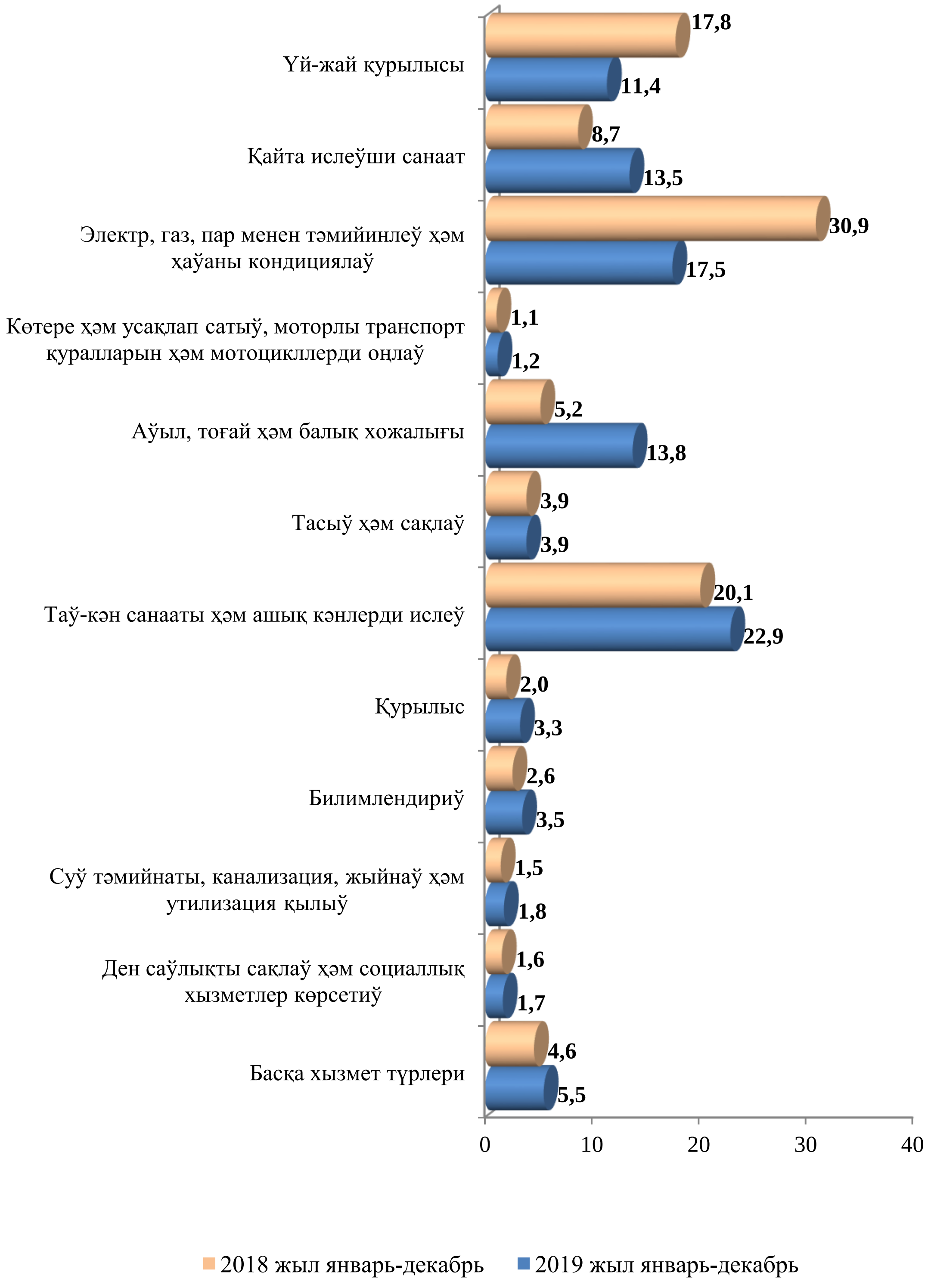

2019 жылдың январь-декабрь айларында тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың қаржыландырыў дереклери бойынша қурамы

- **Орайластырылған қаржыландырыў дереклери есабына**
  - Республика бюджети - 1172,2 млрд. сўм
  - Суў тәмийнаты системаларын раўажландырыў қоры- 60,2 млрд. сўм
  - Тиклениў ҳәм раўажланыў фонды – 299,5 млрд. сўм
  - Өзбекстан Республикасы кепиллиги тийкарындағы шет ел кредитлери – 1254,7 млрд. сўм
- **Орайластырылмаған қаржыландырыў дереклери есабына**
  - Кәрханалар, соннан жергиликли бюджет қаржылары – 2359,5 млрд. сўм
  - Коммерциялық банклер кредитлери ҳәм басқа да қарыз қаржылары – 482,2 млрд. сўм
  - Туўрыдан-туўры шет ел инвестициялары ҳәм кредитлери – 1957,6 млрд. сўм
  - Халықтың қаржы дереклери – 848,7 млрд. сўм

Қаржыландырыў дереклери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар, *жәмине салыстырғанда % есабында*

2019 жылдың январь-декабрь айларында қаржыландырыў дереклер бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар

	Киритилген инвестициялар, млрд. сўм	*Өткен жылға салыстырғанда өсим пәти, %*	*Улыўма көлемдеги үлеси, %*
Барлық қаржыландырыў дереклери есабынан	**8434,6**	**96,6**	**100,0**
Республика бюджети	1172,2	139,6	13,9
Суў тәмийнаты системаларын раўажландырыў фонды	60,2	2,7 е.	0,7
Тиклениў ҳәм раўажландырыў фонды	299,5	23,3	3,5
Өзбекстан Республикасы тәрепинен кепилленген шет ел кредитлери	1254,7	89,0	14,9
Кәрханалар қаржылары	2359,5	98,1	28,0
Коммерциялық банклери кредитлери ҳәм басқа қарыз қаржылары	482,2	38,4	5,7
Туўрыдан-туўры шет ел инвестиция ҳәм кредитлери	1957,6	2,8 е.	23,2
Халықтың қаржылары	848,7	108,4	10,1

Қаржыландырыў дереклери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестициялардың ең жоқары өсим пәтлери Қарақалпақстан Республикасына туўрыдан-туўры шет ел инвестиция ҳәм кредитлери бойынша 2,8 есеге, сондай-ақ Республика бюджети қаржылары есабынан өзлестирилген инвестициялар көлеминиң өсим пәти 139,6 процентти қурады. Бул Қарақалпақстан Республикасында Шурбулоқ суў сақлағышының қурылысы менен байланыслы.

Январь-декабрь айларында тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар,
млрд. сўм

	2018 ж.	*2019 ж.*	*2018 жылға салыстырғанда % есабында*	*жәми инвестициялардан туўрыдан-туўры шет ел инвестициялары көлеми, мың АҚШ долл.*
Қарақалпакстан Республикасы	**6757,8**	**8434,6**	**96,6**	**104008,5**
Нөкис қ.	1401,7	1495,7	87,0	38702,8
районлар:				
Әмиўдәрья	134,5	165,4	100,1	29,0
Беруний	281,2	275,1	81,9	200,0
Қанлыкөл	73,8	256,8	2,8 е.	2331,0
Қараөзек	278,0	217,1	61,7	1220,0
Кегейли	100,5	109,8	90,9	3623,6
Қоңырат	812,7	1175,1	112,2	29657,3
Мойнақ	703,8	1272,4	137,4	2933,3
Нөкис	117,5	219,9	156,7	5742,0
Тақыятас	2144,6	1503,2	53,5	972,0
Тахтакөпир	86,4	51,3	48,3	625,0
Төрткүл	153,4	681,3	3,5 е.	100,0
Хожели	124,1	268,1	194,1	6650,0
Шымбай	108,0	169,5	131,5	10407,8
Шоманай	64,6	168,6	2,1 е.	764,7
Елликқала	158,2	405,3	2,0 е.	50,0

2019 жыл январь-декабрь айларында қаржыландырыўў дереклери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар, *млрд. сўм*

	Тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар жәми, млрд. сўм	*соннан қаржыландырыўў дереклери бойынша:*				
		республика бюджети	*кәрханалар қаржылары*	*халықтың қаржы-лары*	*шет ел инвестициялар ҳәм кредитлер*	*Ҳүкимет кепиллиги астындағы сырт-ел кредитлери*
Қарақалпақстан Республикасы	**8434,6**	**1172,2**	**2359,5**	**848,7**	**3212,3**	**1254,7**
Нөкис қ.	1495,7	356,5	436,7	157,6	353,5	13,2
районлар:						
Әмиўдәрья	165,4	23,6	44,5	45,7	16,0	1,2
Беруний	275,1	14,5	66,2	117,8	36,9	2,6
Қанлыкөл	256,8	29,1	36,5	22,4	153,7	0,4
Қараөзек	217,1	16,8	80,3	10,4	97,3	0,1
Кегейли	109,8	13,7	32,4	24,5	32,1	0,1
Қоңырат	1175,1	14,9	594,0	48,1	500,8	1,0
Мойнақ	1272,4	63,9	841,6	42,3	277,9	4,2
Нөкис	219,9	35,9	19,3	63,9	81,5	2,5
Тақыятас	1503,2	9,5	53,5	17,8	1092,5	1045,4
Тахтакөпир	51,3	12,0	9,4	9,0	9,2	0,6
Төрткүл	681,3	457,7	47,1	75,1	57,1	2,2
Хожели	268,1	23,0	35,1	128,4	62,2	0,9
Шымбай	169,5	24,3	25,0	24,1	87,7	0,5
Шоманай	168,6	16,8	5,1	12,5	125,3	0,1
Елликқала	405,3	60,0	32,8	49,1	228,6	179,7

	Тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар жәми, млрд. сўм	*соннан қаржыландырыў дереклери бойынша:*		
		Суў тәмийнаты системаларын раўажландырыў фонды	Тиклениў ҳәм раўажландырыў фонды	коммерциялық банклери кредитлери ҳәм басқа қарыз қаржылары
Қарақалпақстан Республикасы	**8434,6**	**60,2**	**299,5**	**482,2**
Нөкис қ.	1495,7	4,4	11,4	175,6
районлар:				
Әмиўдәрья	165,4	1,5	-	34,1
Беруний	275,1	5,7	-	34,0
Қанлыкөл	256,8	8,4	-	6,7
Қараөзек	217,1	2,3	-	10,0
Кегейли	109,8	2,8	-	4,3
Қоңырат	1175,1	3,7	-	13,5
Мойнақ	1272,4	6,1	-	40,6
Нөкис	219,9	5,4	-	13,8
Тақыятас	1503,2	2,8	288,1	39,2
Тахтакөпир	51,3	1,6	-	10,1
Төрткүл	681,3	2,2		42,1
Хожели	268,1	4,8	-	14,6
Шымбай	169,5	3,0	-	5,4
Шоманай	168,6	3,0	-	5,9
Елликқала	405,3	2,5	-	32,3

Январь-декабрь айларында муликшилик түрлери бойынша тийкарғы капиталға киритилген инвестициялар, *жәмине салыстырғанда % есабында*

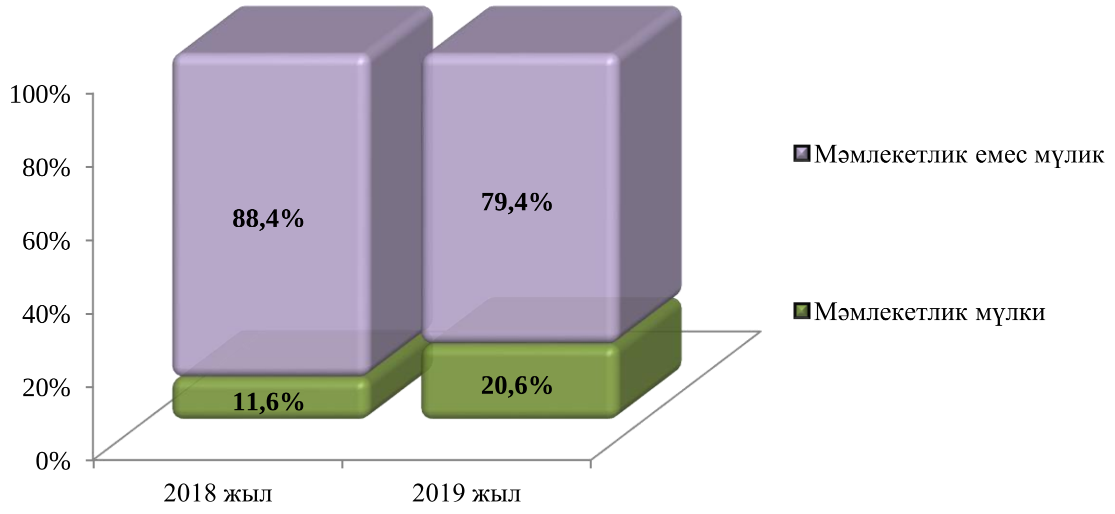

Мәмлекетлик емес мүликшилик формасындағы кәрханалар тәрепинен 6699,1 млрд. сўмлық тийкарғы капиталга инвестициялар киритилген болып, жәми инвестициялардың 79,4 процентин қурады.

Социаллық тараў объектлерин қурыў

2019 жыл январь-декабрьде улыўма майданы 1078,5 мың кв.м. болған 7100 үй жай салынған (2018 жылдың январь-декабрине салыстырғанда 124,1 %), соннан аўыллық жерлерде 584,9 мың кв.м., 3974 турақ-жай пайдаланыўға тапсырылды. Ислеп шығарыў болмаған тараўына киритилген инвестициялар көлеминен 958,1 млрд. сўмы ямаса 11,5 % ти турақ-жай қурылысында өзлестирилди.

Улыўма билим бериў мектеплери ҳәм мектепке шекемги билимлендириў мекемелери қурылысында 146,0 млрд. сўм әтирапында инвестициялар өзлестирилди, бул ислеп шығарыў болмаған тараўына жөнелтирилген инвестициялардың 7,4 % қурады. Есабат дәўиринде 3845 орынға мөлшерленген балалар бақшасы иске түсирилди, сондай-ақ 865 орынлық жаңадан ҳәм жәми 2980 орынлық балалар бақшасы қайта оңланып, иске түсирилди.

Ден саўлықты сақлаў объектлери қурылысында 23,2 млрд. сўм муғдарында инвестициялар өзлестирилип, бул ислеп шығарыў болмаған тараўына жөнелтирилген инвестициялардың 1,2 % қурады.

Қурылыс жумыслары. 2019 жыл январь-декабрьде 3202,8 млрд. сўм муғдарында қурылыс жумыслары орынланып, өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда өсим пәти 123,8 % қурады.

Қурылыс жумыслары улыўма көлеминиң 67,9 % имаратларды қурыў бойынша қурылыс жумыслары, 13,1 % пуқаралық қурылысы объектлерин қурыў бойынша қурылыс жумыслары ҳәм 19,0 % қәнийгелестирилген қурылыс жумысларына туўры келди. Соннан улыўма көлемнен 71,5 % жаңа қурылыс, реконструкция ҳәм кеңейтириў ҳәмде техникалық тәрептен қайта инвентарлаўға туўры келеди.

Мүликшилик түрлери бойынша қурылыс кәрханаларының өз күшлери менен орынлаған қурылыс жумысларының бөлиниўи
(улыўма көлемге салыстырғанда % есабында)

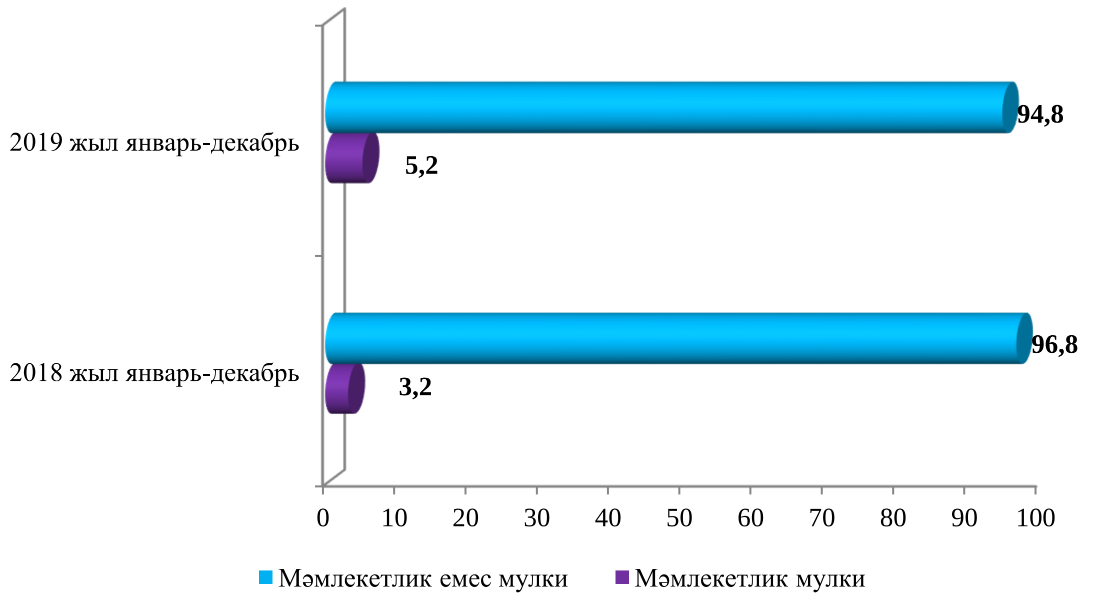

Кәрханалар түрлери бойынша қурылыс жумыслары көлеми, *млрд.сўм*

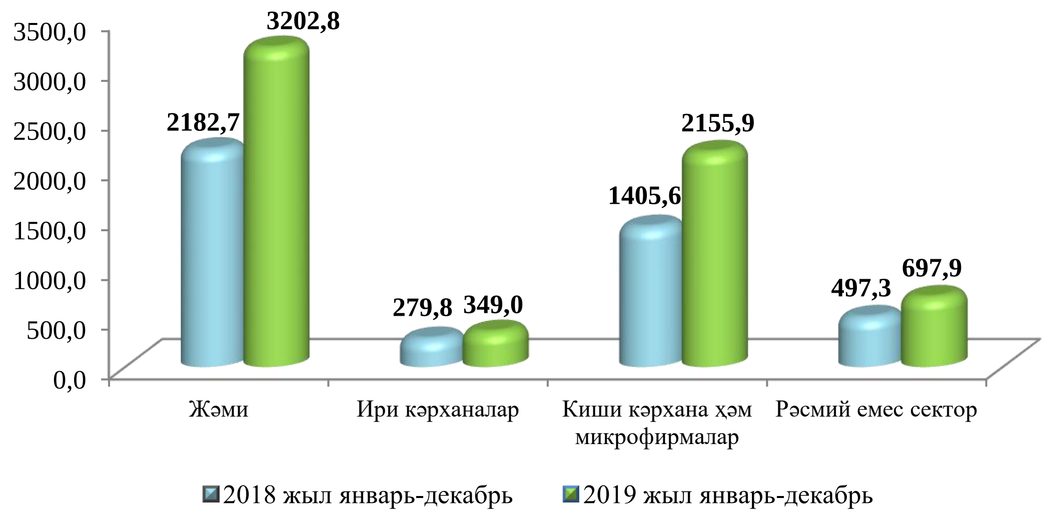

Жәми қурылыс-пудрат жумыслары қурамындағы "Имаратлар қурылысы" хызмет түри бойынша 2174,1 млрд. сўмлық жумыслар орынланды ҳәм өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 33,3 процентли пунктке өсти. Сондай-ақ, "Пуқаралық объектлери қурылысы" хызмет түри бойынша 418,4 млрд. сўмлық қурылыс ислери орынланып, өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 10,5 процентли пунктке асты. "Қәнийгелестирилген қурылыс ислери" хызмет түри бойынша 610,3 млрд. сўмлық қурылыс жумыслары орынланып, өткен жылға салыстырылған 5,7 процентли пунктке өсти.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша қурылыс жумыслары көлеми, *жәмине салыстырғанжа % есабында*

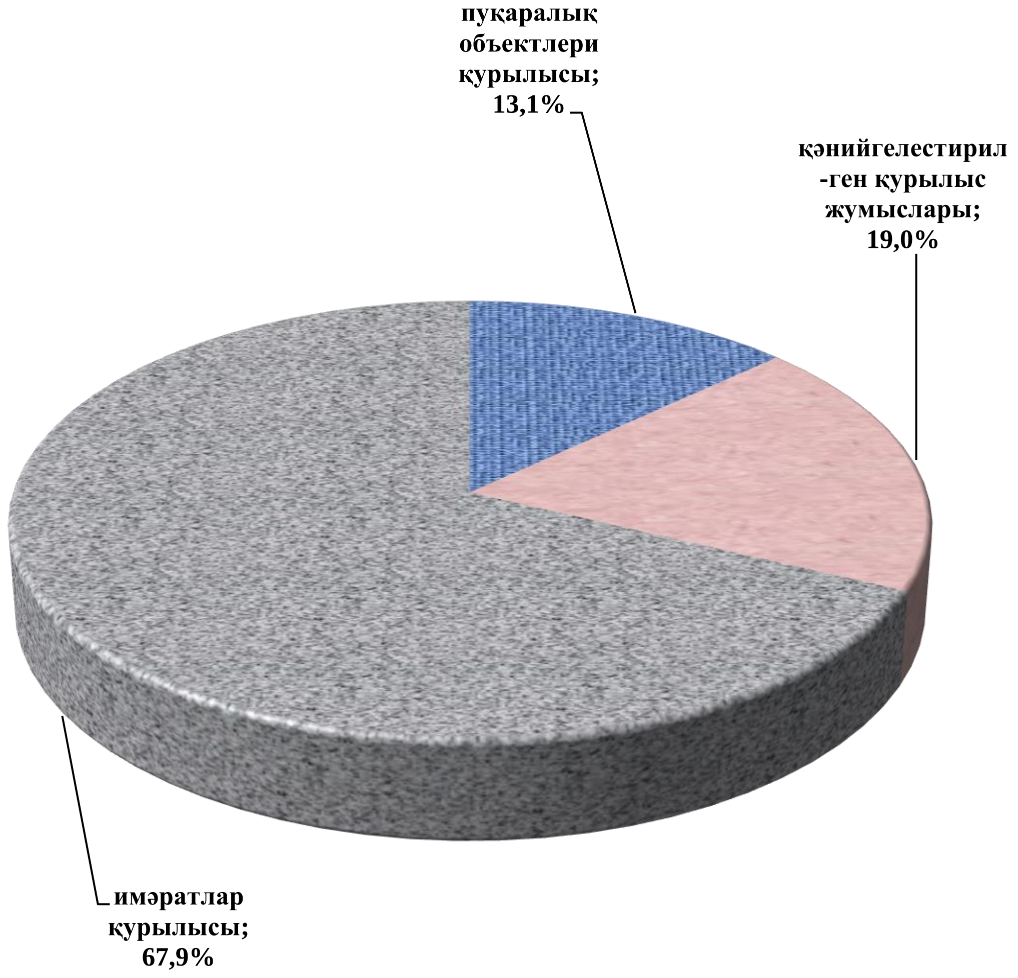

Жәми қурылыс жумыслары көлеминде жаңа қурылыс, реконструкция қылыў, кеңейттириў ҳәм техник тәрепинен қайта қураллландырыў жумыслары көлеми 2291,0 млрд. сўмды қурады. Капитал, қайта оңлаў ҳәм басқа пудрат жумыслары көлеми 911,8 млрд. сўмды қурады.

2018 жыл январь-декабрь айларына салыстырғанда жаңа қурылыс, реконструкция, кеңейттириў ҳәм техник қайта қураллландырыў жумыслары 32,8 процентли пунктке өсти. Капитал, ағымдағы ҳәм басқа қурылыс жумыслары көлеми болса 5,8 процентли пунктке кемейди.

Қурылыс жумыслары, түрлери бойынша,
(жәмине салыстырғанда % есабында)

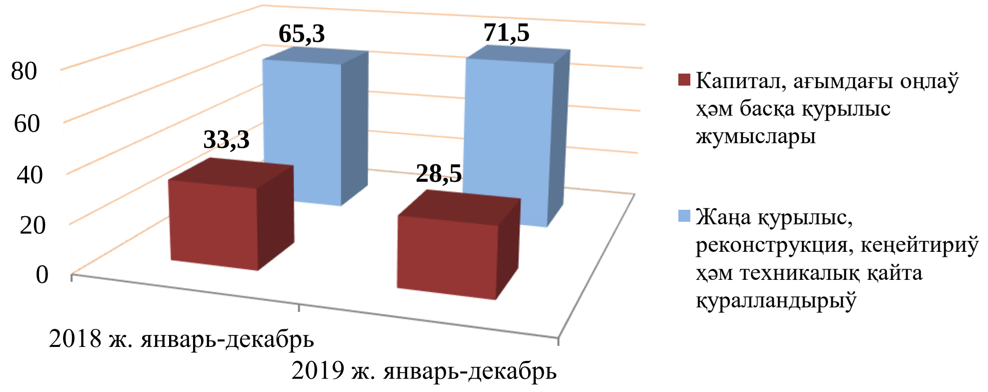

Январь-декабрь айларында қала хәм районлар бойынша қурылыс жумыслары көлеми, *млрд. сўм*

	2018 жыл	*2019 жыл*	*2018-жылға салыстырғанда, % есабында*
Қарақалпақстан Республикасы	**2182,7**	**3202,8**	**123,8**
Нөкис қ.	755,8	1131,9	124,7
районлар:			
Әмиўдәрья	205,6	257,4	104,7
Беруний	127,8	191,2	132,2
Қанлыкөл	41,4	52,9	108,6
Қараөзек	48,8	66,2	112,3
Кегейли	45,4	58,9	111,2
Қоңырат	279,1	351,7	104,8
Мойнақ	25,2	47,0	158,6
Нөкис	94,5	135,1	124,0
Тақыятас	77,1	138,4	148,8
Тахтакөпир	68,9	108,4	129,3
Төрткүл	140,6	226,6	137,2
Хожели	93,8	184,3	176,2
Шымбай	38,5	58,7	129,5
Шоманай	33,3	48,9	122,7
Елликқала	106,9	145,2	115,2

2019 жылдың январь-декабрь айларында республика бойынша қурылыс жумыслары көлеминде Нөкис қаласы (республика бойынша жәми қурылыс жумыслары көлеминдеги үлеси 35,3 %), Қоңырат (11,0 %) ҳәм Әмиўдәрья (8,0 %) районлары жоқары үлеслерге ийе.

Сондай-ақ, республика көлеминде қурылыс жумыслары көлеминде ең пәс үлеслери Шоманай (республика бойынша жәми қурылыс жумыслары көлеминдеги үлеси 1,5 %), Қараөзек (2,1 %), Кегейли (1,8 %) районларына туўры келеди.

2019 жыл январь-декабрь айларында қурылыс жумыслары көлеми ҳәм өсим пәтлери

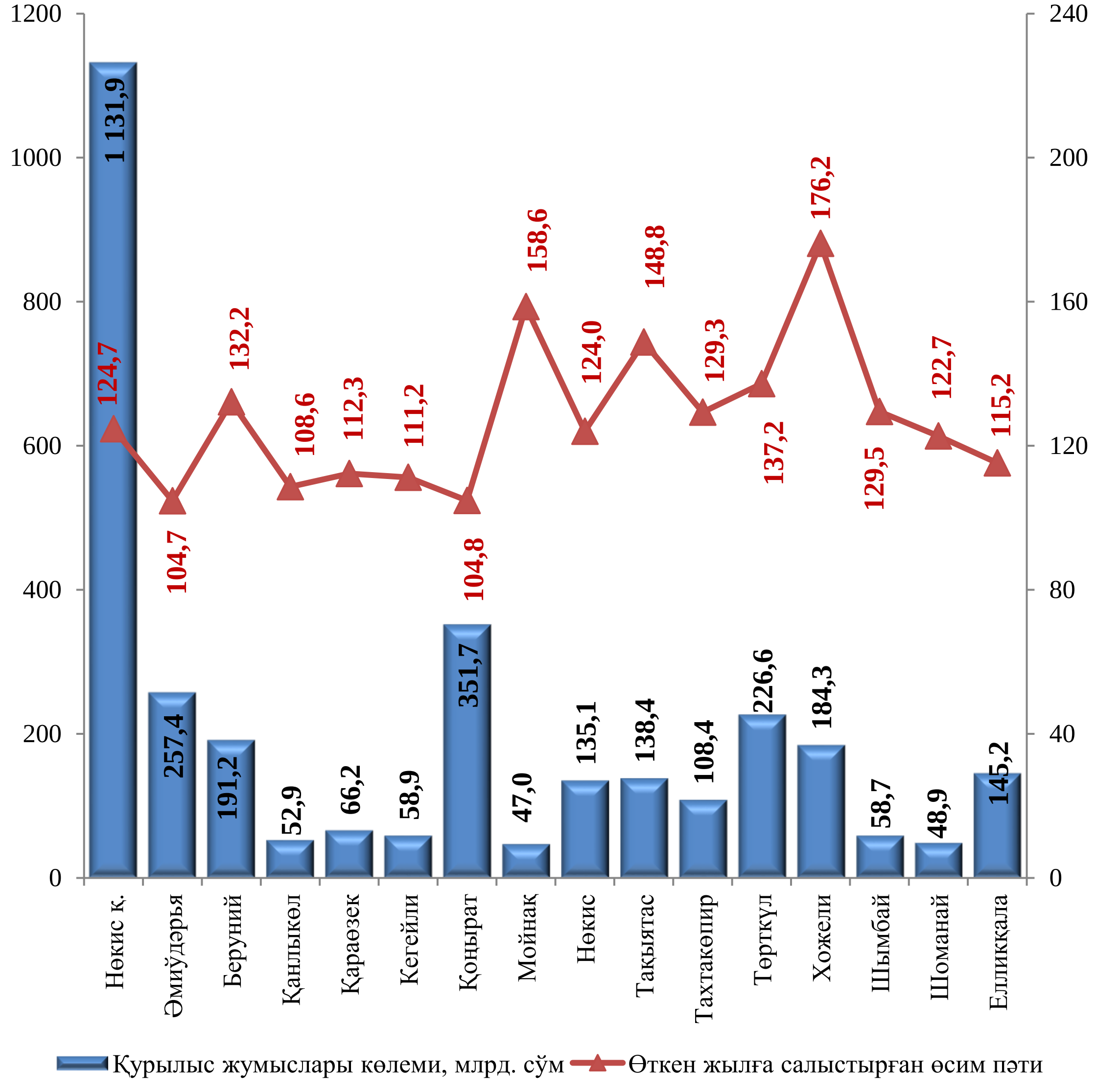

Есабат дәўиринде орынланған қурылыс жумысларының жоқары өсим пәти Нөкис қаласында (124,0 %), Хожели (176,2 %) ҳәм Мойнақ (өткен жылға салыстырғанда өсим пәти 158,6 %) районларында гүзетилди.

2019 жылдың январь-декабрь айларында кәрханалар түрлери бойынша қурылыс жумыслары көлеми,
жәмине салыстырғанда % есабында

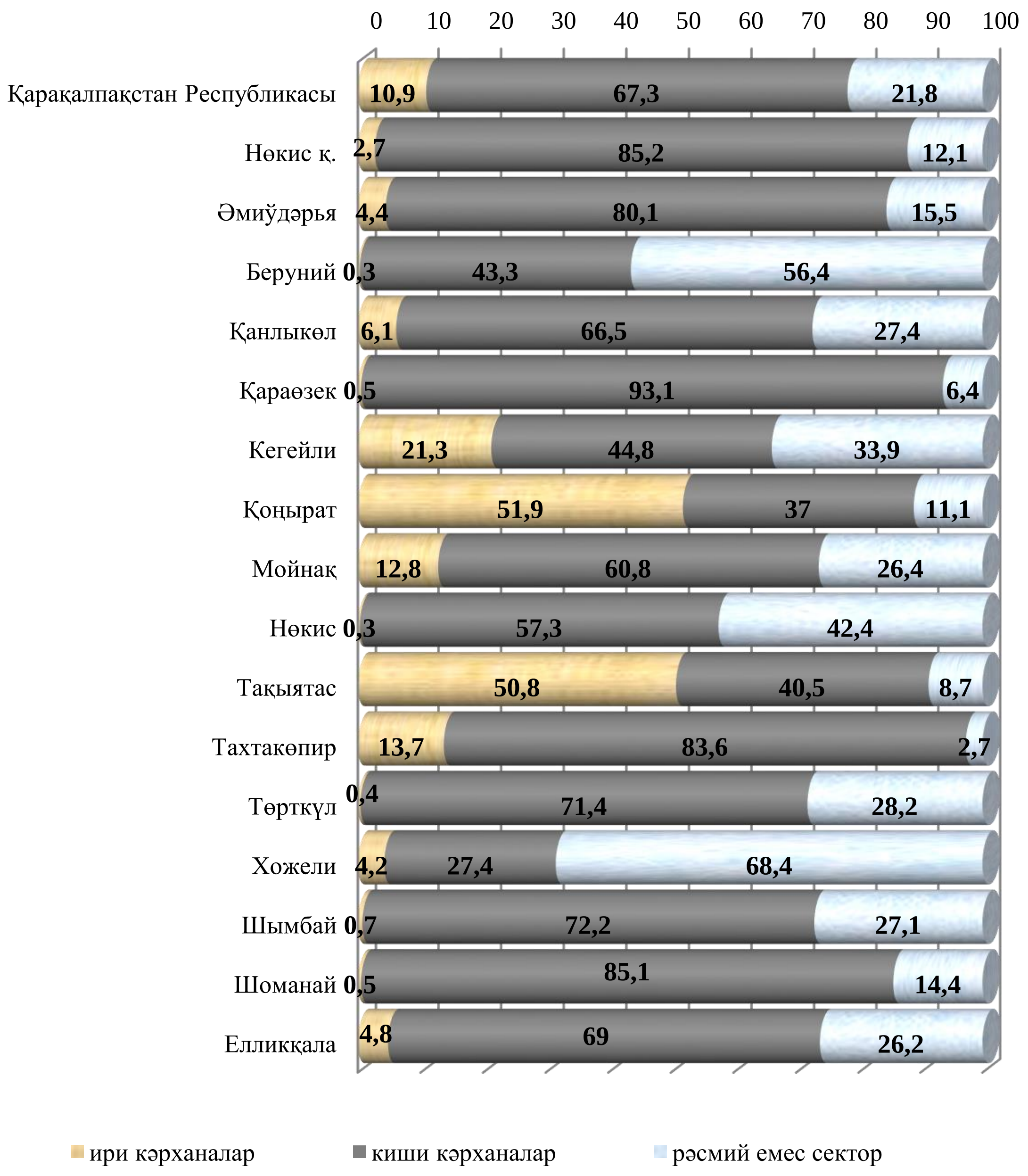

Ири кәрханалар тәрепинен орынланған қурылыс жумысларының жоқары көрсеткишлери Қоңырат (жәми қурылыс жумыслары көлеминдеги үлеси 51,9 %), Тақыятас (50,8 %) районларына туўры келеди.

Есабат дәўиринде Қараөзек, Мойнақ, Нөкис, Шымбай ҳәм Шоманай районларында қурылыс хызмети менен шуғулланыўшы ири кәрхана ҳәм шөлкемлердиң жоқ екенлиги гүзетилди.

Қала ҳәм районлар кесиминде қурылыс жумыслары үлеси,
жәмине салыстырғанда % есабында

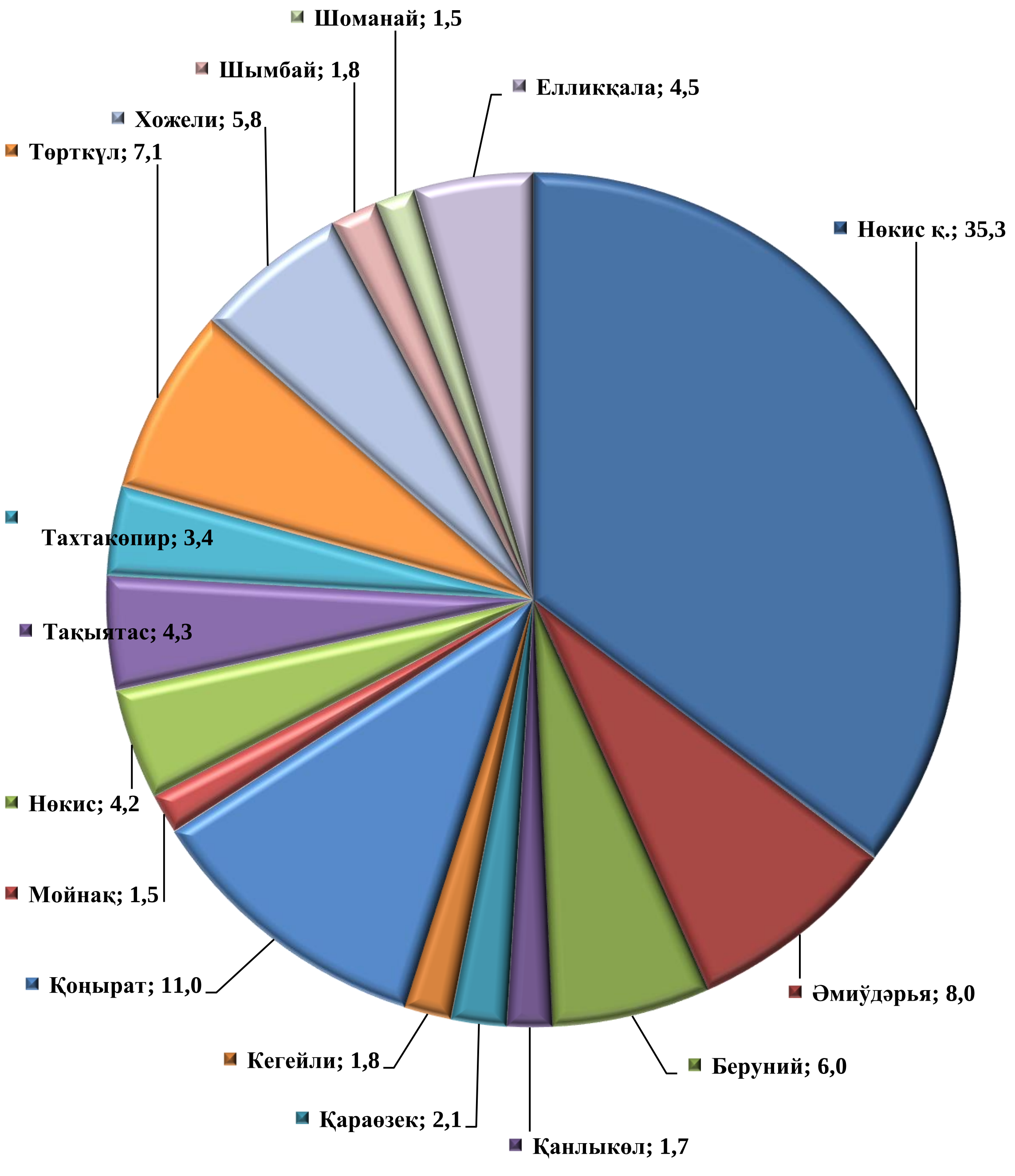

Есабат дәўиринде қурылыс жумысларын орынлаў көлеминде ең жоқары үлеси Нөкис қаласы (республика бойынша жәми қурылыс жумыслары көлеминиң 35,3 %), Қоңырат (11,0 %), Әмиўдәрья (11,0 %), Төрткүл (7,1 %) ҳәм Хожели (5,8 %) районларына туўры келеди.

V. КӘРХАНА ҲӘМ ШӨЛКЕМЛЕРДИҢ ФИНАНСЛЫҚ НӘТИЙЖЕЛЕРИ[1)]

Пайда. Есабат мағлыўматларына көре, 2019 жылдың январь-ноябрь айларында экономика тармақларында кәрхана ҳәм мәкемелер тәрепинен 4736,8 млрд. сўм. муғдарында жуўмақлаўшы финанслық нәтийже алынды. 2018 жылдың усы дәўирине салыстырғанда, пайда көлеми 462,5 млрд. сўмға көбейген ҳәм өткен жылдың тийисли дәўирине салыстырғанда 110,8 % ти қурады.

2019 жылдың январь-ноябрь айларында экономика ҳәрекети түрлери бойынша жуўмақлаўшы финанслық нәтийжелери

	Пайда, зыян (-), млрд. сўм	*2018 жыл январь-ноябрьге салыстырғанда, % те*
Жәми	**4736,8**	**110,8**
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	0,0	131,5
Таў-кән санааты ҳәм ашық кәнлердиислеў	1,6	2,3 е.
Ислеп шығаратуғын санаат	4719,7	111,3
Электр,газ, пуў менен тәмийинлеў ҳәм ҳаўаны кондициялаў	-21,6	-
Суў менен тәмийнлеў; канализация тармағы, шығындыларды жыйнаў ҳәм утилизация қылыў	0,9	-
Қурылыс	4,9	2,6 е.
Саўда	4,6	17,8
Тасыў ҳәм сақлаў	22,1	8,3
Мәлимлеме ҳәм байланыс	0,0	167,2
Көшпесмүлк пенен операциялар	3,8	123,6
Басқарыў бойынша тараў ҳәм жәрдемши хызметлер	0,8	-

[1)] *Бюджет ва бошқа нотижорат ташкилотлар, маҳсулот ишлаб чиқарувчи қишлоқ хўжалик корхоналари, фермер ва деҳқон хўжаликлари, суғурта ташкилотлари, банклар, кичик корхоналар ва микрофирмаларсиз.*

2019 жылдың январь-ноябрь айларында өткен жылдың усы дәўирне салыстырғанда, пайданың тийкарғы өсими “Ўзкимёсаноат” АЖ (13,6 млрд. сўм), “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ (22,2 млрд. сўм), Ўзбекистон Республикаси ёғ-мой саноати корхоналари уюшмаси (7,9 млрд. сўм), “Ўзпахтасаноат” АЖ (7,4 млрд. сўм) ға туўры келеди. Пайданың азайыўы “Ўзбекгидроэнерго АЖ" (0,08 млрд. сўм), "Ўзбекозиқовқатзахира уюшмаси" – (0,8 млрд. сўм) есабына туўры келди.

2019 жыл январь-ноябрь айлары жуўмақлары бойынша ири коммерциялық кәрханалардың пайдасы 4736,8 млрд. сўмды қурап, өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 10,8 процентли пунктке асты.

Аймақлар кесиминде пайданың тийкарғы бөлеги Нөкис қаласы – 4699,0 млрд. сўм (жәми пайданың 99,2 %), Хожели – 7,6 млрд. сўм (0,2%), Әмиўдәрья 4,4 млрд. сўм (0,09 %) ҳәм Қоңырат – 26,1 млрд. сўм (0,6 %) районларына туўры келеди.

Сондай-ақ, Қараөзек, Мойнақ ҳәм Шоманай районларында ири комерциялық кәрханалари болмағанлығы себепли, усы районларда пайда (зыян) муғдары келтирилмеген.

2019 жылдың январь-ноябрь айларында қала ҳәм районлар кесиминде жуўмақлаўшы финанслық нәтийжелери

	Пайда, зыян (-), млрд. сўм	*2018 жылдың январь-ноябрине салыстырған % те*
Қарақалпақстан Республикасы	**4736,8**	**110,8**
Нөкис қ.	4699,0	110,9
районлар:		
Әмиўдәрья	4,4	145,3
Беруний	3,3	159,0
Қанлыкөл	2,0	138,5
Кегейли	2,3	2,8 е.
Қоңырат	26,1	6,5 е.
Нөкис	1,6	2,3 е.
Тақыятас	-14,3	-
Тахтакөпир	-0,2	-
Төрткүл	3,2	66,3
Хожели	7,6	45,5
Шымбай	0,2	42,1
Елликқалъа	1,6	134,3

Зыянлар. 2019 жылдың январь-ноябрь айларында 5 мәкеме ҳәм кәрханаларда 27,4 млрд. сўм зыянға жол қойылған. Зыянлардың тийкарғы бөлеги “Иссиклик электр станциялари” АЖ - 14,9 млрд. сўм (республика бойынша жәми келтирилген зыянның 54,4 %), “Узтрансгаз” АЖ - 8,7 млрд. сўм (республика бойынша жәми келтирилген зыянның 31,7 %), Ахборот технологиялари ва коммуникацияларни ривожлантириш вазирлиги - 1,2 млрд. сўм (4,3 %), “Дори-дармон” АК - 2,3 млрд. сўм (8,4 %) ҳәм Басқалар - 0,3 млрд. сўм (1,2%), үлесине туўры келмекте.

2019 жыл январь-ноябрида зыян көрген мәкеме ҳәм кәрхоналардың финанслық нәтийжелери *(жәмине салыстырғанда % те)*

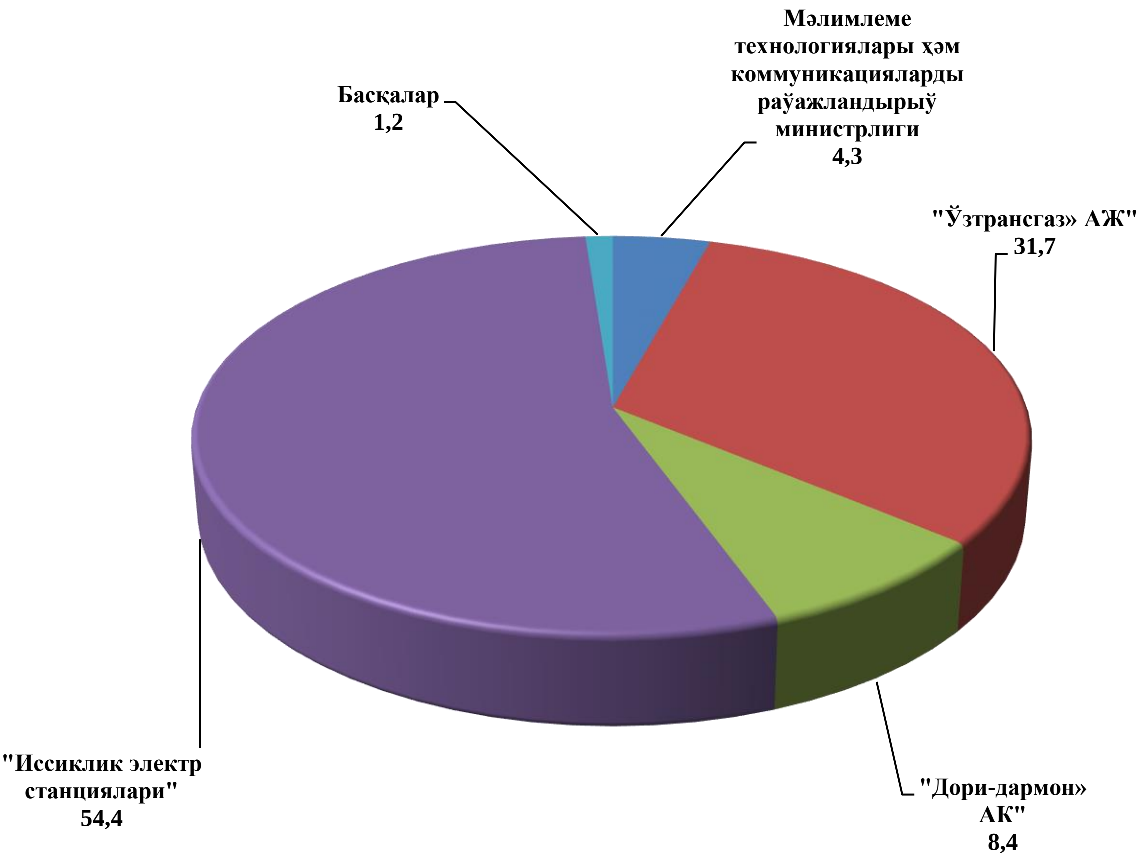

2019 жыл январь-ноябрь айларында 5 кәрхана өз ҳарекетлерин зыян менен жуўмақлаған болып, көрилген зыянның улыўма муғдары 27454,9 млн. сўмды қурайды. Экономикалық хызмет түрлери бойынша ең көп зыян муғдары электр, газ, пар менен тәмийинлеў ҳәм ҳаўаны кондициялаў 23632,0 млн. сўм (зыян көрген кәрханалар саны 2, республика бойынша жәми зыян муғдарының 86,1 %), саўдада 2638,3 млн. сўм (кәрханалар саны 2, 9,6 %), тасыў ҳәм сақлаў 1184,6 млн. сўм (кәрхана саны 1, 4,3 %), үлесине туўры келеди.

2019 жылдың январь-ноябрь айларында экономика хызмет түри бойынша зыян көрген кәрхана ҳәм мекемелердиң финанслық нәтийжелери

	Кәрханалар саны	*Зыян суммасы*	
		млн. сўм	*жәмине салыстырғанда % те*
Жәми	**5**	**27454,9**	**100,0**
Электр, газ, пар менен тәмийинлеў ҳәм ҳаўаны кондициялаў	2	23632,0	86,1
Саўда	2	2638,3	9,6
Тасыў ҳәм сақлаў	1	1184,6	4,3

2019 жылдың январь-ноябринде экономикалық хызмет түрлери бойынша зыян көрген кәрхана ҳәм мекемелердиң финанслық нәтийжелери
(жәмине салыстырғанда % те)

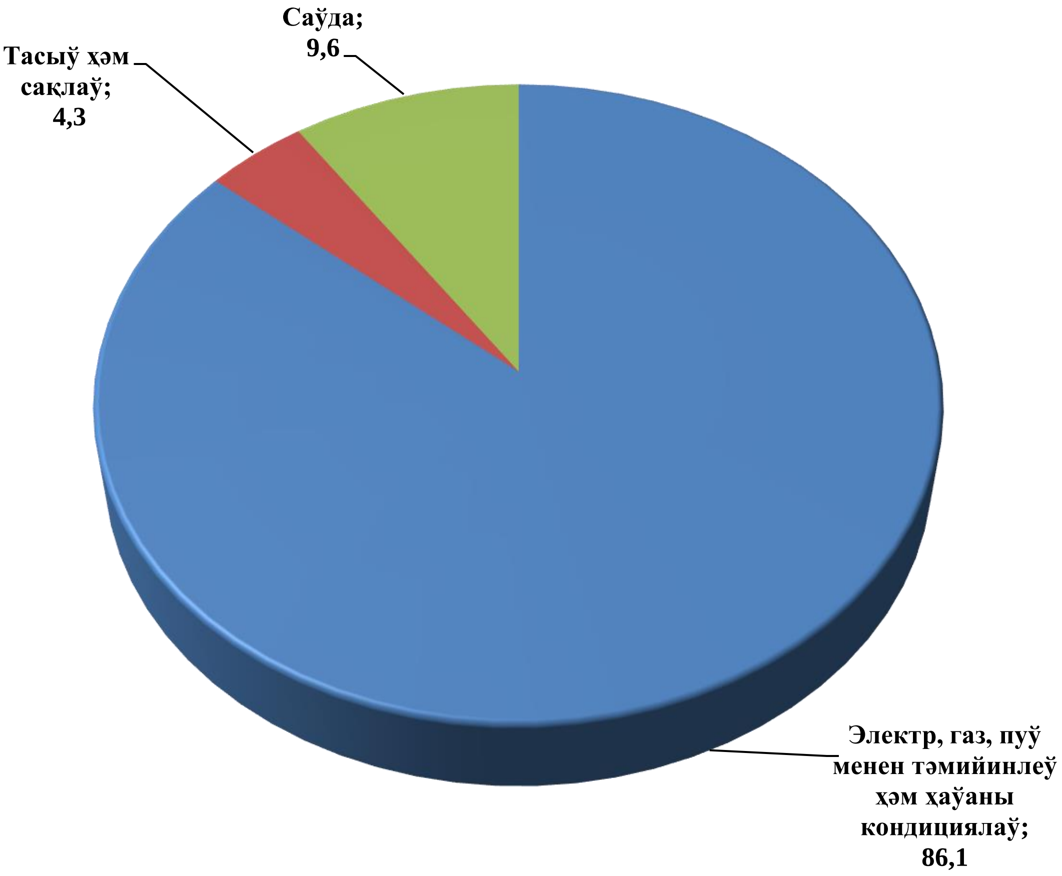

Зыян көрип ислеп атырған кәрханалар Нөкис қаласы 12195,7 млн. сўм (кәрханалар саны 3, республика бойынша жәми зыян муғдарының 44,4 %), Тақыятас 14930,8 млн. сўм (кәрханалар саны 1, 54,4 %), ҳәм Тахтакөпир 328,4 млн. сўм (кәрханалар саны 1, 1,2 %) районына туўры келеди.

2019 жылдың январь-ноябрь айларында қала ҳәм районлар кесиминде зыян көрген кәрхана ҳәм мекемелердиң финанслық нәтийжелери

	Кәрханалар саны	*Зыян көрген кәрханалардың үлеси, % те*	*Зыян суммасы, млн. сўм*
Қарақалпақстан Республикасы	**5**	**100,0**	**27454,9**
Нөкис қ.	3	44,4	12195,7
Тақыятас	1	54,4	14930,8
Тахтакөпир	1	1,2	328,4

Кәрхана ҳәм мекемелердиң дебиторлық ҳәм кредиторлық қарыздарлық жағдайы[1)]

2019 жыл 1 декабрь жағдайына дебитор қарыздарлықтын улыўма көлеми 1850,1 млрд. сўмды қурайды, соннан мүддети өткен – 8,6 млрд. сўм ямаса жәми қарыздарлықтың 0,4 %. Мүддети өткен дебитор қарыздарлық 2018 жылдың 1 декабрине салыстырғанда 74,1 %, жәми дебитор қарыздарлықтағы үлеси 0,1 % ке кемейген.

[1)] *Бюджет ҳәм басқа коммерциялық емес шөлкемлер, өним ислеп шығарыўшы аўыл хожалығы кәрханалары, фермер ҳәм дийқан хожалықлары, қамсызландырыў шөлкемлери, банклер, киши кәрханалар ҳәм микрофирмаларсыз.*

2019 жыл 1 декабрь жағдайына министрликлер ҳәм мекемелердиң дебитор қарыздарлығы *(жәмине салыстырғанда % да)*

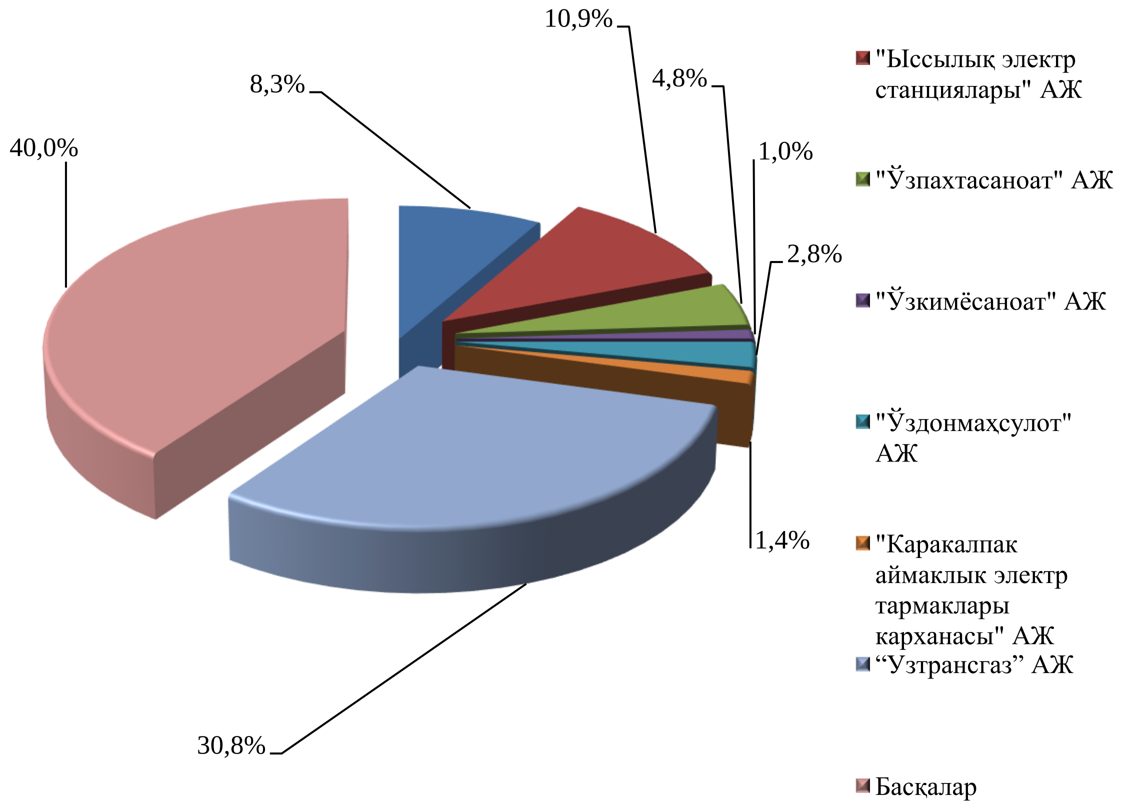

2019 жыл 1 декабрь жағдайына жәми дебиторлық қарыздырлықлар көлеми 1850,1 млрд. сўмды қурады, дебитор қарыздырлықлардың тийкарғы бөлеги “Ўзбекнефтегаз” АЖ 153,4 млрд. сўм (жәмине салыстырғанда 8,3 %), “Ўзпахтасаноат” АЖ 89,6 млрд. сўм (4,8 %), “Ыссылық электр станциялары” АЖ 202,1 млрд. сўм (10,9 %), “Узтрансгаз” АЖ 569,5 млрд. сўм (30,8 %) “Қарақалпақ аймаклық электр тармақлары кәрханасы” АЖ 25,2 млрд. сўм (1,4 %), “Ўздонмаҳсулот” АЖ 50,9 млрд. сўм (2,8 %), “Ўзкимёсаноат” АЖ 18,8 млрд. сўм (1,0 %) ҳәмде басқалар 740,6 млрд сўм (40,0 %) үлеслерине туўры келеди.

2019 жыл 1 декабрь жағдайына экономикалық хызмет түри бойынша мүддети өткен дебитор қарыздарлықтың қурамы

	Жәми, млрд. сўм	*оннан:*			*Мүддети өткен қарыздар-лықтың үлеси, % те*
		қарыйдар ҳәм буйыртпа-шылар	*жеткерип бериўшилерге ҳәм пудратшы-ларға берилген аванслар*	*ишки мекеме-лер аралық*	
Жәми	**8,6**	**0,1**	**1,1**	**-**	**100,0**
Ислеп шығаратуғын санаат	8,5	0,0	1,1	-	98,8
Тасыў ҳәм сақлаў	0,1	0,0	0,0	-	1,2

2019 жыл 1 декабрь жағдайына экономикалық хызмет түрлери бойынша мүддети өткен кредитор қарыздарлықтың қурамы

	Жәми, млрд. сўм	*оннан:*			*Мүддети өткен қарыздар-лықтың үлеси, % да*
		қарыйдар ҳәм буйыртпа-шылар	*алынған аванслар*	*ишки мекеме-лер аралық*	
Жәми	**2,1**	**2,1**	**-**	**-**	**100,0**
Ислеп шығаратуғын санаат	1,6	1,6	-	-	76,2
Тасыў ҳәм сақлаў	0,5	0,5	-	-	23,8

2019 жыл 1 декабрь жағдайына министрликлер ҳәм мекемелердиң кредитор қарыздарлығы *(жәмине салыстырғанда % да)*

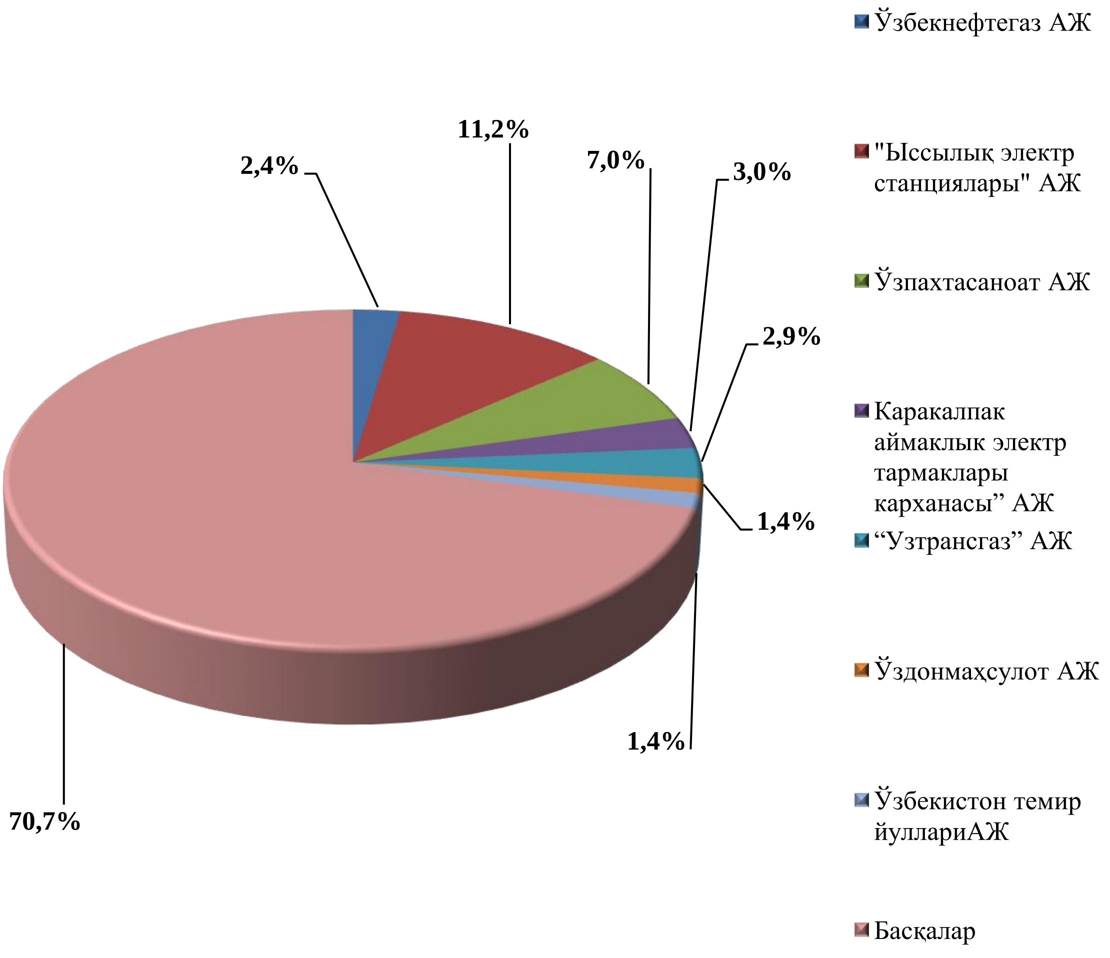

2019 жыл 1 декабрь жағдайына жәми кредитор қарыздырлықлар көлеми 2818,9 млрд. сўмды қурайды, кредитор қарыздарлықлардың тийкарғы бөлеги "Ўзбекнефтегаз" АЖ 68,9 млрд. сўм (жәмине салыстырғанда 2,4 %), "Ўзпахтасаноат" АЖ 197,6 млрд. сўм (7,0 %), "Иссиклик электр станциялари" АЖ 316,8 млрд.сўм (11,2 %), "Қарақалпақ аймаклық электр тармақлары кәрханасы" АЖ 83,4 млрд.сўм (3,0 %) "Узтрансгаз" АЖ 80,5млрд. сўм (2,9 %) Ўздонмаҳсулот" АЖ 39,9 млрд. сўм (1,4 %), "Ўзбекистон темир йуллари"АЖ 38,5 млрд. сўм (1,4 %), ҳәмде басқалар 1993,3 млрд. сўм (70,7 %) үлеслерине туўры келди.

VI. КИШИ ИСБИЛЕРМЕНЛИК (БИЗНЕС)

2020 жылдың 1 январь жағдайына дизимге алынған жәми киши исбилерменлик (бизнес) субъектлериниң саны 15050 ди қурап, өткен жылдың тийисли дәўирине салыстырғанда 2686 ға көбейди.

2019 жыл январь-декабрьде жалпы аймақлық өнимниң 54,4 % (2018 жыл январь-декабрьде 55,2 %) киши бизнес субъектлери тәрепинен ислеп шығарылды.

- санаат өнимлери ислеп шығарыў көлеми 2825,5 млрд. сўмды (жәми санаат ислеп шығарыўдың 22,2 %) қурады; (санаат тараўында ҳәрекет етип турған исбилерменлик субъектлери саны 2294 ти қурады).

- аўыл, тоғай ҳәм балық хожалықларының ислеп шығарылған өнимлер (көрсетилген хызметлер) көлеми 7986,1 млрд. сўмды қурап, (аўыл, тоғай ҳәм балық хожалықлары жалпы өниминиң 98,5 %) қурады; (аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы тараўында ҳәрекет етип турған исбилерменлик субъектлери саны 2025 қурады).

- 2706,3 млрд. сўмлық инвестициялар (улыўма инвестициялар көлеминиң 32,1 %) өзлестирилди ҳәм 2018 жылдың январь-декабрине салыстырғанда 114,1 % қурады;

- 2853,8 млрд. сўмлық қурылыс жумыслары (улыўма қурылыс жумыслары көлеминиң 89,1 %) орынланды ҳәм 2018 жылдың январь-декабрине салыстырғанда 27,0 % асты; (қурылыс тараўында ҳәрекет етип турған исбилерменлик субъектлери саны 2138 ди қурады).

- автомобиль транспорты жүк айланысының 5,5 % (республика жәми автомобиль транспорты жүк айланысының 88,8%), жолаўшы айланысының болса 3,5 % (улыўма жолаўшы айланысының 97,1 %) көбейиўи тәмийинленди;(транспорт тараўында ҳәрекет етип турған исбилерменлик субъектлери саны 827 қурады).

- усақлап сатыў товар айланысы улыўма көлеминиң 87,6 % ямаса 4936,6 млрд. сўмы (өсим пәти 9,3 %) ҳәм хызметлер улыўма көлеминиң тийисли түрде 54,3 % ямаса 3031,6 млрд. сўмы (өсим 6,9 %) қәлиплестирилди; (саўда тараўында ҳәрекет етип турған исбилерменлик субъектлери саны 4187 ти ҳәмде хызметлер тараўында 1135 ти қурады).

- 91,2 млн. АҚШ доллары (улыўма экспорт көлеминиң 20,8 %) муғдарында өнимлер (товар ҳәм хызметлер) экспорт қылынды, 172,6 млн. АҚШ доллары (улыўма импорт көлеминиң 63,5 %) көлеминде өнимлер (товар ҳәм хызметлер) импорт қылынды. (есабат дәўиринде 135 киши исбилерменлик субъектлери тәрепинен экспорт ҳәмде 457 субъектлер тәрепинен импорт операциялары әмелге асырылды).

2019 жылдың январь-декабринде киши исбилерменлик субъектлери өними (жумыслар, хызметлер) улыўма көлеминдеги жеке исбилерменликтиң (пуқаралар мүлики) үлеси

	Киши исбилерменлик субъектлери өними (жумыслар, хызметлер) көлеми, млрд.сўм	*Киши исбилерменлик субъектлери өними (жумыслар, хызметлер) көлеминде жеке сектор үлеси, % есабында*
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	7986,1	98,5
Санаат	2825,5	22,2
Қурылыс	2853,8	89,1
Усақлап сатыў	4936,6	87,6
Жүк тасыў, *млнтн.*	25,4	86,0
Жолаўшы тасыў, *млн.адам*	133,5	95,9
Экспорт, *млн. АҚШ долл.*	91,2	20,8
Импорт, *млн. АҚШ долл.*	172,6	63,5

Жалпы аймақлық өним ҳәм экономика тараўлары өними (жумыслар, хызметлер) улыўма көлеминде киши исбилерменлик (бизнес) үлесиниң өзгериўи

(улыўма көлемге салыстырғанда % есабында)

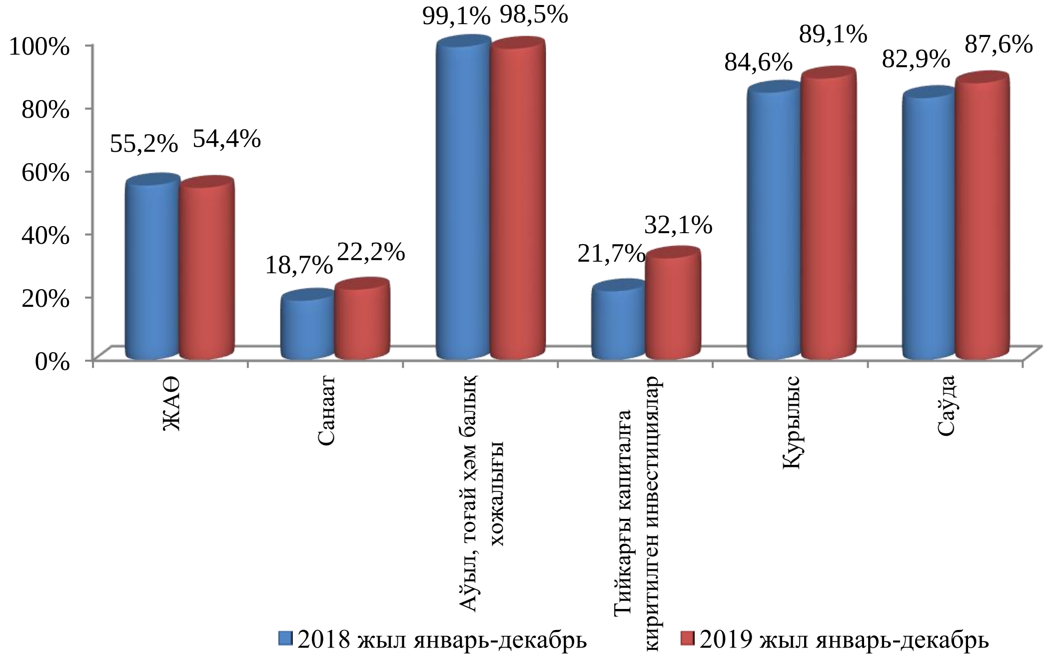

2019 жылдың январь-декабрь айларында 3645 киши кәрхана ҳәм микрофирмалар (дийхан ҳәм фермер хожалықларынан тысқары) мәмлекетлик дизимнен өткреилген болып, бул өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда (1468) 77,2 % ке өсти.

Ең көп киши кәрхана ҳәм микрофирмалар саўда тараўында (барлық дизимге алынғанлардың 35,6 %), санаат (20,3 %), қурылыс (14,7 %), аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы (9,8 %), жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер (6,8 %), тасыў ҳәм сақлаў (3,5 %) ҳәмде мәлимлеме ҳәм байланыс (1,8 %) экономикалық хызмет түрлери бойынша дизимнен өткерилген.

2019 жылдың январь-декабрь айларында жаңа шөлкемлестирилген киши кәрхана ҳәм микрофирмалардың экономикалық хызмет түрлери бойынша үлеси

(дийхан ҳәм фермер хожалықларсыз, жәмине салыстырғанда % есабында)

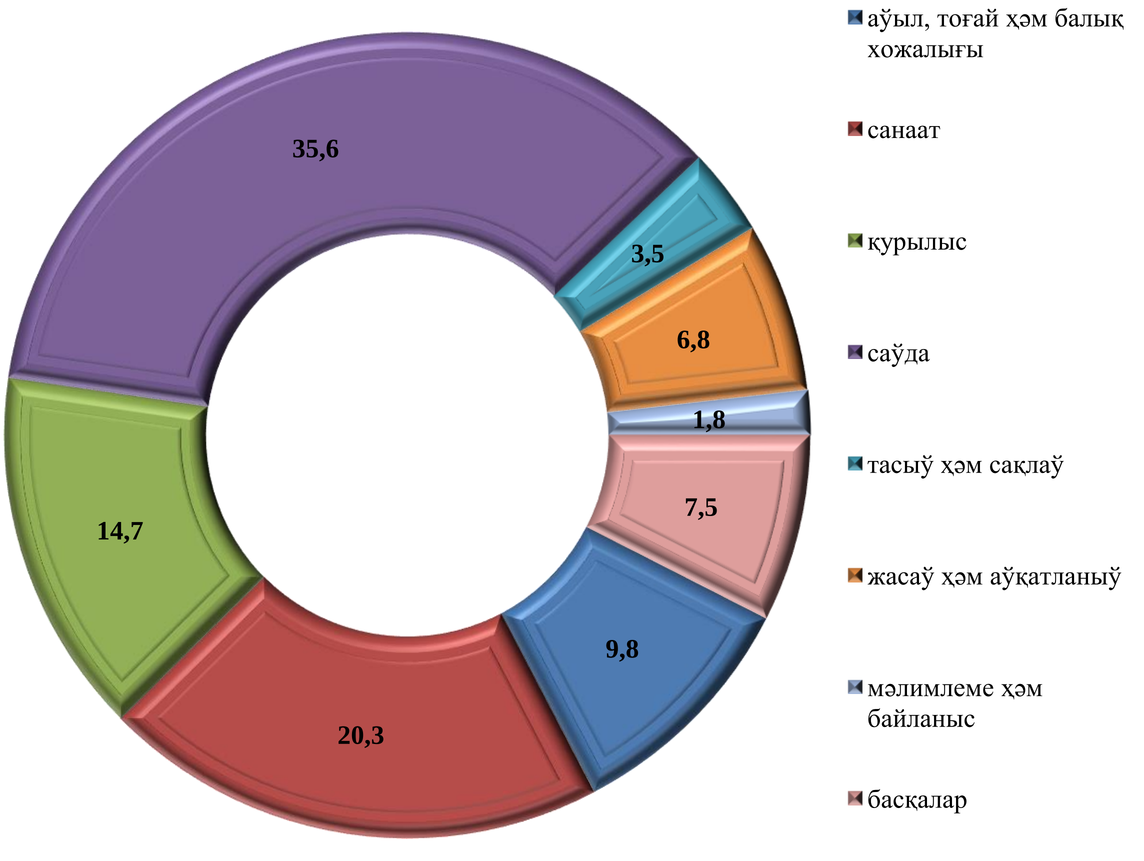

2019 жылдың январь-декабрь айларында қала ҳәм районлар бойынша киши исбилерменлик (бизнес)те санаат өнимин ислеп шығарыў көлеми

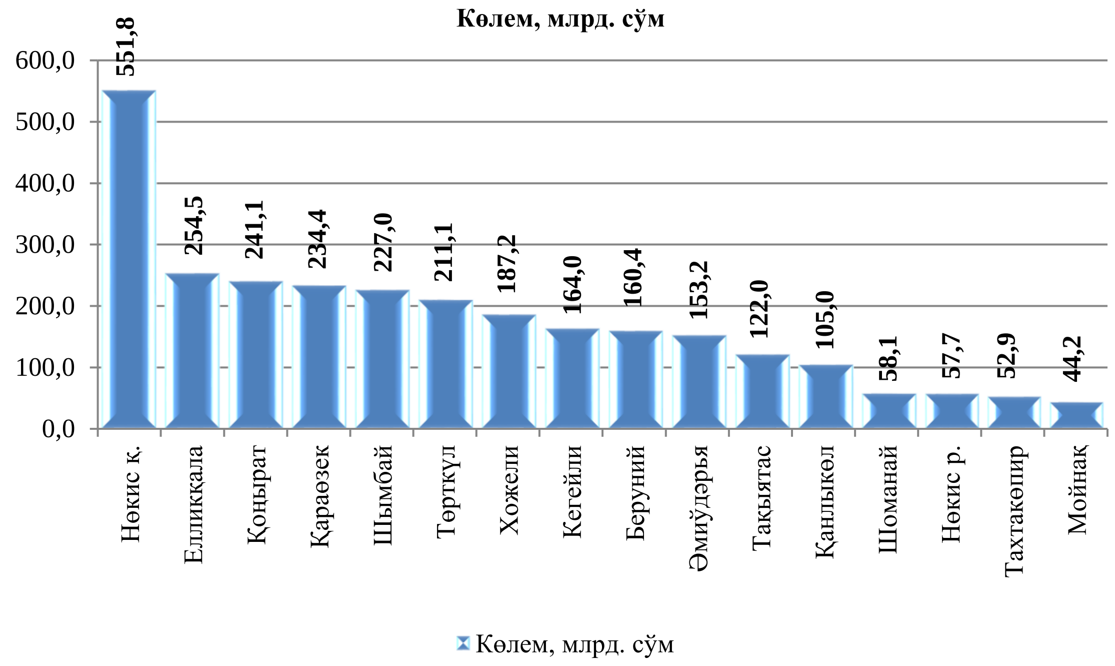

2019 жылдың январь-декабрь айларында қала ҳәм районлар бойынша киши исбилерменлик (бизнес)те усақлап сатыў товар айланысы көлеми ҳәм өсим пәтлери

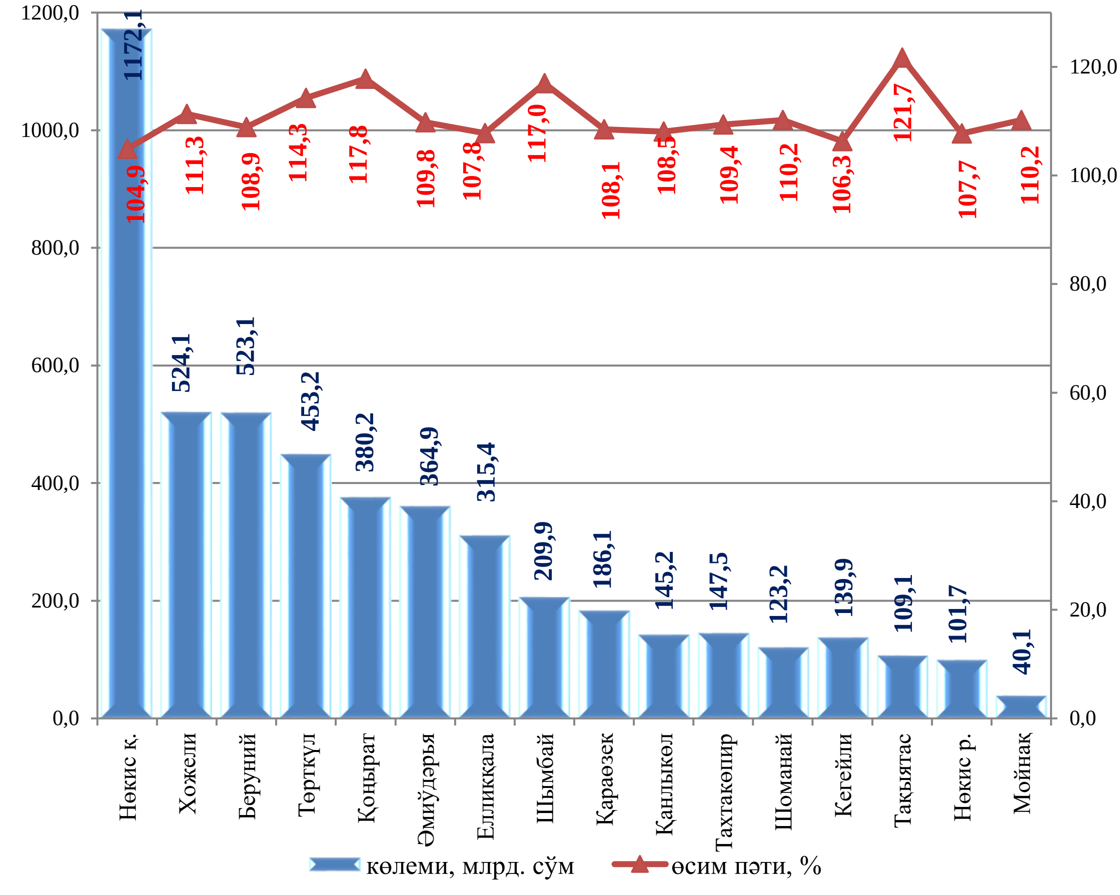

Киши исбилерменлик (бизнес) субъектлери тәрепинен усақлап сатыў товар айланысы көлеминде Нөкис қаласы (1172,1 млрд. сўм), Хожели (524,1 млрд. сўм) ҳәм Беруний (523,1 млрд. сўм) районлары алдыңғы қатарларда келмекте.

2019 жылдың январь-декабрь айларында қала ҳәм районлар бойынша киши исбилерменлик (бизнес)те хызмет көрсетиў көлеми ҳәм өсим пәтлери

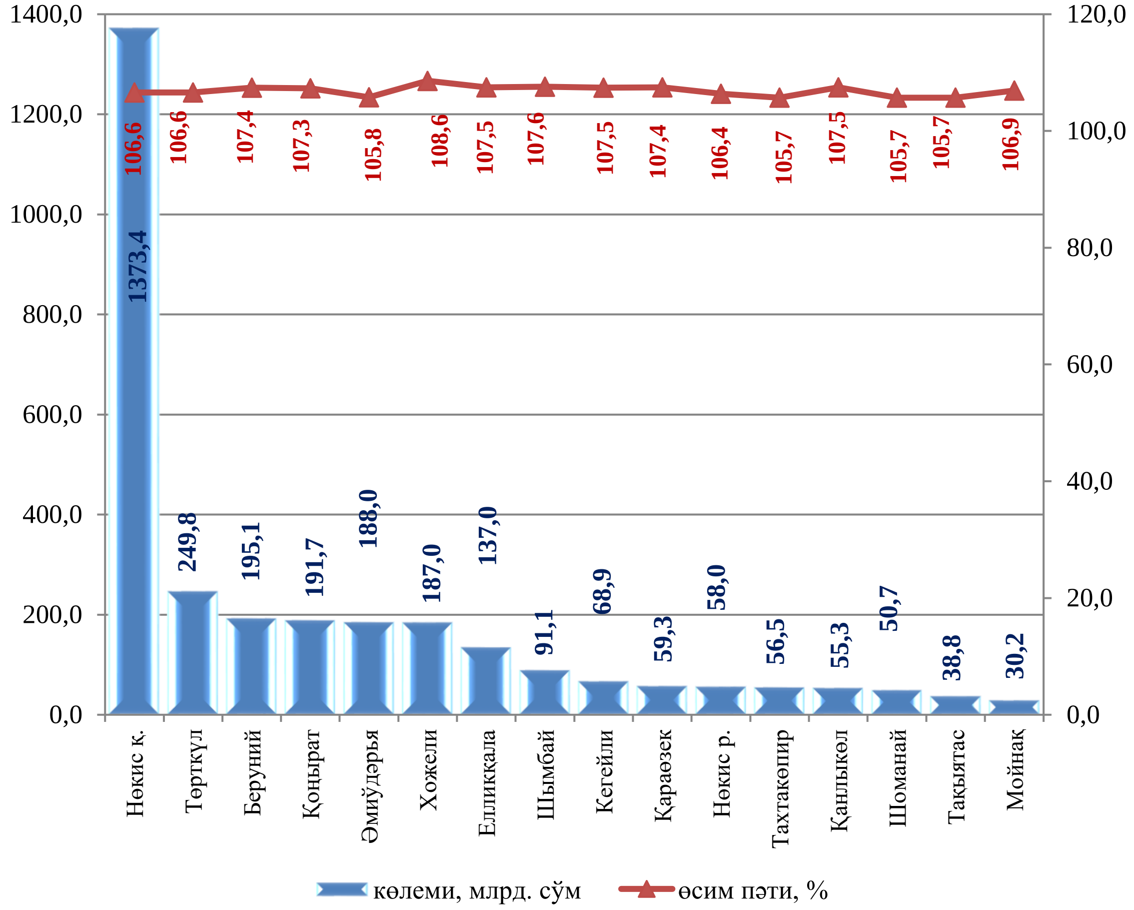

2019 жылдың январь-декабрь айларында республика жалпы аймақлық өнимниң көлеминде киши исбилерменлик (бизнес) субъектлериниң үлеси 54,4 % ти қурап, 2018 жылдың усы дәўирине (55,2) салыстырғанда 0,8 процентли пунктке кемейди.

Санаат ислеп шығарыў тараўының ең жоқары үлеси Шоманай ҳәм Елликқала (жәми ислеп шығарыў көлемине салыстырғанда үлеси 100,0 %), Қараөзек (99,9 %), Тахтакөпир (99,7 %) ҳәм Шымбай (90,7 %) районларына туўры келеди, ең төмен үлеси болса Нөкис қаласы (6,8 %) на туўры келеди.

Хызметлер тараўында район бойынша жәми хызмет көрсетиў көлеминде киши исбилерменликтиң жоқары үлеслери Қараөзек (жәми хызметлер көлемине салыстырғанда үлеси 97,8%), Қанлыкөл (97,5 %), Беруний (97,4%), Шоманай (96,9 %) Нөкис (96,9 %), Тахтакөпир (96,8%) Кегейли (96,0 %) ҳәм Төрткүл (94,7 %) районларына туўры келди.

2019 жыл IV шерек ушын экономикалық жағдайын баҳалаў,
% есабында

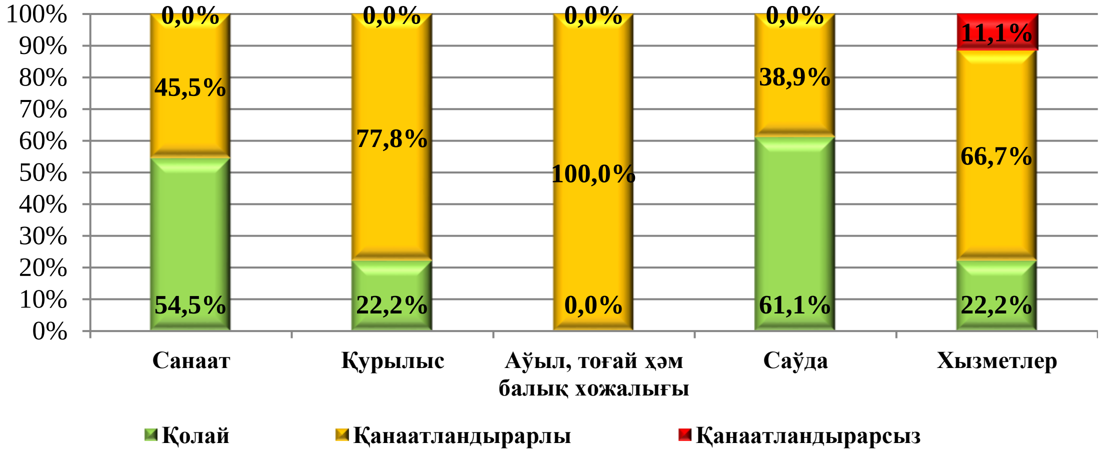

Мәмлекетлик статистика жумысларын ислеп шығарыў дәстүрине тийкарынан 2019 жыл IV шерек жуўмақларына көре экономикалық хызмет түрлери бойынша жаңадан шөлкемлестирилген микрофирма ҳәм киши кәрханаларда таңлаў жолы менен үйрениўлер өткерилди.

Үйрениў мағлыўматлары анализи, респондентлердиң 41,2 % экономикалық жағдайды қолай, 56,8 % қанаатландырарлы ҳәм 2,0 % қанаатландырарсыз деп баҳаланды.

Экономикалық жағдайдағы өзгерислердиң жақын үш айда баҳаланыўы

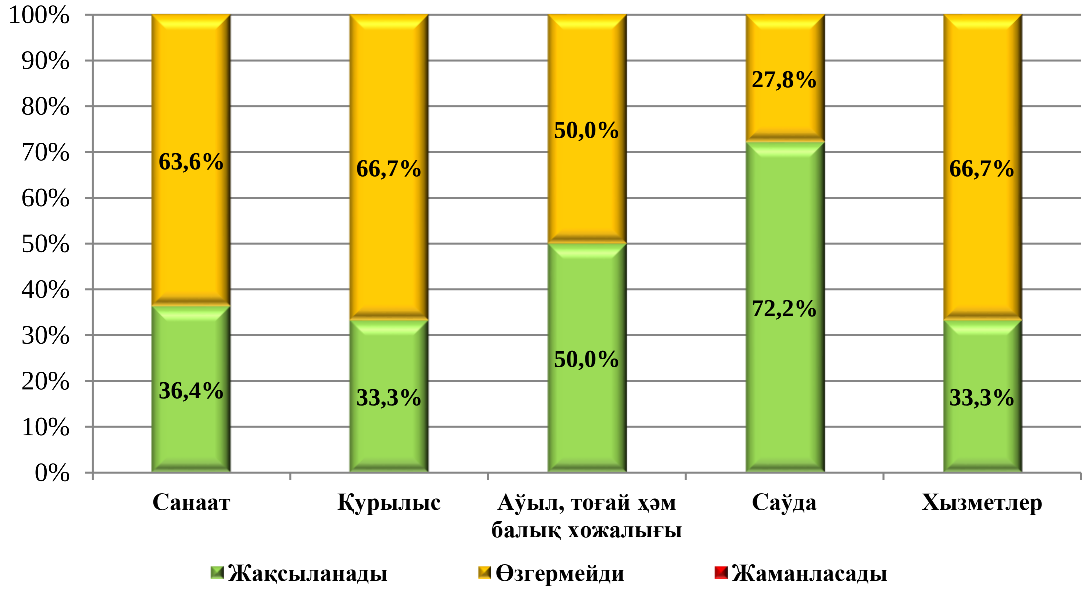

Анализ нәтийжелеринен келип шығып, жаңадан шөлкемлестирилген киши кәрхана ҳәм микрофирмаларға бизнес орталығын жақсылаў ушын көрилип атырған ис-илажлар нәтийжесинде респондентлер жақын келешекте улыўма экономикалық жағдайдың жақсыланыўы жақсы баҳаланғанлығына жуўмақ етиў мүмкин.

VII. КӘРХАНАЛАР ҲӘМ МЕКЕМЕЛЕР ХЫЗМЕТИНИН УЛЫЎМА КӨРИНИСИ

Кәрхана ҳәм шөлкемлердиң бирден-бир мәмлекетлик регистри мағлыўматлары бойынша, 2019 жылдың 1 январь жағдайына дизимнен өткен юридикалық тәреплер саны 32090 ды қурап, соннан 25803 бирлиги ямаса 80,4 проценти ҳәрекет етип турыпты ҳәмде 6287 бирлиги ямаса 19,6 проценти ҳәрекетсиз субъектлерди қурайды.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша дизимнен өткен кәрхана ҳәм шөлкемлердиң тийкарғы бөлеги аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы 15419 субъект (48,1 %), саўда 4308 субъект (13,4 %), санаат 2365 субъект (7,4 %) ҳәм қурылыс 2179 субъект (6,8 %) тараўларына туўры келеди.

2020 жылдың 1 январь жағдайына экономикалық хызмет түрлери бойынша жәми дизимнен өткен ҳәмде ҳәрекет етип турған кәрхана ҳәм шөлкемлер саны, *бирликте*

	Дизимнен өткен				*Ҳәрекет етип турғанлар*			
	2018 ж.		*2019 ж.*		*2018 ж.*		*2019 ж.*	
	саны	*жәмине салыстыр-ғанда, %*	*саны*	*жәмине салыстыр-ғанда, %*	*саны*	*жәмине салыстыр-ғанда, %*	*саны*	*жәмине салыстыр-ғанда, %*
Жәми	**28760**	**100,0**	**32090**	**100,0**	**24332**	**100,0**	**25803**	**100,0**
соннан:								
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	14709	51,1	15419	48,1	10644	43,7	9477	36,7
Санаат	1846	6,4	2365	7,4	1796	7,4	2321	9,0
Қурылыс	1740	6,1	2179	6,8	1709	7,0	2148	8,3
Саўда	3283	11,4	4308	13,4	3180	13,1	4203	16,3
Тасыў ҳәм сақлаў	775	2,7	852	2,7	749	3,1	832	3,2

	Дизимнен өткен				Ҳәрекет етип турғанлар			
	2018 ж.		2019 ж.		2018 ж.		2019 ж.	
	саны	жәмине салыстыр-ғанда, %	саны	жәмине салыстыр-ғанда, %	саны	жәмине салыстыр-ғанда, %	саны	жәмине салыстыр-ғанда, %
Жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер	933	3,2	1171	3,6	905	3,7	1139	4,4
Мәлимлеме ҳәм байланыс	309	1,1	329	1,0	293	1,2	315	1,2
Денсаўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер көрсетиў	297	1,1	367	1,1	292	1,2	363	1,4
Басқа түрлери	4868	16,9	5100	15,9	4764	19,6	5005	19,5

Дизимнен өткен юридикалық шахслар
(фермер ҳәм дийқан хожалықларысыз)

2020 жылдың 1 январь жағдайына 18834 кәрханалар дизимнен өткен болып, экономикалық хызмет түрлери бойынша 22,9 % саўда, аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығында 11,5 %, санатта 12,6 %, 11,6 % қурылыс, 6,2 % жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер, 4,5 % тасыў ҳәм сақлаў, мәлимлеме ҳәм байланыс 1,7 %, денсаўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлерде 1,9 % тен ҳәмде 27,1 % басқа хызмет түрлери үлесине туўры келеди.

2019 жыл январь-декабрьде жәми 3858 жаңа кәрхана дизимге алынған (соннан киши бизнес субъектлери 3645). Олардың тийкарғы бөлеги Нөкис қаласында (республика бойынша жәми дизимге алынған кәрханалардың 29,1 проценти), Төрткүл (10,1 проценти), Әмиўдәрья (6,7 проценти), Беруний (7,2 проценти), Қоңырат (6,4 процент) ҳәм Елликқала (5,9 проценти) районларына туўры келди.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша дизимге алынған ҳәм ҳәрекет етип турған кәрхана ҳәм шөлкемлер саны, *бирликте*

	Дизимнен өткен				*Ҳәрекет етип турғанлар*			
	2018 ж.		*2019 ж.*		*2018 ж.*		*2019 ж.*	
	саны	*жәмине салыстыр-ғанда, %*	*саны*	*жәмине салыстыр-ғанда, %*	*саны*	*жәмине салыстыр-ғанда, %*	*саны*	*жәмине салыстыр-ғанда, %*
Жәми	**16031**	**100,0**	**18834**	**100,0**	**15590**	**100,0**	**18404**	**100,0**
соннан:								
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	1980	12,4	2163	11,5	1902	12,2	2078	11,3
Санаат	1846	11,5	2365	12,6	1796	11,5	2321	12,6
Қурылыс	1740	10,8	2179	11,6	1709	11,0	2148	11,7
Саўда	3283	20,5	4308	22,9	3180	20,4	4203	22,8
Тасыў ҳәм сақлаў	775	4,8	852	4,5	749	4,8	832	4,5
Жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер	933	5,8	1171	6,2	905	5,8	1139	6,2
Мәлимлеме ҳәм байланыс	309	1,9	329	1,7	293	1,9	315	1,7
Ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер көрсетиў	297	1,9	367	1,9	292	1,9	363	2,0
Басқа түрлери	4868	30,4	5100	27,1	4764	30,5	5005	27,2

Кәрханалар ҳәм шөлкемлердиң бирден-бир мәмлекетлик регистри мағлыўматлары бойынша, 2020 жылдың 1 январь жағдайына дизимге алынған юридикалық шахслар саны 18834 ти қурап, соннан 18404 бирлиги ямаса 97,7 процентти ҳәрекет етип тур.

2020 жыл 1 январь жағдайына дизимге алынған коммерциялық кәрханалардың саны 15131 ди қурады. Дизимге алынған коммерциялық кәрханалардың улыўма санынан 10559 бирлиги жуўапкершилиги шекленген жәмийетлер, 3221 бирлиги жеке меншик кәрханалар, 1043 бирлиги шаңарақлық кәрханалар, 27 бирлиги акциянерлик жәмийетлер үлесине ҳәмде 281 бирлиги басқа коммерциялық кәрханалар үлесине туўры келди.

Дизимге алынған коммерциялық кәрханалар-юридикалық шахслардың шөлкемлестириў-ҳуқықый формалары

(улыўма санына салыстырғанда процент есабында)

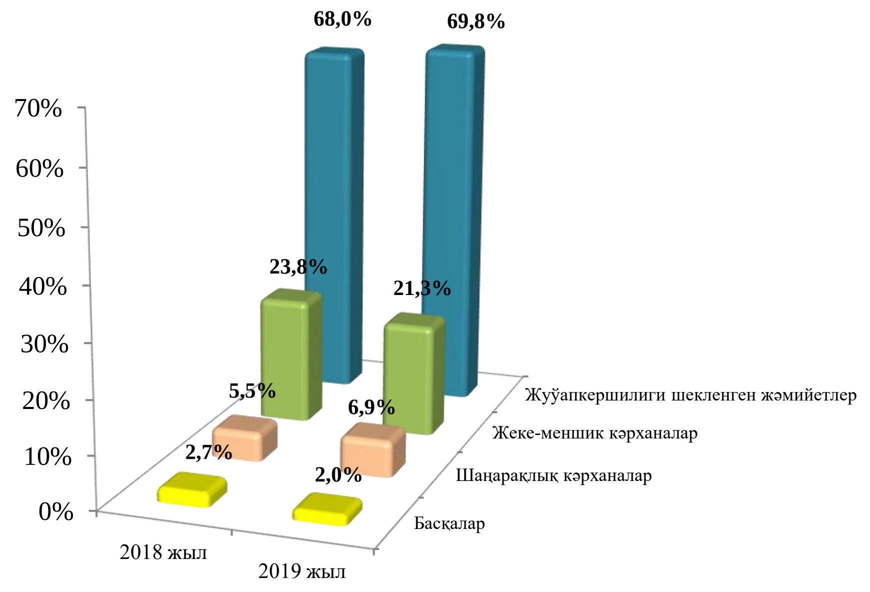

Дизимнен өткен, жаңадан ашылған ҳәм сапластырылған киши кәрхана ҳәм микрофирмалар

(фермер ҳәм дийқан хожалықларысыз, бирлик)

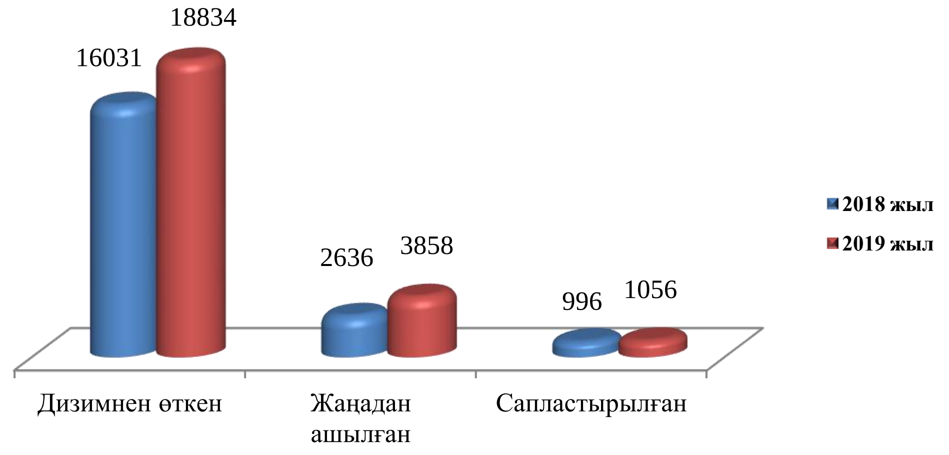

Кәрханалар ҳәм шөлкемлердиң бирден-бир мәмлекетлик регистри мағлыўматлары бойынша, 2020 жыл 1 январь жағдайына 15050 киши кәрхана ҳәм микрофирмалар - юридикалық шахслар (фермер ҳәм дийқан хожалықларысыз) дизимнен өткен болып, бул көрсеткиш өткен жылдың тийисли дәўирине салыстырғанда 10,4 процентке асқан. Сондай-ақ, 2019 жылдың январь-декабрь айларында жәми 3645 субъект жаңадан ашылған ҳәмде 959 субъект сапластырылған, бул көрсеткишлер өткен жылға салыстырғанда тийисли түрде 167,4 процентти ҳәмде сапластырылған субъектлер 106,3 процентти курады.

Дизимнен өткен, жаңадан ашылған ҳәм сапластырылған шет ел инвестициялары қатынасындағы кәрханалар саны, *бирликте*

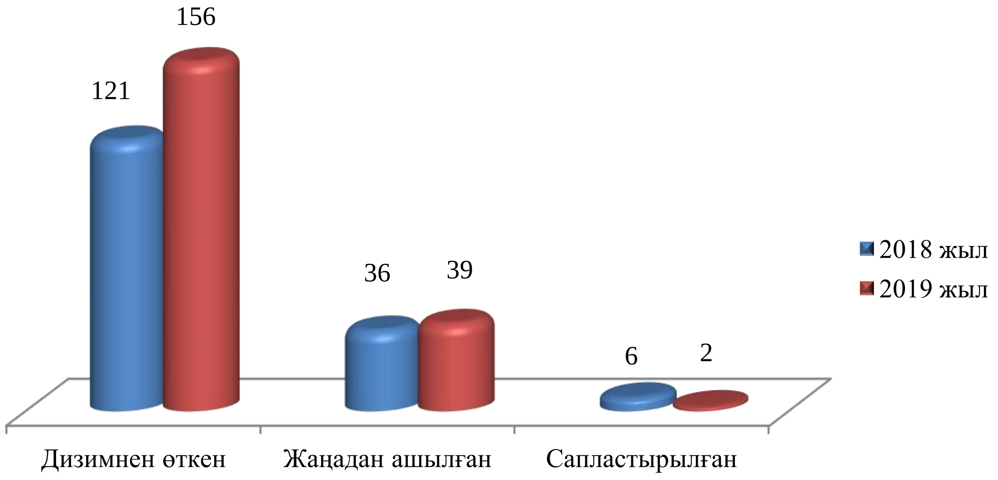

2020 жыл 1 январь жағдайына экономикалық хызмет түрлери бойынша кәрханалар ҳәм шөлкемлер саны,
(фермер ҳәм дийқан хожалықларысыз, бирлик)

	Дизимнен өткен	*Ҳәрекет етип турған*	*Жаңадан ашылған*
Жәми	**18834**	**18404**	**3858**
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	2163	2078	361
Санаат	2365	2321	741
Қурылыс	2179	2148	537
Саўда	4308	4203	1297
Тасыў ҳәм сақлаў	852	832	126
Жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер	1171	1139	247
Мәлимлеме ҳәм байланыс	329	315	68
Ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер көрсетиў	367	363	76
Басқа түрлери	5100	5005	405

Аймақлар бойынша дизимнен өткен кәрхана ҳәм шөлкемлер саны бойынша ең көби Нөкис қаласы (5769 бирлик), Төрткүл (1955), Беруний (1580), Әмиўдәрья (1388), ҳәм Елликқала (1168) районлары үлесине туўры келеди. Тахтакөпир (347), Мойнақ (421) ҳәм Шоманай (471) районларында болса карханалар саны азлығы гүзетилген.

Ҳәрекет етип турған юридикалық шахслар

Ҳәрекет етип турған кәрхана ҳәм шөлкемлер саны 18404 ти қурап, өткен жылдың тийисли дәўирине салыстырғанда 2814 (18,1 %) ке өскен.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша жәми ҳәрекет етип турған кәрхана ҳәм шөлкемлердиң улыўма санына салыстырғанда 22,8 % саўда, 12,6 % санаат, 11,7 % қурылыс, 11,3 % аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы, 6,2 % жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер, 4,5 % тасыў ҳәм сақлаў, мәлимлеме ҳәм байланыс 1,7 %, ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер көрсетиўде 2,0 % ҳәм 27,2 % басқа хызмет түрлери үлесине туўры келеди.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша ҳәрекет етип турған юридикалық шахслар

(фермер ҳәм дийқан хожалықларысыз, процент есабында)

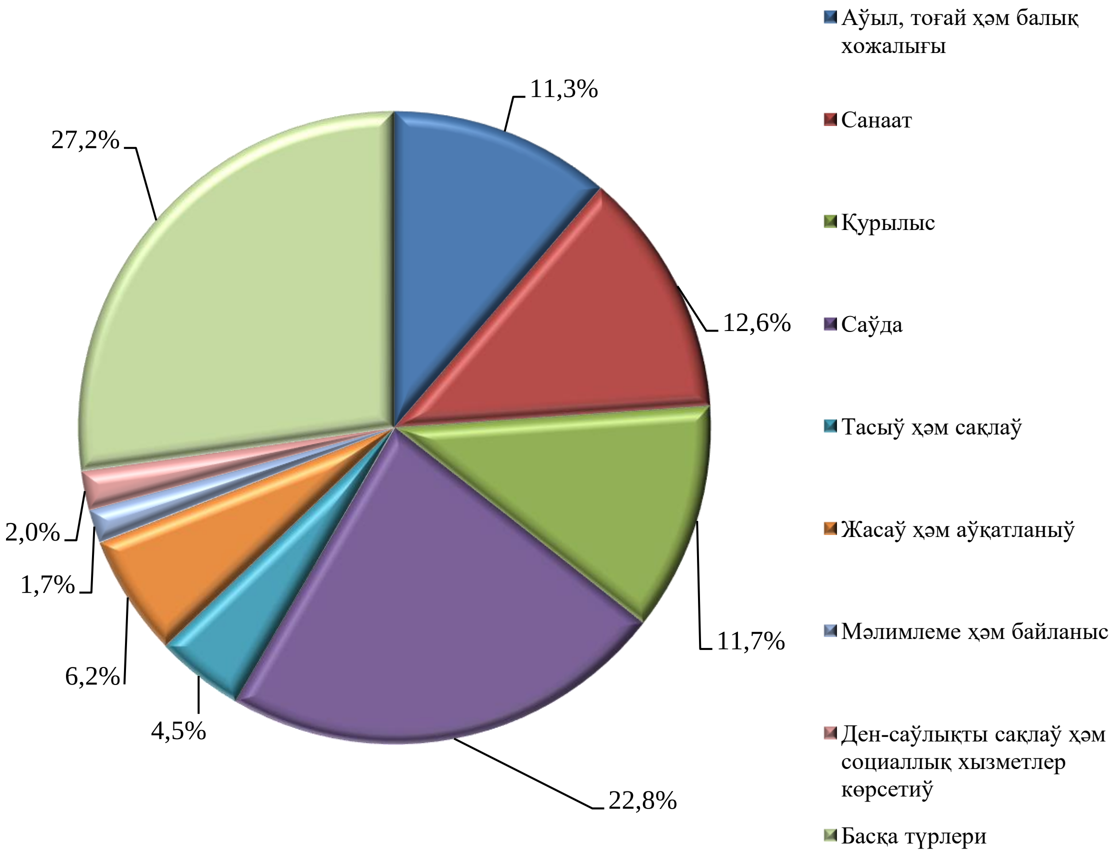

Аймақлар бойынша қарағанда, ҳәрекет етип турған кәрхана ҳәм шөлкемлер саны бойынша ең көби Нөкис қаласы (5694 бирлик), Төрткүл (1860), Беруний (1551), Әмиўдәрья (1328) ҳәм Елликқала (1164) районлары үлесине туўры келеди. Тахтакөпир (332), Мойнақ (417), ҳәмде Шоманай (466) районларында болса кәрханалар саны аз екенлигин көриў мүмкин.

Аймақлар бойынша ҳәрекет етип турған кәрхана ҳәм шөлкемлер саны,
(фермер ҳәм дийқан хожалықларысыз, бирлик)

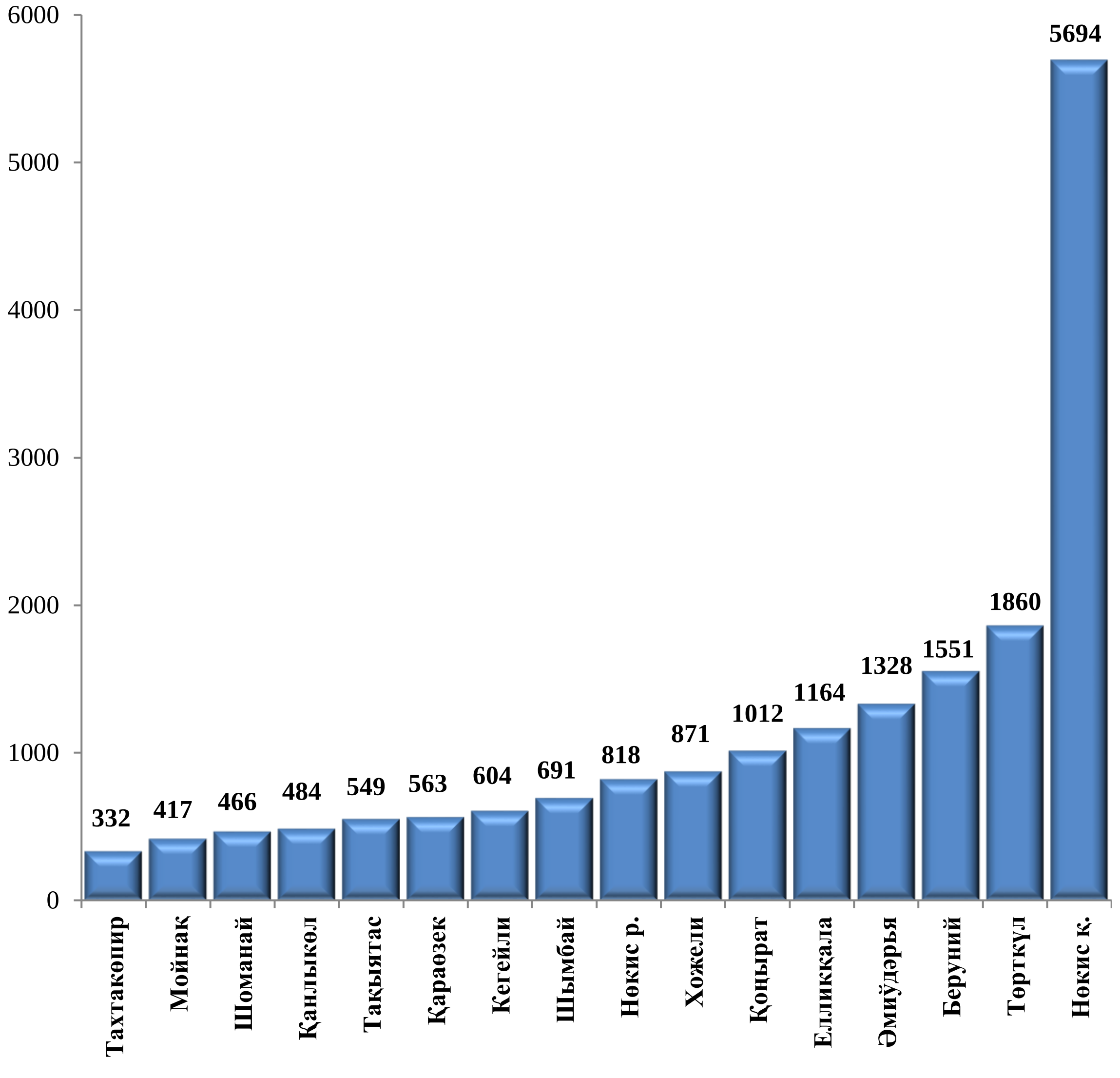

Жаңадан ашылған юридикалық шахслар

2019 жылдың январь-декабрь айларында 3858 кәрхана ҳәм шөлкемлер жаңадан ашылған болып, бул көрсеткиш 2018 жылдың тийисли дәўирине салыстырғанда 46,4 % ке көп. Ең көп жаңадан ашылған кәрхана ҳәм шөлкемлер Нөкис қаласы (1122 бирлик), Төрткүл (389), Әмиўдәрья (260) ҳәм Беруний (279) районлары үлесине туўры келеди. Тахтакөпир (65), Қанлыкөл (96), Шоманай (108) ҳәмде Қараөзек (113) районларында кәрхана ҳәм шөлкемлерди ашыў көрсеткиши төмен дәрежеде.

Қала ҳәм районлар бойынша жаңадан ашылған кәрхана ҳәм шөлкемлердиң саны,
(фермер ҳәм дийқан хожалықларысыз, бирликте)

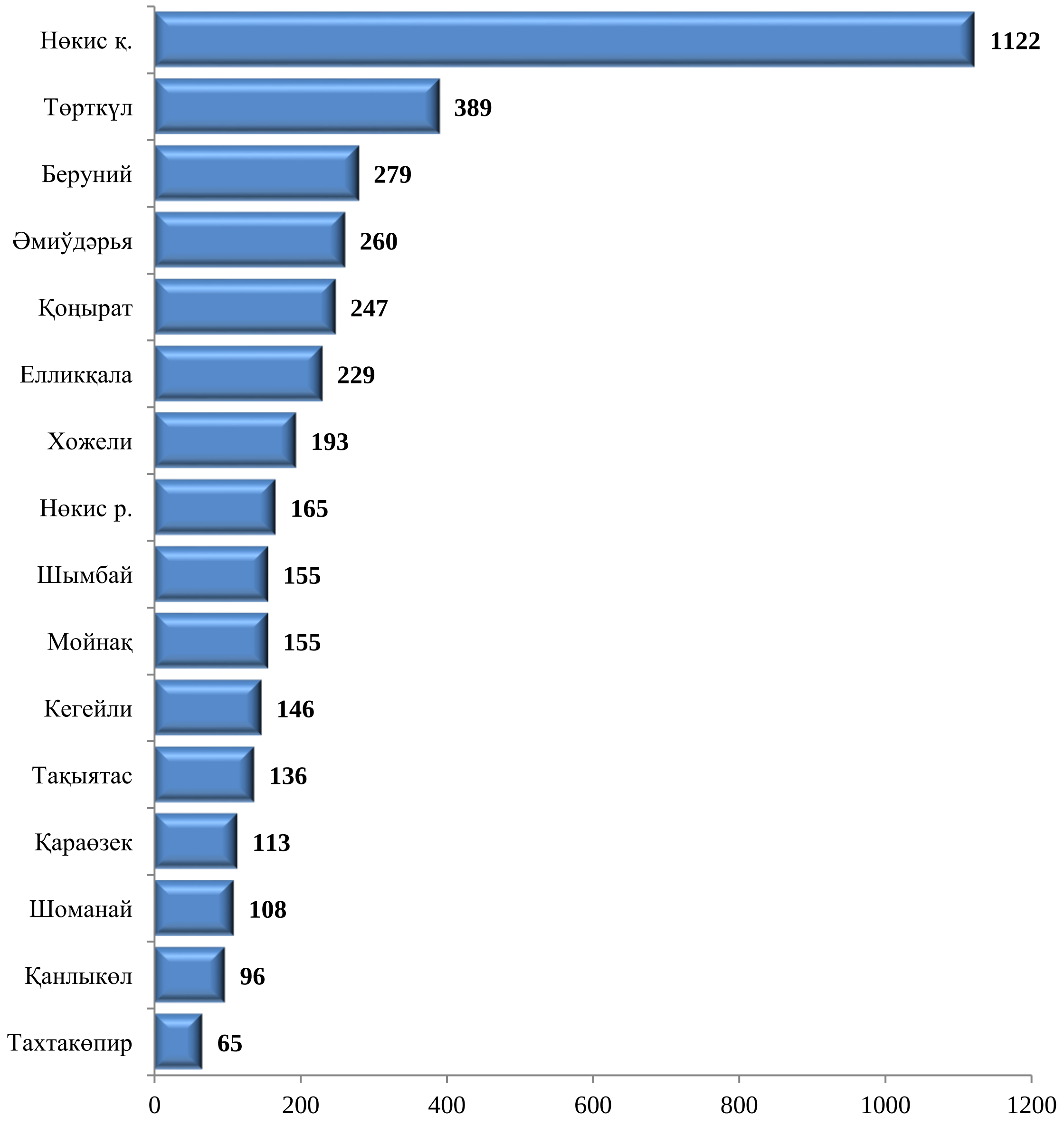

Экономикалық хызмет түрлери бойынша ең көп кәрханалар саны саўда (1297 бирлик), санаат (741), қурылыс (537) ҳәм аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы (361) тараўларында дүзилген. Ең аз муғдары болса, ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер көрсетиў (76), мәлимлеме ҳәм байланыс (68) ҳәмде тасыў ҳәм сақлаў (126) хызмет түрлерине туўры келеди.

Жаңадан ашылған кәрхана ҳәм шөлкемлердиң экономикалық хызмет түрлери бойынша саны,
(фермер ҳәм дийқан хожалықларысыз, бирлик)

	2018 жыл		*2019 жыл*	
	кәрхана саны	*үлеси, %*	*кәрхана саны*	*үлеси, %*
Республика бойынша жәми	**2636**	**100,0**	**3858**	**100,0**
Саўда	450	17,1	1297	33,6
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	348	13,2	361	9,4
Қурылыс	420	15,9	537	13,9
Санаат	501	19,0	741	19,2
Жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер	145	5,5	247	6,4
Тасыў ҳәм сақлаў	85	3,2	126	3,3
Мәлимлеме ҳәм байланыс	23	0,9	68	1,8
Ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызмет көрсетиў	53	2,0	76	2,0
Басқа түрлери	611	23,2	405	10,4

Жаңадан ашылған кәрхана ҳәм шөлкемлердиң экономикалық хызмет түрлери бойынша саны,
(фермер ҳәм дийқан хожалықларысыз, бирлик)

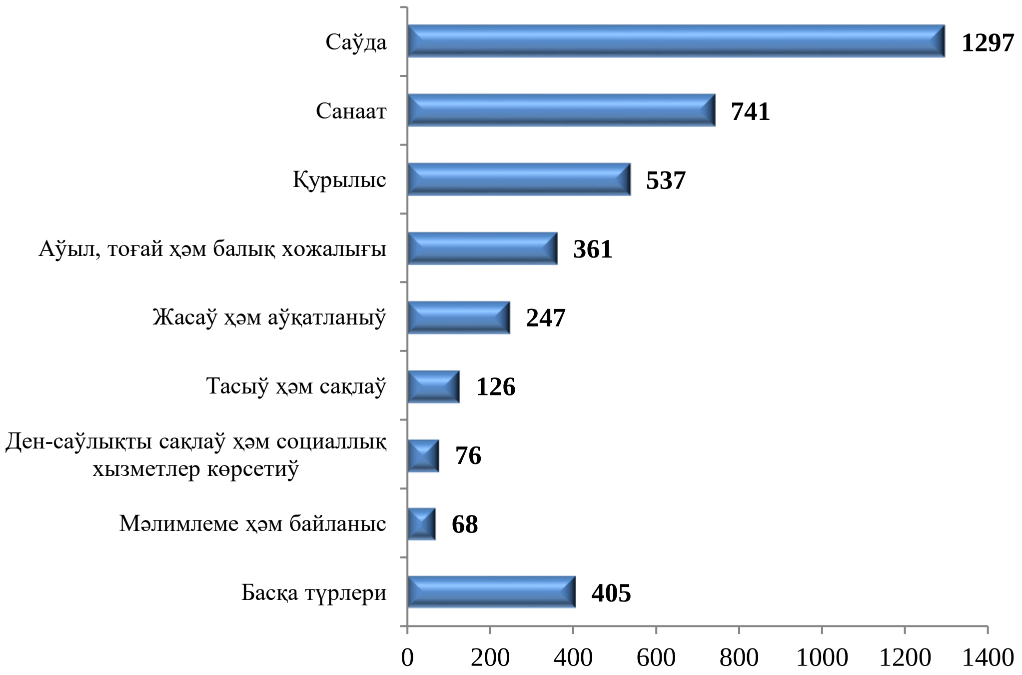

2020 жыл 1 январь жағдайына ҳәрекет етип турған шет ел капиталы қатынасындағы кәрханалар саны 155 ти қурады. Өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 34 ке ямаса 28,1 % ке өскен. Бул кәрханалардың тийкарғы бөлеги Қытай Халық Республикасы, Россия Федерациясы, Қазақстан Республикасы ҳәм Қубла Корея Республикасы үлеслерине туўры келеди.

Шет ел капиталы қатынасындағы ҳәрекет етип турған кәрханалардың партнер мәмлекетлер бойынша саны, *бирлик*

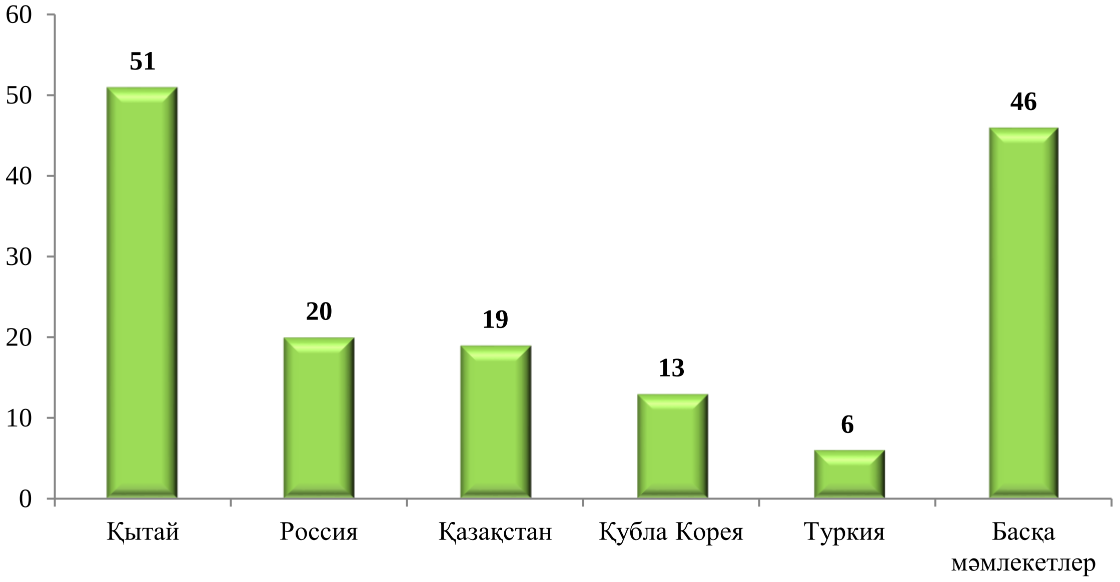

Шет ел капиталы қатынасындағы ҳәрекет етип турған кәрханалардан 87 бирлиги қоспа кәрханалар, 68 бирлиги болса шет ел кәрханалары үлесине туўры келеди.

Ҳәрекет етип турған шет ел капиталы қатынасындағы кәрханалар қурамында қоспа кәрханалар ҳәм шет ел кәрханалары саны, *бирлик*

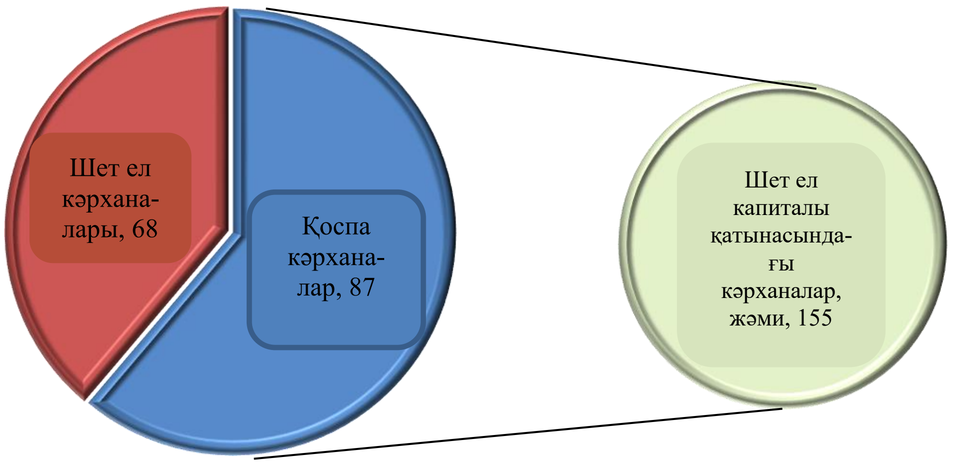

Аймақалар бойынша, шет ел капиталы қатынасындағы карханалардың тийкарғы бөлеги Нөкис қаласы (34 бирлик, ямаса жәмине салыстырғанда үлеси 21,9 %), Мойнақ (24 бирлик, ямаса 15,5 %), Тақыятас (11 бирлик, ямаса 7,1 %) районлары үлеслерине туўры келеди. Шет ел капиталы қатынасындағы кәрханалардың ең аз муғдары Хожели ҳәм Төрткүл (4 бирликтен, ямаса 2,6 %), Шымбай, Шоманай ҳәм Елликқала (5, ямаса 3,5 %) районлары үлеслерине туўры келеди.

Бул болса, усы аймақларда шет еллик партнерлар менен ислесиўди, инвестицияларды тартыў бойынша әмелге асырылыўы тийис болған жумысларды және де раўажландырыўды талап етеди.

Егер ҳәрекет етип турған шет ел капиталы қатынасындағы кәрханаларды экономикалық хызмет түрлери кесиминде көрилсе, ең көп санаатта 75 кәрхана (48,4 %), аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығында 39 кәрхана (25,2 %) ҳәм саўдада 21 кәрхана (13,5 %) қураған. Ең азлары болса, жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлерде ҳәм ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер көрсетиўде 3 кәрхана (1,9 %), тасыў ҳәм сақлаўда 2 кәрхананы (1,3 %) қураған.

Көринип турғанындай, ҳәрекет етип турған шет ел капиталы қатынасындағы кәрханалардың тийкарғы бөлеги санаат ҳәм аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы хызмет түрлерине туўры келеди. Сондай-ақ, ең төмен үлеси болса, жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер, ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер ҳәмде тасыў ҳәм сақлаў хызмет түрлерине туўры келеди.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша ҳәрекет етип турған шет ел капиталы қатынасындағы кәрханалар саны, *бирлик*

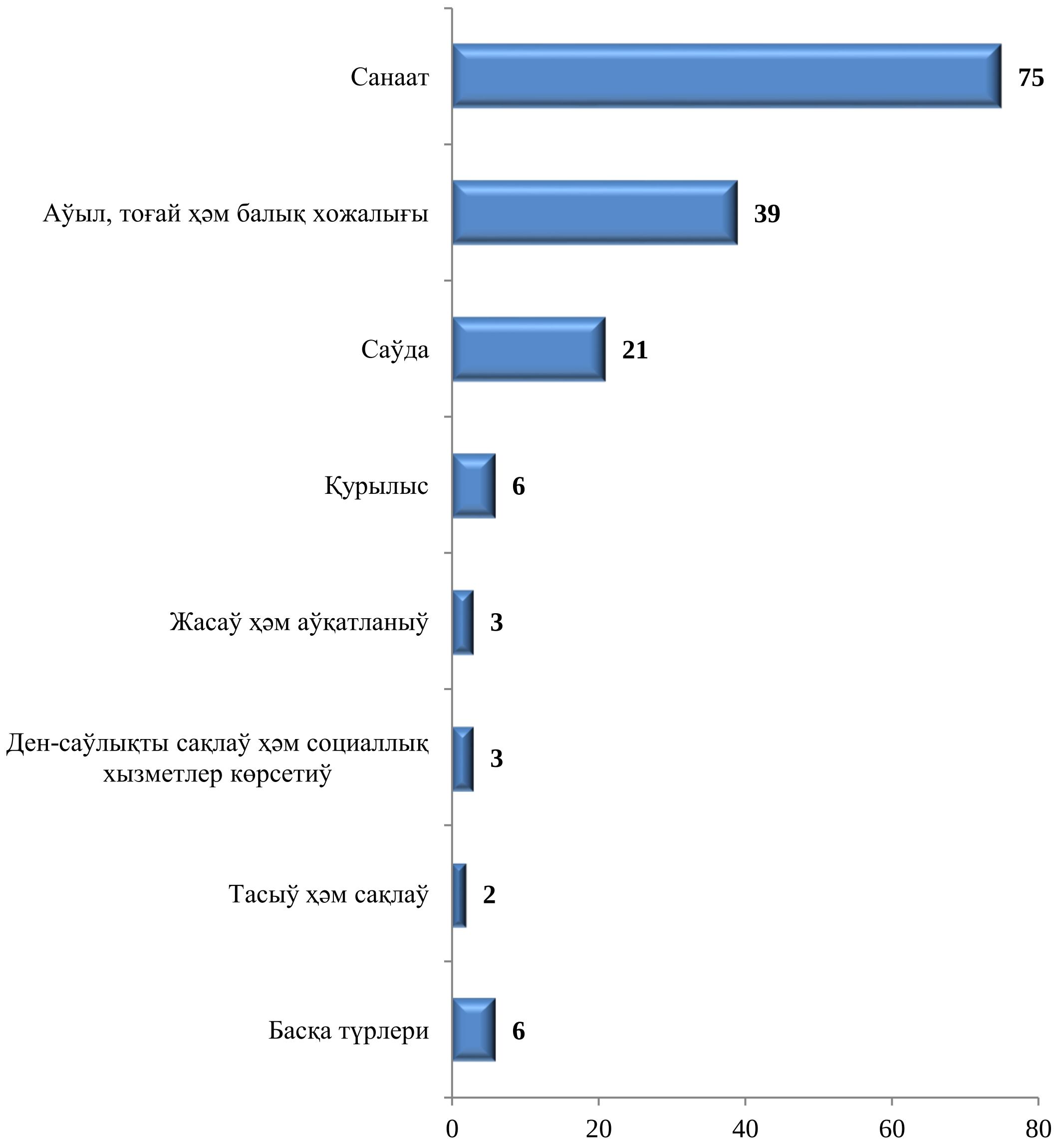

Жаңадан ашылған шет ел капиталы қатынасындағы кәрханалар

2019 жылдың январь-декабрь айларында шет ел капиталы қатынасындағы жаңадан ашылған кәрханалардың саны 39 ди қураған. Бул көрсеткиш болса, өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 3 бирликке көбейген.

Бунда, Қытай халқ Республикасы – 16 бирликтен Қазақстан Республикасы - 7 бирликтен, Корея Республикасы -5 бирликтен, Россия Федерациясы – 3 бирликтен, Туркменистан Республикасы, Британияның Виргиния атаўлары – 2 бирликтен, ҳәмде Нидерландия Патшалығы, Туркия Республикасы, Грузия Республикасы ҳәм Қырғызыстан Республикаларында - 1 бирликтен шет ел капиталы қатынасындағы кәрханалар жаңадан ашылған.

Жаңадан ашылған шет ел капиталы қатынасындағы кәрханалардың партнер мәмлекетлер бойынша үлеси,

(жәмине салыстырғанда процент есабында

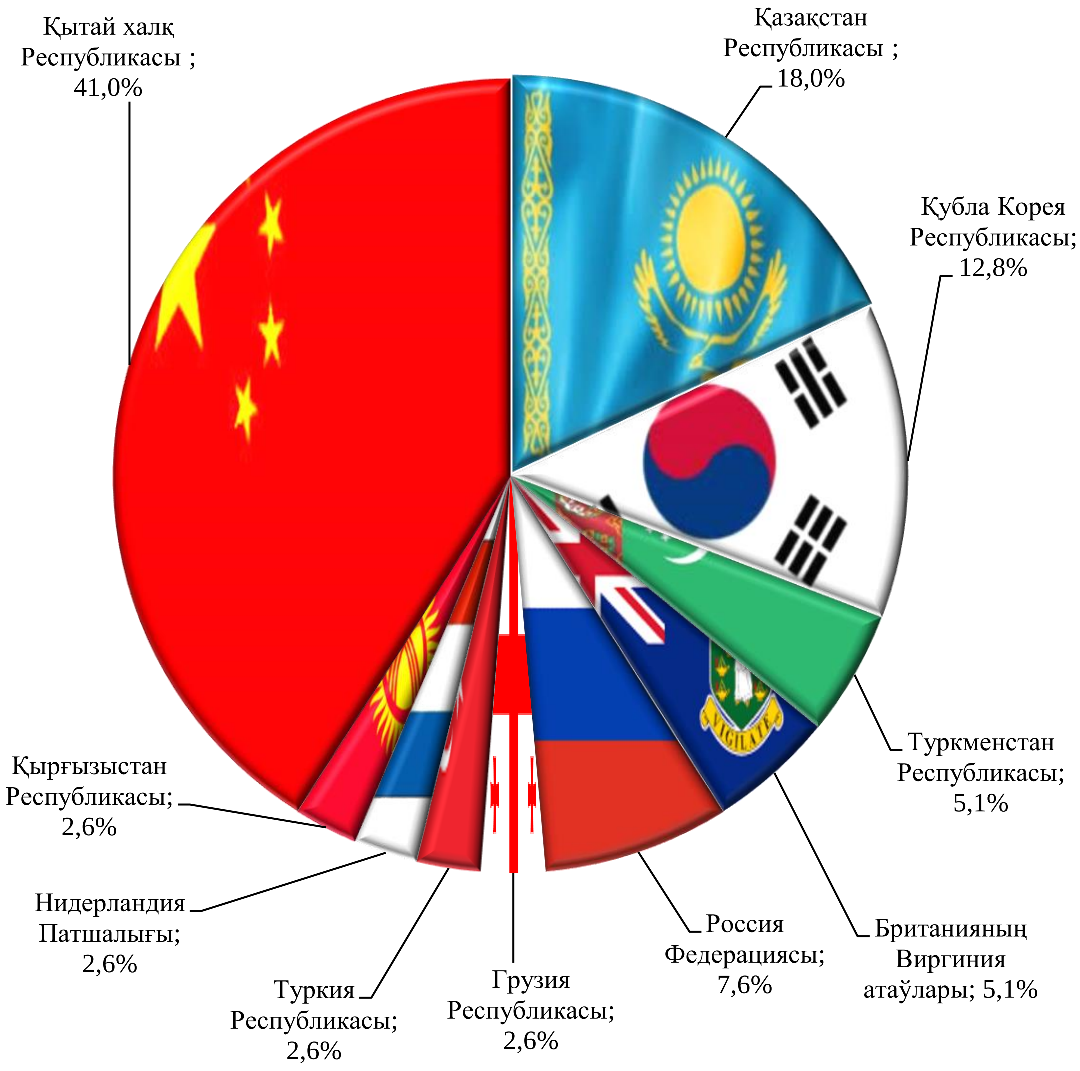

Жаңадан ашылған шет ел капиталы қатынасындағы кәрханаларды экономикалық хызмет түрлери бойынша көретуғын болсақ, тийкарынан санаат (14 кәрхана), аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы (10 кәрхана) ҳәмде саўда (9 кәрхана) тараўлары үлеслерине туўры келеди.

2020 жылдың 1 январь жағдайына жаңадан ашылған шет ел капиталы қатынасындағы кәрханалардың экономикалық хызмет түрлери бойынша саны, осим динамикасы

	2018 жыл		*2019 жыл*	
	жәми	*жәмине салыстыр-ғанда, %*	*жәми*	*жәмине салыстыр-ғанда, %*
Республика бойынша	**36**	**100,0**	**39**	**100,0**
Саўда	2	5,6	9	23,1
Санаат	14	38,9	14	35,9
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	15	41,7	10	25,6
Қурылыс	1	2,8	3	7,7
Тасыў ҳәм сақлаў	2	5,6	1	2,6
Ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер	1	2,7	1	2,6
Басқа түрлери	1	2,7	1	2,5

Киши кәрхана ҳәм микрофирмалар саны

2020 жыл 1 январь жағдайына ҳәрекет етип турған киши кәрхана ҳәм микрофирмалардың саны 14677 ни қурады. Бул көрсеткиш өткен жылға салыстырғанда 22,5 % ке асқан. Ҳәрекет етип турған киши кәрхана ҳәм микрофирмалардың тийкарғы бөлеги, яғный 4805 бирлиги (32,7 %) Нөкис қаласы, 1599 кархана (10,9 %) Төрткүл, Беруний 1252 кәрхана (8,5 %) ҳәмде 1022 кәрхана (7,0 %) Әмиўдәрья районлары үлеслерине туўры келеди.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша ҳәрекет етип турған жәми киши кәрхана ҳәм микрофирмалардың 4187 бирлиги (28,5 %) – саўда, 2294 бирлиги (15,6 %) – санаат, 2138 бирлиги (14,6 %) – қурылыс, 2025 бирлиги (13,8) аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы, 1135 бирлиги (7,7 %) – жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер тараўы, 827 бирлиги (5,6 %) – тасыў ҳәм сақлаў, 277 бирлиги (1,9 %) – мәлимлеме ҳәм байланыс тараўы, 263 бирлиги (1,8 %) – ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер көрсетиў, сондай-ақ, 1531 бирлиги (10,5 %) – басқа хызмет түрлери үлеслерине туўры келеди.

Усыдан көринип турғанындай, ҳәрекет етип турған киши кәрхана ҳәм микрофирмалардың тийкарғы бөлеги саўда, санаат ҳәмде қурылыс тараўы хызмет түрлерине туўры келеди. Сондай-ақ, ең аз үлеси болса, ден-саўлықты сақлаў ҳәмде мәлимлеме ҳәм байланыс тараўы хызмет түрлерине туўры келеди.

Ҳәрекет етип турған киши кәрхана ҳәм микрофирмалардың экономикалық хызмет түрлери бойынша үлеси,
(жәмине салыстырғанда процент есабында)

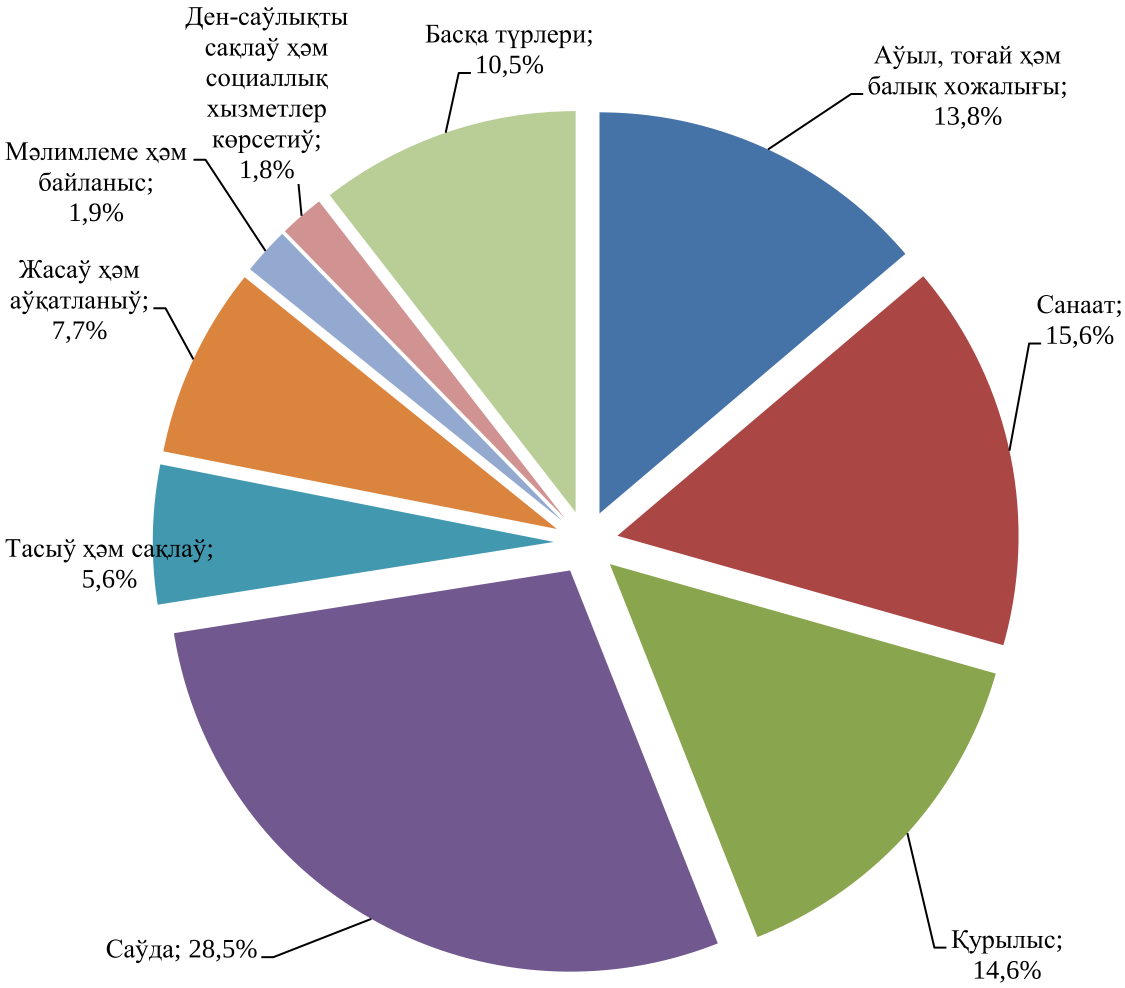

2019 жылдың январь-декабрь айларында 3645 киши кәрхана ҳәм микрофирмалар жаңадан ашылған. Бул болса, өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 2,0 есеге көбирек. Ең көп жаңадан ашылған киши кәрхана ҳәм микрофирмалар Нөкис қаласы (1058 кәрхана), Төрткүл (371), Әмиўдәрья ҳәм Беруний (251), Елликқала (215) ҳәм Қоңырат (230 кәрханадан) районлары үлеслерине туўры келеди. Ең аз муғдары Тахтакөпир (62) ҳәмде Қанлыкөл (93) районларына туўры келди.

Экономикалық хызмет түрлери бойынша ең көп саўда тараўында (1297 кәрхана), санаатта (741), қурылыста (536) ҳәм аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығында (358) жаңадан кәрханалар ашылған. Ең аз муғдары болса, мәлимлеме ҳәм байланыс тараўы (68) ҳәмде ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлерде (54) жаңадан ашылған.

Шаңарақлық кәрханалар саны

Юридикалық шахс сыпатында мәмлекетлик дизимнен өткен шаңарақлық кәрханалар саны – 2020 жылдың 1 январь жағдайына 1043 бирликти қурап, олардан 1013 бирлиги ямаса 97,2 % ҳәрекет етип турыпты. Бул көрсеткиш өткен жылдың усы даўирине салыстырғанда мәмлекетлик дизимнен өткенлердиң ҳәмде ҳәрекет етип турғанлардың улыўма саны орташа 53,2 % ке асқанлығын айтып өтиў тийис.

Ҳәрекет етип турған шаңарақлық кәрханалардың экономикалық хызмет түрлери бойынша қаралғанда олардың 24,8 проценти ямаса 251 бирлиги жасаў ҳәм аўқатланыў хызметлери, 28,0 проценти ямаса 284 бирлиги санаат, 27,8 проценти ямаса 282 бирлиги саўда, 5,9 проценти ямаса 60 бирлиги аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы, 2,2 проценти ямаса 22 бирлиги ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер, 1,6 проценти ямаса 16 бирлиги мәлимлеме ҳәм байланыс, 1,0 проценти ямаса 10 бирлиги қурылыс, 0,5 проценти ямаса 5 бирлиги тасыў ҳәм сақлаў ҳәмде 8,2 проценти ямаса 83 бирлиги басқа хызмет түрлери үлесине туўры келеди.

Ҳәрекеттеги ҳәмде жаңадан ашылған шаңарақлық кәрханалар саны, *бирликте*

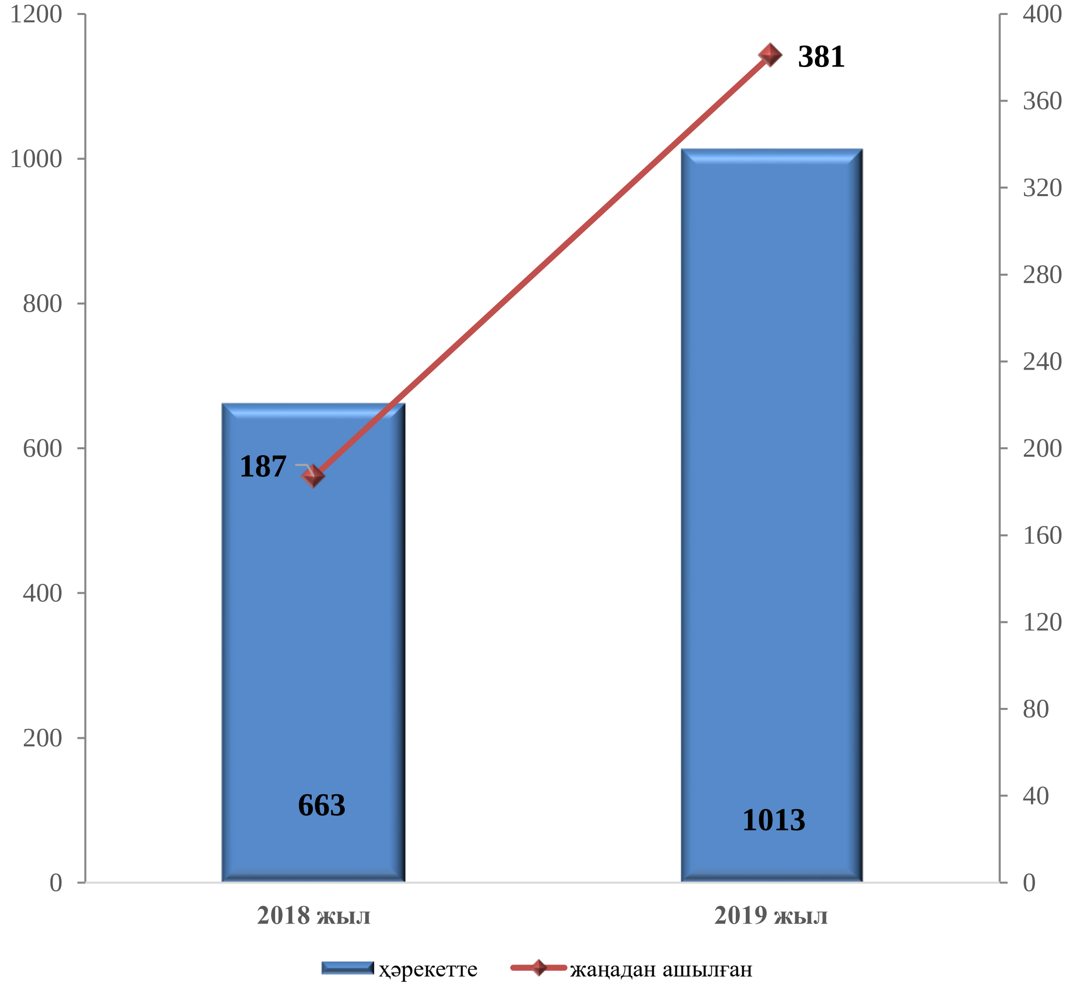

Ҳәрекет етип турған шаңарақлық кәрханалардың экономикалық хызмет түрлери бойынша үлеси,

(жәмине салыстырғанда процент есабында)

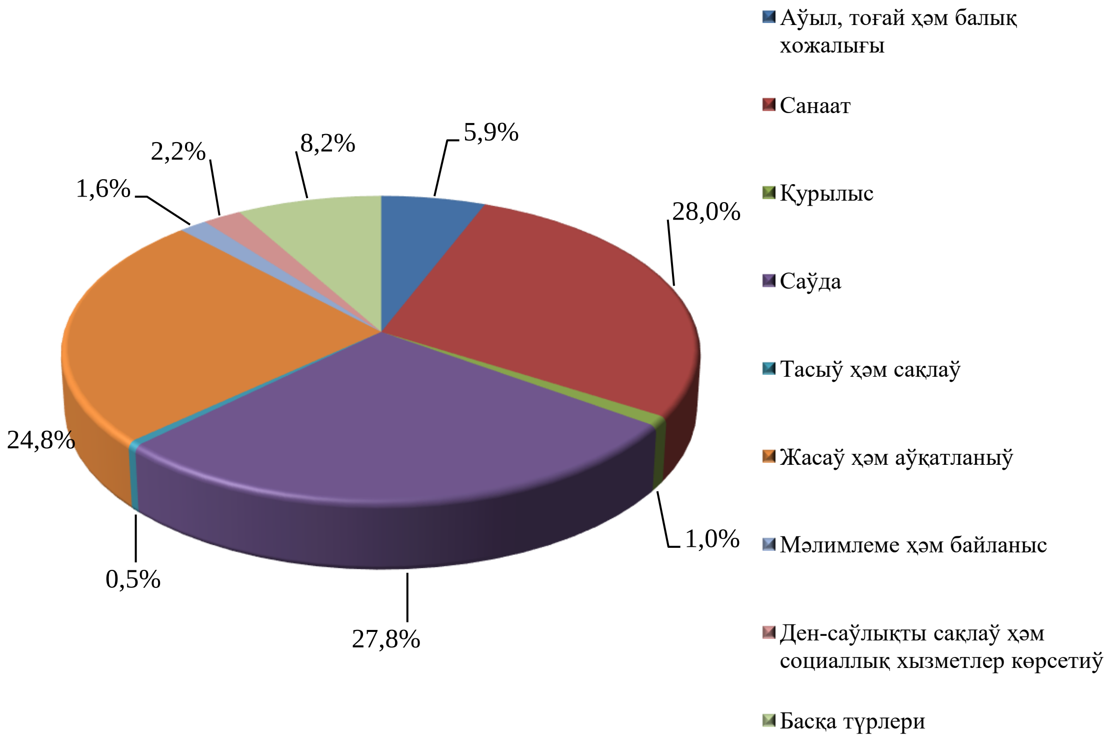

Экономикалық хызмет түрлери бойынша қарайтуғын болсақ, ең көп саўда ҳәмде санаатта, ең аз муғдары болса, қурылыс, тасыў ҳәм сақлаў хызмет түрлерине туўры келеди.

Сапластырылған кәрхана ҳәм шөлкемлер

2019 жылдың январь-декабрь айларында жәми 1056 кәрхана ҳәм шөлкемлер сапластырылған.

Сапластырылған 1056 кәрханаларды экономикалық хызмет түрлери бойынша алып қарайтуғын болсақ, 265 бирлиги (25,0 %) саўда, 154 бирлиги (14,6 %) аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы, 138 бирлиги (13,1 %) қурылыс, 132 бирлиги (12,5 %) санаат, 62 бирлиги (5,9 %) тасыў ҳәм сақлаўда, 54 бирлиги (5,1 %) жасаў ҳәм аўқатланыў бойынша хызметлер, 34 бирлиги (3,2 %) мәлимлеме ҳәм байланыста, 6 бирлиги (0,6 %) ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер ҳәмде 211 бирлиги (20,0 %) басқа хызмет түрлери үлеслерине туўры келеди. Соннан көринип турғанындай, сапластырылған кәрханалардың тийкарғы бөлеги саўда ҳәм аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы хызмет түрлерине туўры келеди. Сондай ақ, ең аз үлеси болса, мәлимлеме ҳәм байланыс ҳәмде ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер түрлерине туўры келеди.

2020 жылдың 1 январь жағдайына сапластырылған кәрханалар ҳәм шөлкемлердиң экономикалық хызмет түрлери бойынша бөлистирилиўи
(фермер ҳәм дийқан хожалықларысыз, бирлик)

	2018 жыл		*2019 жыл*		*Парқы, (+;-)*
	сони	*жәмине салыстырғандан, %*	*сони*	*жәмине салыстырғандан, %*	
Республика бойынша	**996**	**100,0**	**1056**	**100,0**	**-60**
Аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы	133	13,4	154	14,6	-21
Санаат	107	10,7	132	12,5	-25
Қурылыс	120	12,1	138	13,1	-18
Саўда	243	24,4	265	25,0	-22
Тасыў ҳәм сақлаў	89	8,9	62	5,9	-27
Жасаў ҳәм аўқатланыў	77	7,7	54	5,1	-23
Мәлимлеме ҳәм байланыс	36	3,6	34	3,2	-2
Ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер	32	3,2	6	0,6	-26
Басқа түрлери	159	16,0	211	20,0	-52

2019 жылдың январь-декабрь айларында 959 киши исбилерменлик субъектлери сапластырылған. Олардың тийкарғы бөлеги 264 бирлиги (27,5 %) саўда, 151 бирлиги (15,7 %) аўыл, тоғай ҳәм балық хожалығы, 137 бирлиги (14,3 %) қурылыста, 130 бирлиги (13,6 %) санаат, 62 бирлиги (6,5 %) тасыў ҳәм сақлаўда, 54 бирлиги (5,6 %) жасаў ҳәм аўкатланыў, 34 бирлиги (3,5 %) мәлимлеме ҳәм байланыс, 4 бирлиги (0,4 %) ден-саўлықты сақлаў ҳәм социаллық хызметлер ҳәмде 123 бирлиги (12,9 %) басқа хызмет түрлери үлесине туўры келген.

Кәрхана ҳәм шөлкемлер саны

(фермер ҳәм дийкан хожалықларысыз, бирлик)

	2020 жылдың 1 январь жағдайына дизимнен өткен	2019 жыл январь-декабрь	
		жаңадан ашылды	сапластырылды
Қарақалпақстан Республикасы	**18834**	**3858**	**1056**
Нөкис қ.	5769	1122	426
районлар:			
Әмиўдәрья	1388	260	47
Беруний	1580	279	32
Қанлыкөл	495	96	15
Қараөзек	565	113	20
Кегейли	575	123	17
Қоңырат	1024	247	125
Мойнақ	421	155	23
Нөкис	831	165	31
Тақыятас	581	136	24
Тахтакөпир	347	65	20
Төрткүл	1955	389	46
Хожели	905	193	84
Шымбай	721	155	38
Шоманай	471	108	33
Елликқала	1168	229	75

Дизимге алынған юридикалық тәреплердиң шөлкемлестириўшилик ҳуқықый түрлери бойынша бөлиниўи

(2020 жылдың 1 январь жағдайына, фермер ҳәм дийхан хожалықларсыз)

	Жәми, бирлик	*Улыўма санына салыстырғанда процент есабында*		Комерциялық *кәрханалары санында жеке кәрханалардың үлеси,%*
		комерциялық емес	комерциялық	
Қарақалпақстан Республикасы	**18834**	**19,7**	**80,3**	**21,3**
Нөкис қ.	5769	15,5	84,5	14,2
районлар:				
Әмиўдәрья	1388	21,9	78,1	12,9
Беруний	1580	18,8	81,2	32,0
Қанлыкөл	495	26,7	73,3	34,2
Қараөзек	565	23,2	76,8	13,1
Кегейли	603	29,2	70,8	16,9
Қоңырат	1024	24,3	75,7	33,3
Мойнақ	421	22,3	77,7	15,3
Нөкис	831	17,6	82,4	10,9
Тақыятас	581	21,7	78,3	33,4
Тахтакөпир	347	33,1	66,9	27,2
Төрткүл	1955	13,3	86,7	19,1
Хожели	905	20,8	79,2	22,3
Шымбай	721	28,2	71,8	21,0
Шоманай	471	27,0	73,0	49,4
Елликқала	1168	21,7	78,3	40,2

2020 жылдың 1 январь жағдайына шөлкемлестириўшилик ҳуқуқый түрлери бойынша дизимнен өткен комерциялық кәрханалардың улыўма саны

(фермер ҳәм дийхан хожалықларсыз)

	Жәми дизимге алынған	соннан:					
		Жуўапкершилиги шекленген жәмийетлер	Шаңарақлық кәрханалар	Жеке-меншик кәрханалар	Унитар кәрханалар	Акционерлик жәмийетлери	Басқалар
Қарақалпақстан Республикасы	**15131**	**10559**	**1043**	**3221**	**125**	**27**	**156**
Нөкис қ.	4877	3913	192	690	38	11	33
районлар:							
Әмиўдәрья	1084	698	234	140	4	1	7
Беруний	1283	774	69	410	5	2	23
Қанлыкөл	363	189	42	124	3	2	3
Қараөзек	434	358	7	57	5	-	7
Кегейли	427	320	14	71	4	1	17
Қоңырат	775	447	46	258	16	1	7
Мойнақ	327	258	11	50	3	-	5
Нөкис	685	557	42	75	4	-	7
Тақыятас	455	238	50	152	10	3	2
Тахтакөпир	232	131	22	63	6	-	10
Төрткүл	1695	1210	139	324	8	2	12
Хожели	717	480	68	160	6	2	1
Шымбай	518	383	11	109	5	1	9
Шоманай	344	162	9	170	2	-	1
Елликқала	915	441	87	368	6	1	12

Киши кәрхана ҳәм микрофирмалар (бизнес) саны

(фермер ҳәм дийхан хожалықларсыз, бирлик)

	1 январь жағдайына дизимнен өткен		*201 9жыл январь-декабрьде*		*Парқы (+;-)*
	2019 ж.	*2020 ж.*	*шөлкемлес-тирилди*	*сапласты-рылды*	
Қарақалпақстан Республикасы	**13627**	**15050**	**3645**	**959**	**1463**
Нөкис қ.	4021	4846	1058	392	825
районлар:					
Әмиўдәрья	1250	1077	251	43	-173
Беруний	1033	1280	251	29	247
Қанлыкөл	399	362	93	12	-37
Қараөзек	306	434	109	18	128
Кегейли	320	424	119	14	104
Қоңырат	658	769	230	120	111
Мойнақ	147	327	150	18	180
Нөкис	498	684	159	28	186
Тақыятас	286	449	130	19	163
Тахтакөпир	175	228	62	11	53
Төрткүл	2120	1687	371	43	-433
Хожели	592	712	190	78	120
Шымбай	496	514	146	35	18
Шоманай	244	344	105	30	100
Елликқала	1082	913	215	69	-169

Шет ел инвестициясы киритилген кәрханалар саны
(2020 жылдың 1 январь жағдайына, бирлик)

	Жәми дизимге алынған	*соннан: хызмет көрсетип атырғанлар*	*Хызмет көрсетип атырғанлар жәмине салыстырғанда, процент есабында*
Қарақалпақстан Республикасы	**156**	**155**	**99,4**
Нөкис қ.	34	34	100,0
районлар:			
Әмиўдәрья	6	6	100,0
Беруний	11	11	100,0
Қанлыкөл	6	6	100,0
Қараөзек	11	11	100,0
Кегейли	10	9	90,0
Қоңырат	6	6	100,0
Мойнақ	24	24	100,0
Нөкис	9	9	100,0
Тақыятас	11	11	100,0
Тахтакөпир	5	5	100,0
Төрткүл	4	4	100,0
Хожели	4	4	100,0
Шымбай	5	5	100,0
Шоманай	5	5	100,0
Елликқала	5	5	100,0

2020 жылдың 1 январь жағдайына республика бойынша 156 шет ел инвестициялары киритилген кәрханалар дизимге алынған болып, дизимге алынған кәрханалардың 155 бирлиги яғный 99,4 проценти ҳәрекет етпекте.

Шет ел инвестициясы киритилген кәрханалар саны *(бирлик)*

	Дизимге алынғанлар	*2019 жыл январь-декабрьде*	
		шөлкемлестирилген[1)]	*тоқтатылған*
Қарақалпақстан Республикасы	**155**	**39**	**2**
Нөкис қ.	34	13	1
районлар:			-
Әмиўдәрья	6	1	-
Беруний	11	5	-
Қанлыкөл	6	1	-
Қараөзек	11	4	-
Кегейли	9	-	-
Қоңырат	6	-	-
Мойнақ	24	6	-
Нөкис	9	1	-
Тақыятас	11	2	-
Тахтакөпир	5	-	-
Төрткүл	4	3	-
Хожели	4	-	-
Шымбай	5	-	1
Шоманай	5	1	-
Елликқала	5	1	-

[1)] *қайта шөлкемлестирилгенлери менен бирге*

VIII. СЫРТҚЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ БАЙЛАНЫСЛАР

2019 жылдың январь-декабринде сыртқы саўда айланысы 710,3 млн. АҚШ долларын, соннан 438,2 млн. АҚШ долларын – экспорт операциялары, 272,1 млн. АҚШ долларын – импорт операциялары қурады.

Сыртқы саўда айланысының сальдосы 166,1 млн. АҚШ долларын қурады.

2019 жылдың январь-декабринде ҒМШ ҳәм басқа мәмлекетлер кесиминде республиканың сыртқы саўда айланбасы *(млн. АҚШ доллары)*

	январь-декабрь		*2018жыл январь-декабрьге салыстырғанда процент есабында*
	2018ж.	*2019ж.*	
Сыртқы саўда айланбасы	**742,0**	**710,3**	**95,7**
соннан:			
ҒМШ мәмлекетлери	294,3	274,1	93,1
басқа мәмлекетлер	447,7	436,2	97,4
Экспорт	**457,8**	**438,2**	**95,7**
соннан:			
ҒМШ мәмлекетлери	203,6	214,4	105,3
басқа мәмлекетлер	254,2	223,8	88,0
Импорт	**284,2**	**272,1**	**95,7**
соннан:			
ҒМШ мәмлекетлери	90,6	59,7	65,8
басқа мәмлекетлер	193,6	212,4	109,7

2019 жыл январь-декабрьде республика сыртқы саўда айланбасында ҒМШ ҳәм басқа мәмлекетлердиң үлеси

(улыўма көлемге салыстырғанда процент есабында)

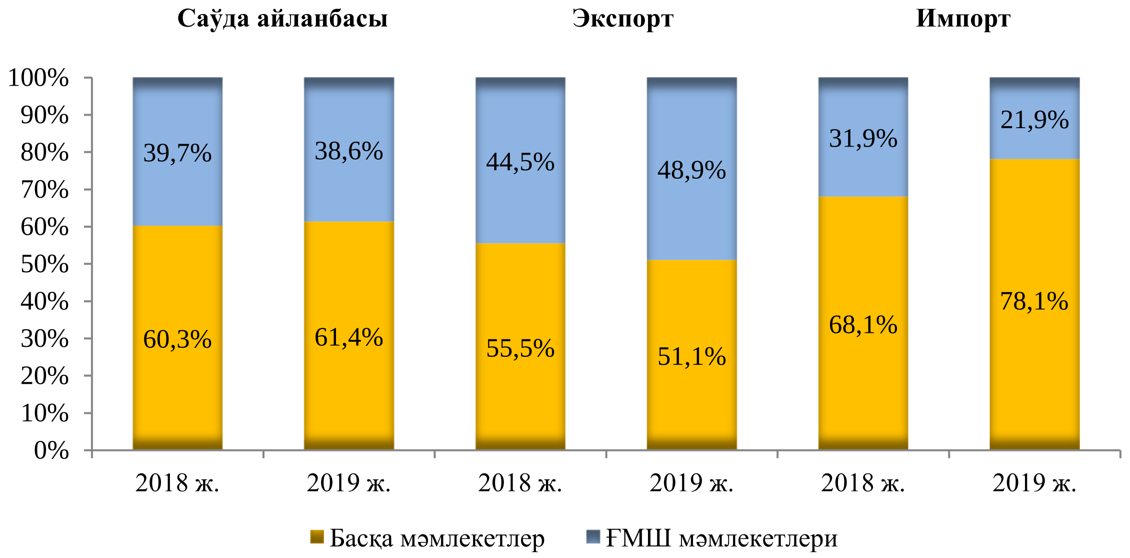

Январь-декабрь айларында Қарақалпақстан Республикасы экспорт-импорты қурамы

	Экспорт ҳәм импорт операциялары көлеми ҳәм үлеси				*2018 жылға салыстырғанда % есабында*
	2018 жыл		*2019 жыл*		
	млн. АҚШ долл.	*үлеси, %*	*млн. АҚШ долл.*	*үлеси, %*	
Экспорт қурамы	**457,8**	**100**	**438,2**	**100**	**95,7**
пахта таласы	-	-	6,4	1,5	-
азық-аўқат өнимлери	30,7	6,7	40,7	9,3	132,2
химиялық өнимлер ҳәм оннан таярланған буйымлар	401,1	87,6	337,3	77,0	84,1
энергия дереклери ҳәм нефть өнимлери	9,3	2,0	2,8	0,6	30,6
машина ҳәм үскенелер	0,1	-	4,3	1,0	34,8 е.
хызметлер	2,6	0,6	2,6	0,6	99,6
басқалар	13,9	3,1	44,1	10,0	3,2 е.

	Экспорт ҳәм импорт операциялары көлеми ҳәм үлеси				2018 жылға салыстырғанда % есабында
	2018 жыл		2019 жыл		
	млн. АҚШ долл.	үлеси, %	млн. АҚШ долл.	үлеси, %	
Импорт қурамы	**284,2**	**100**	**272,1**	**100**	**95,7**
азық-аўқат өнимлери	11,5	4,1	15,9	5,8	137,6
химиялық өнимлер ҳәм оннан таярланған буйымлар	40,6	14,3	32,4	11,9	79,8
энергия дереклери ҳәм нефть өнимлери	7,1	2,5	9,9	3,7	140,4
қара ҳәм реңли металлар	6,0	2,1	2,6	0,9	44,3
машина ҳәмүскенелер	144,4	50,8	150,9	55,5	104,5
хызметлер	14,5	5,1	10,4	3,8	71,8
басқалар	60,2	21,1	50,0	18,4	83,0

Сыртқы саўда айланбасының континентлер бойынша қурамы
(улыўма көлемге салыстырғанда процент есабында)

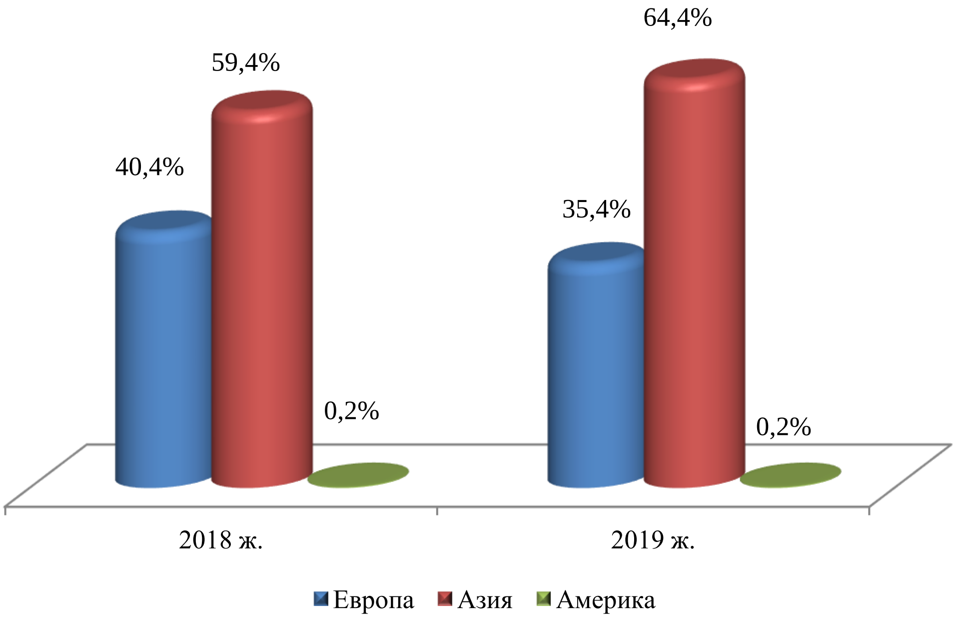

2019 жылдың январь-декабрь айларында республика сыртқы саўда айланбасында үлкен үлеске ийе болған мәмлекетлер менен товар айланысы

	Сыртқы саўда айланысы, млн. АҚШ долл.	*Республика товар айланы-сындағы үлеси,%*	*соннан:*		*2018жыл январь-сентябрьге салыстыр-ғанда, % те*
			экспортта	*импортта*	
Қытай Халық Республикасы	181,2	25,5	110,6	70,6	109,2
Россия Федерациясы	179,6	25,3	143,5	36,1	94,0
Туркия	80,5	11,3	60,4	20,1	70,1
Қазақстан	75,0	10,6	60,6	14,4	107,7
Қубла Корея	64,4	9,1	18,2	46,2	133,8
Латвия	30,2	4,2	21,1	9,1	74,4
Вьетнам	15,0	2,1	0,1	14,9	179,4
Уллы Британия	8,2	1,2	0,0	8,2	3,4 е.
Иран	6,0	0,8	0,2	5,8	150,1
Украина	5,4	0,8	2,2	3,2	24,6
Қырғызыстан	4,9	0,7	3,1	1,7	101,2
Германия	4,6	0,6	0,9	3,7	37,1
БАА	4,1	0,6	1,5	2,6	93,0

Республика сыртқы саўда айланбасында ең үлкен үлести Қытай Халық Республикасы ийелеген болып, усы жыл январь-декабрь айларында 181,2 млн. АҚШ доллары муғдарында сыртқы саўда операциялары, соннан 110,6 млн. АҚШ долларлық экспорт операциялары ҳәмде 70,6 млн. АҚШ доллары муғдарында импорт операциялары әмелге асырылған, сондай-ақ, 2019 жыл январь-декабрь айларында республика сыртқы саўда айланысында Россия Федерациясы, Туркия, Қазақстан ҳәм Қубла Корея мәмлекетлериниң үлеси көп болып келмекте.

Товар ҳәм хызметлер экспорты қурамы, *жәмине салыстырғанда процентте*

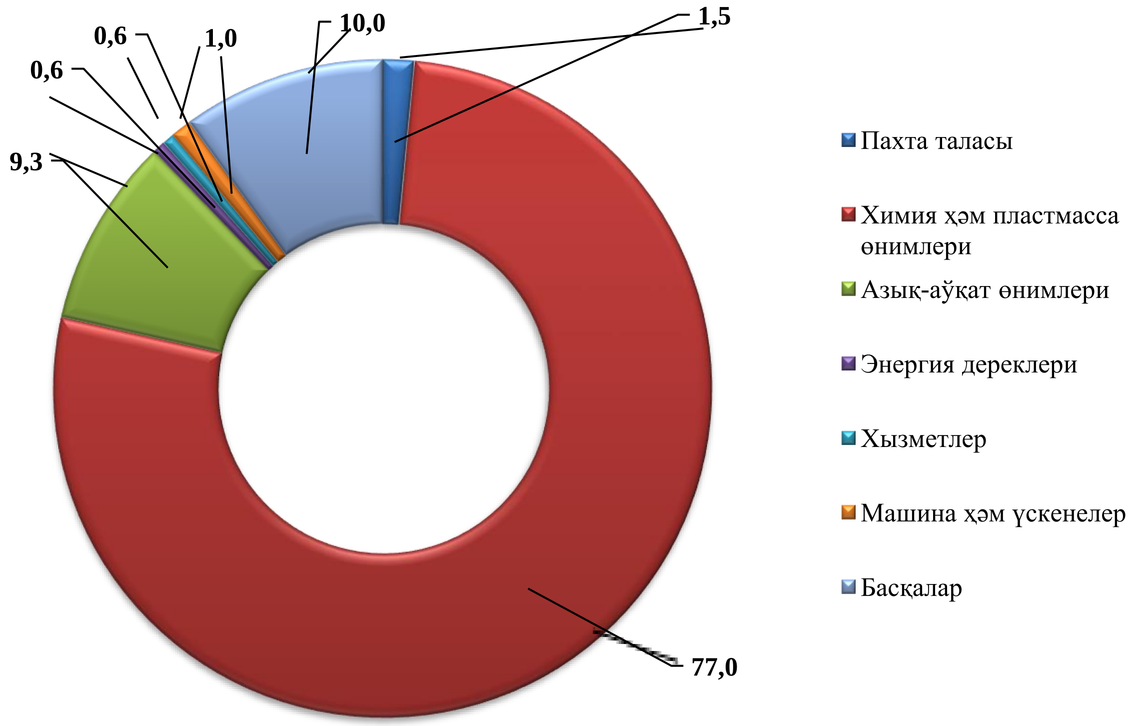

Товар ҳәм хызметлер импорты қурамы, *жәмине салыстырғанда процентти*

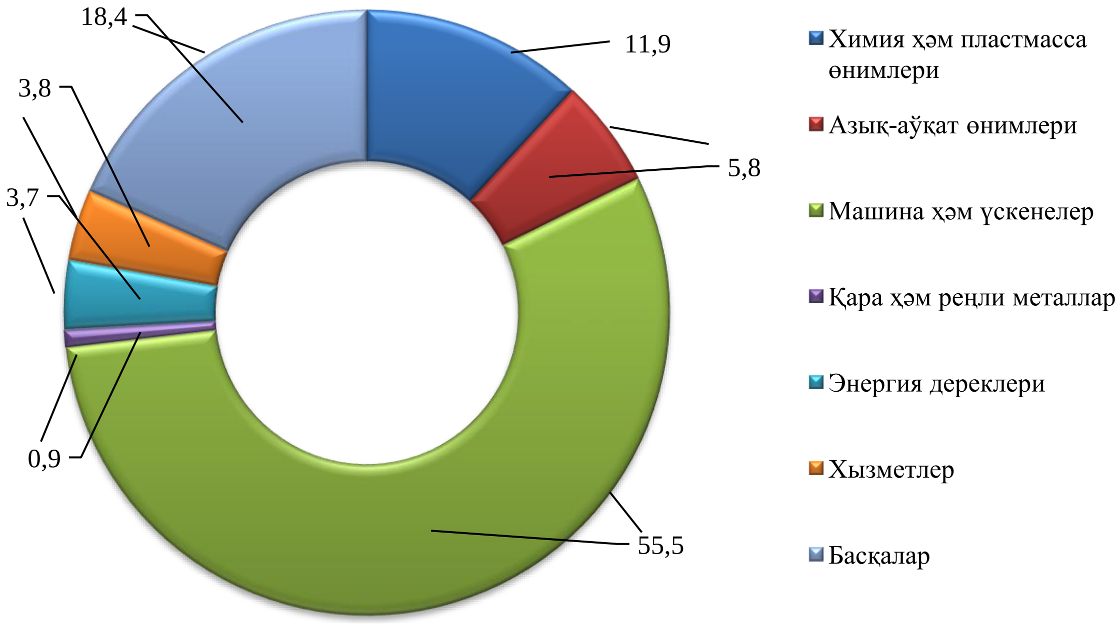

IX. ХЫЗМЕТЛЕР

2019 жыл январь-декабрьде базар хызметлери ислеп шығарыўдың экономикалық хызмет түрлери бойынша көлеми 5584,6 млрд. сўмды қурады, соннан аўыллық жерлеринде 1511,9 млрд. сўм ямаса улыўма көрсетилген хызметлер көлеминиң 27,1 процентин қурады. 2018 жыл январь-декабрьге салыстырғанда өсим пәти 112,0 процентти қурады.

Январь-декабрь айларында базар хызметлери ислеп шығарыўдың экономикалық хызмет түрлери бойынша қурамы

	ҳәрекеттеги кәрханалар саны	*млрд. сўм*		*өсим пәти, %*	*үлеси, %*
		2019 ж.	*2018 ж.*		
Жәми хызметлер	**6134**	**5584,6**	**4600,2**	**112,0**	**100**
соннан:хызмет түрлери бойынша:					
байланыс ҳәм мәлимлеме хызмети	94	345,1	344,6	109,9	6,2
финанслық хызметлер	94	1003,9	606,7	163,3	18,0
транспорт хызмети	1930	1450,0	1292,8	103,2	26,0
соннан: автотранспорт хызметлери	1413	804,0	713,1	101,1	14,4
жасаў ҳәм аўқатланыў хызметлери	647	166,4	137,3	104,1	3,0
саўда хызметлери	1491	1303,8	1127,0	102,8	23,3
көшпес мүлик пенен байланыслы болған хызметлер	257	185	158,2	102,5	3,3

	ҳәрекеттеги кәрханалар саны	*млрд. сўм*		*өсим пәти, %*	*үлеси, %*
		2019 ж.	*2018 ж.*		
билимлендириў тараўындағы хызметлер	452	286,3	224,2	108,7	5,1
ден-саўлықты сақлаў тараўындағы хызметлер	197	64,2	52,7	102,1	1,2
ижара ҳәм прокат хызметлери	55	124,4	103,6	105,3	2,2
компьютерлерди ҳәм турмыслық товарларды оңлаў хызметлери	124	173,0	156,0	102,3	3,1
басқа жеке хызметлер	60	214,6	183,6	106,4	3,8
архитектура, инженерлик излениўлер, техникалық сынаўлар ҳәм анализ тараўындағы хызметлер	79	107,3	73,2	109,9	1,9
басқа түрдеги хызметлер	654	160,6	140,3	101,0	2,9

Хызметлер қурамында ең үлкен үлес транспорт (жәми хызметлердиң 26,0 проценти) ҳәм саўда (23,3 %) хызметлерине туўры келди.

Сондай-ақ, финанслық хызметлер (163,3 процент), архитектура, инженерлик излениўлер, техникалық сынаўлар ҳәм анализ тараўындағы хызметлер (109,9 процент), билимлендириў тараўындағы хызметлер (108,7 процент) өсим пәти жоқары болды.

2019 жыл январь-декабрьде экономикалық хызмет түрлери бойынша базар хызметлери ислеп шығарыў

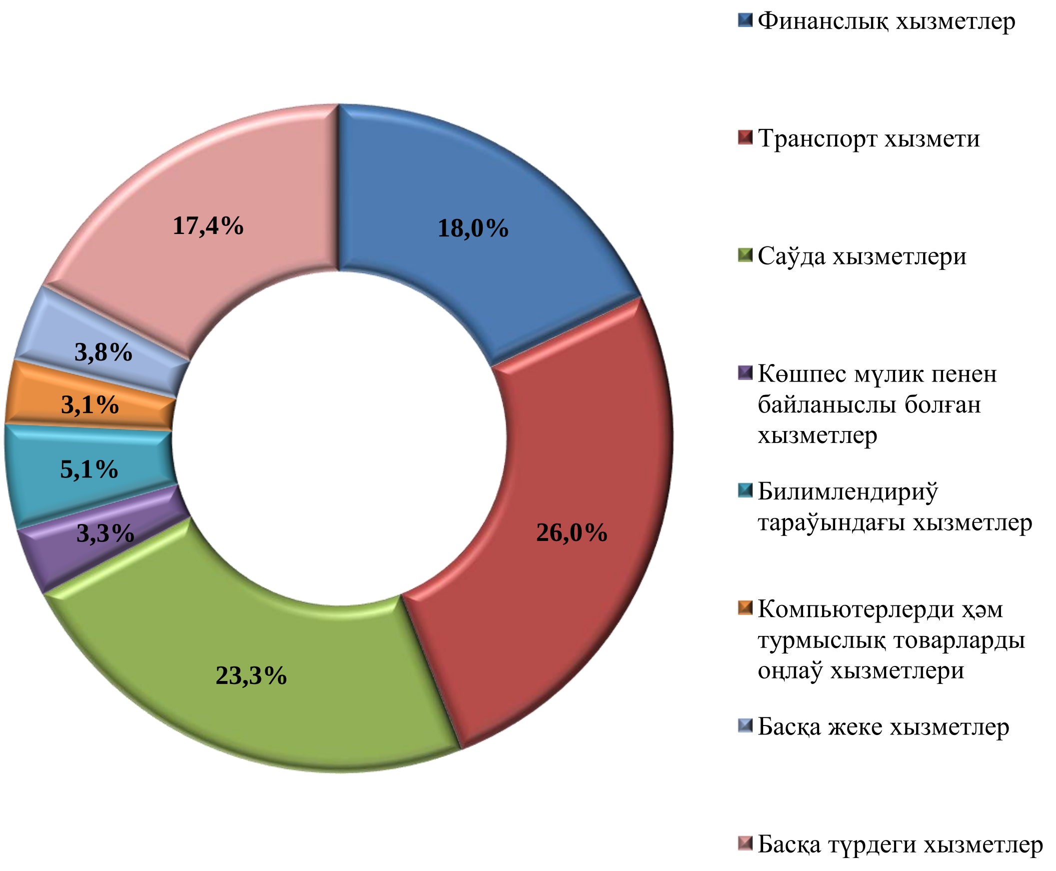

2019 жылдың январь-декабрь айлары даўамында экономикалық хызмет түрлери бойынша көрсетилген хызметлер улыўма көлеминде транспорт хызметлери ең үлкен үлести ийелеген болып, 1450,0 млрд. сўмды қураған, 2018 жылдың тийисли дәўирине (2018 жылда 1292,8 млрд. сўм) салыстырғанда 3,2 процентке өскен, сондай-ақ, көрсетилген хызметлер көлеминде саўда хызметлери – 1303,8 млрд. сўм (2018 жылда – 1127,0 млрд. сўм), финанслық хызметлер – 1003,9 млрд. сўм (2018 жылда - 606,7 млрд. сўм) ҳәм билимлендириў тараўындағы хызметлер - 286,3 млрд. сўм (2018 жылда – 224,2 млрд. сўм) есабына туўры келди.

X. ТРАНСПОРТ

Жүк тасыў. 2019 жыл январь-декабрьде барлық транспорт түрлери тәрепинен 29,6 млн. тонна жүк тасылған болып, бул өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 112,1 пайызды қурады.

Жүк айланбасы барлық транспорт түрлери тәрепинен 628,7 млн. тн.-км.ди қурады ҳәм 107,8 процентке өсти.

Транспорт түрлери бойынша жүк тасыў ҳәм жүк айланбасы көлеми

	2019 жыл январь-декабрь	*2018 жыл январь-декабрьге салыстырғанда процент есабында*
Тасылған жүк, *млн. тн.*	29,6	112,1
соннан:		
автомобиль транспортында	29,6	112,1
жүкайланбасы, *млн. тн-км.*	628,7	107,8
соннан:		
автомобиль транспортында	628,7	107,8

Жеке тәртиптеги исбилерменлердиң автомобиль транспортының жүк айланбасы 2018 жыл январь-декабрьге салыстырғанда 102,6 процентке өсти ҳәм 418,5 млн. тн-км.ди қурады. Жүк айланбасының улыўма көлеминде жеке жүк тасыўшылардың үлеси 88,8 процентти қурады (2018 жылда 90,7 процент).

Жолаўшы тасыў. 2019 жыл январь-декабрьде барлық транспорт түрлери тәрепинен 139,3 млн. адам тасылған болып, бул көрсеткиш өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 105,0 процентке өскен. Жолаўшы тасыў айланбасы усы дәўирде 103,3 процентке көбейип, 3871,8 млн. жолаўшы-км.ди қурады.

Транспорт түрлери бойынша жолаўшы тасыў ҳәм жолаўшы айланбасы

	2019 жыл январь-декабрь	*2018 жыл январь-декабрьге салыстырғанда процент есабында*
Транспортта тасылған жолаўшылар, *млн. адам*	139,3	105,0
*соннан:*автомобиль транспортында	139,3	105,0
Жолаўшы айланбасы, *млн. жолаўшы-км.*	3871,8	103,3
*соннан:*автомобиль транспортында	3871,8	103,3

Жеке жолаўшы тасыўшылар автомобиль транспортында жолаўшы айланбасы 2018 жылдың январь-декабрине салыстырғанда 103,5 процентке өсти ҳәм 3759,4 млн. жолаўшы-км.ди қурады. Жолаўшы айланбасының улыўма көлеминде жеке жолаўшы тасыўшылардың үлеси 97,1 процентти қурады (2018 жыл январь-декабрьде 96,9 процент).

Январь-декабрь жағдайына транспорт хызметиниң тийкарғы көрсеткишлери

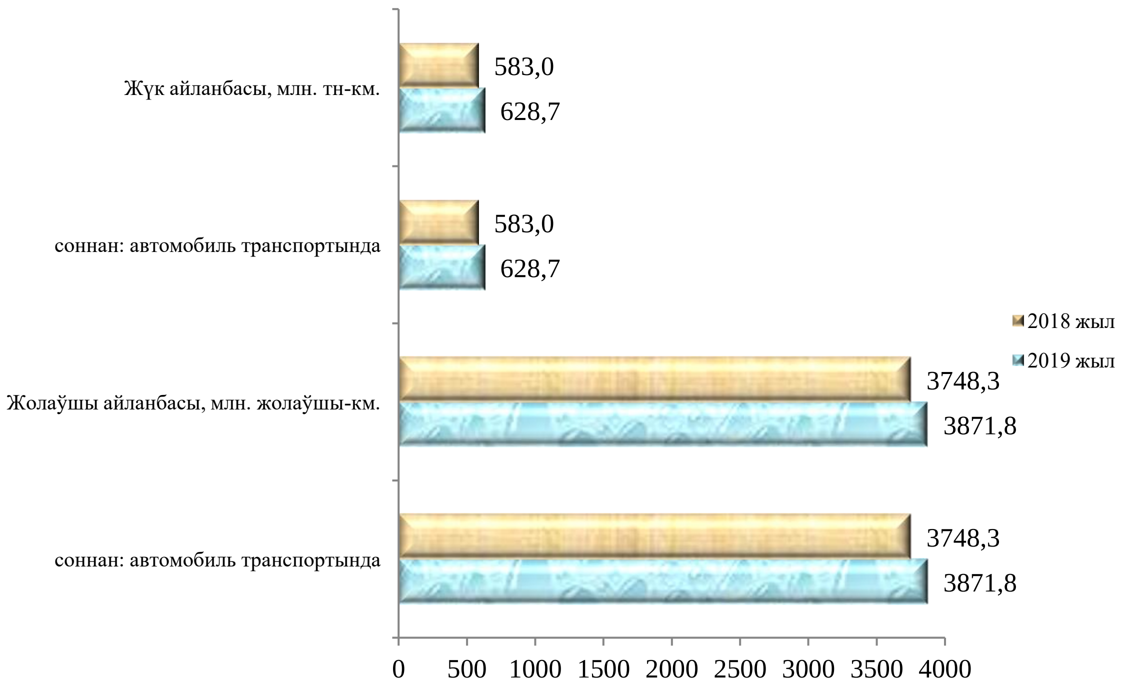

XI. УСАҚЛАП САТЫЎ ТОВАР АЙЛАНЫСЫ

2019 жыл январь-декабрьде усақлап сатыў товар айланысы 5633,4 млрд. сўмды қурады ҳәм өткен жылға салыстырғанда 10,8 процентке өсти.

Хожалық жүритиўши субъектлердиң мүликшилик формалары бойынша усақлап сатыў товар айланбасы

	млрд. сўм	*2018жыл январь-декабрьге салыстырғанда процент есабында*	*Жәмине салыстырғанда процент есабында*
Жәми	**5633,4**	**110,8**	**100,0**
Соннан мүликшилик формалары бойынша:			
мәмлекетлик мүлики	1,5	78,0	0,1
мәмлекетлик емес мүлик	5631,9	152,3	99,9
*соннан:*пуқаралардың жеке мүлики	3227,6	102,8	57,3

Саўда кәрханаларының усақлап сатыў айланбасы көлеми 2019 жылдың январь-декабрь айларында 2405,8 млрд. сўмды қурап, өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 127,9 процентти қурады.

Жеке тәртиптеги исбилерменликтиң жәми усақлап сатыў көлеми 2019 жылдың январь-декабрь айларында 3227,6 млрд. сўмды қурап, өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 2,8 процентке өскен.

2019 жыл январь-декабрьде усақлап сатыў айланбасы қурамы

	млрд. сўм	*2018 жыл январь-декабрьге салыстырғанда процент есабында*	*Жәмине салыстыр-ғанда процент есабында*
Усақлап сатыў товар айланбасы	**5633,4**	**110,8**	**100,0**
соннан:			
саўда кәрханалары	2405,8	127,9	42,7
жеке тәртиптеги исбилерменлик	3227,6	102,8	57,3
соннан: шөлкемлестирилмеген сектор (кәлиплестирилмеген саўда хызмети)	305,1	102,2	5,4

Улыўма аўқатланыў тараўының товар айланысы 163,4 млрд. сўмға жетти ямаса 2018 жыл январь-декабрьге салыстырғанда 10,8 процентке өсти.

Усақлап сатыў (улыўма аўқатланыў хызметин қосқан ҳалда) халықтың жан басына есаплағанда 9,1 процентке өсти ҳәм 2990,0 мың сўмды қурады (2018 жылдың январь-декабрь айларында 2422,9 мың сўмды қураған).

2019 жылдың январь-декабрь айларында усақлап сатыў товар айланысы 5633,4 млрд. сўмды қурады ҳәм өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 10,8 процентке өсти. Соннан, ири кәрханалардың товар айланысы 696,7 млрд. сўмды (өсим пәти 122,8 %), киши исбилерменлик субъектлериниң товар айланысы 4936,7 млрд. сўмды (өсим пәти 109,3 %), соннан бирлеспеген саўда товар айланысы 305,1 млрд. сўмды (өсим пәти 102,2 %) қурайды.

Январь-декабрь айларында усақлап сатыў товар айланбасы көлеми, *(млрд. сўм)*

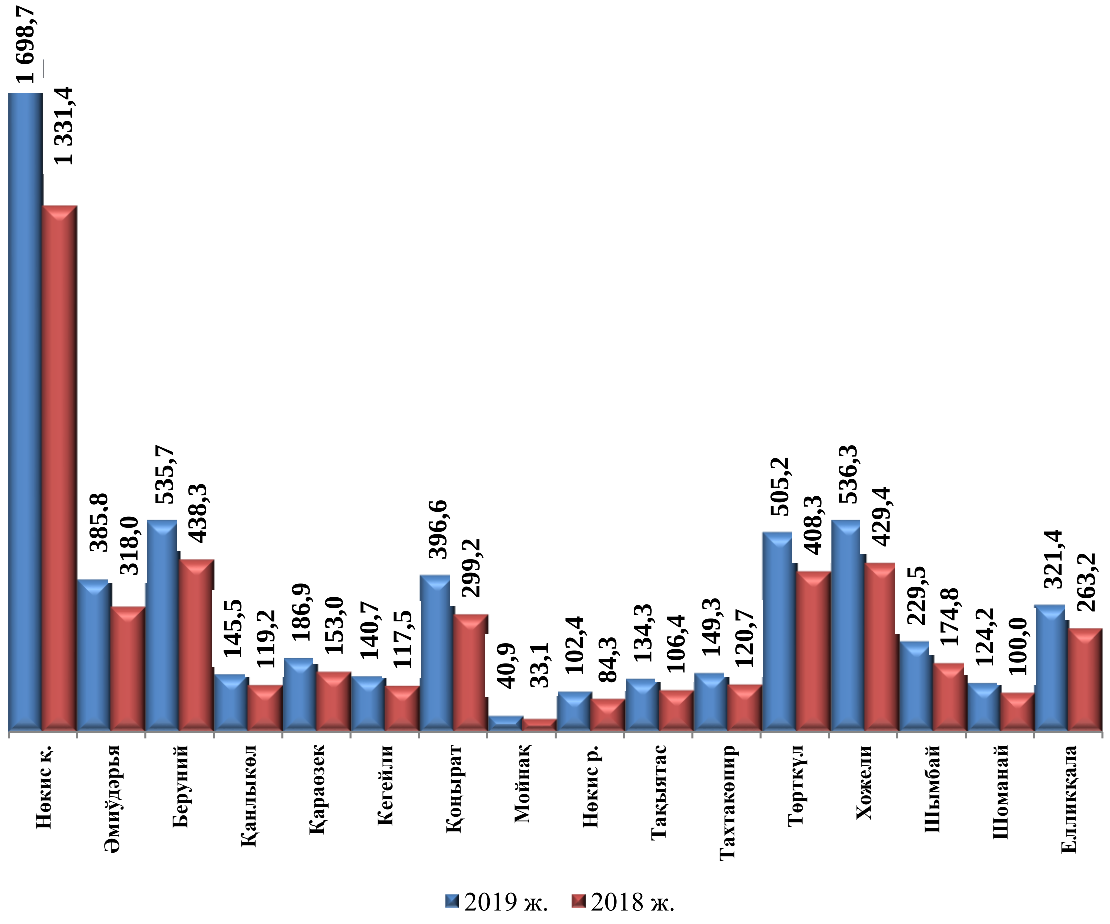

2018 жылдың январь-декабрине салыстырғанда республиканың барлық аймақларында усақлап сатыў товар айланысының өсим пәти көрсетилген, жоқары өсим пәтлери Нөкис қаласы (өсим пәти 112,8 %), Қоңырат (117,2), Шымбай (116,1), Хожели (110,4) ҳәм Шоманай (109,8%) районларында көрсетилген.

Усақлап сатыў товар айланысының өсим пәти, *(% те)*

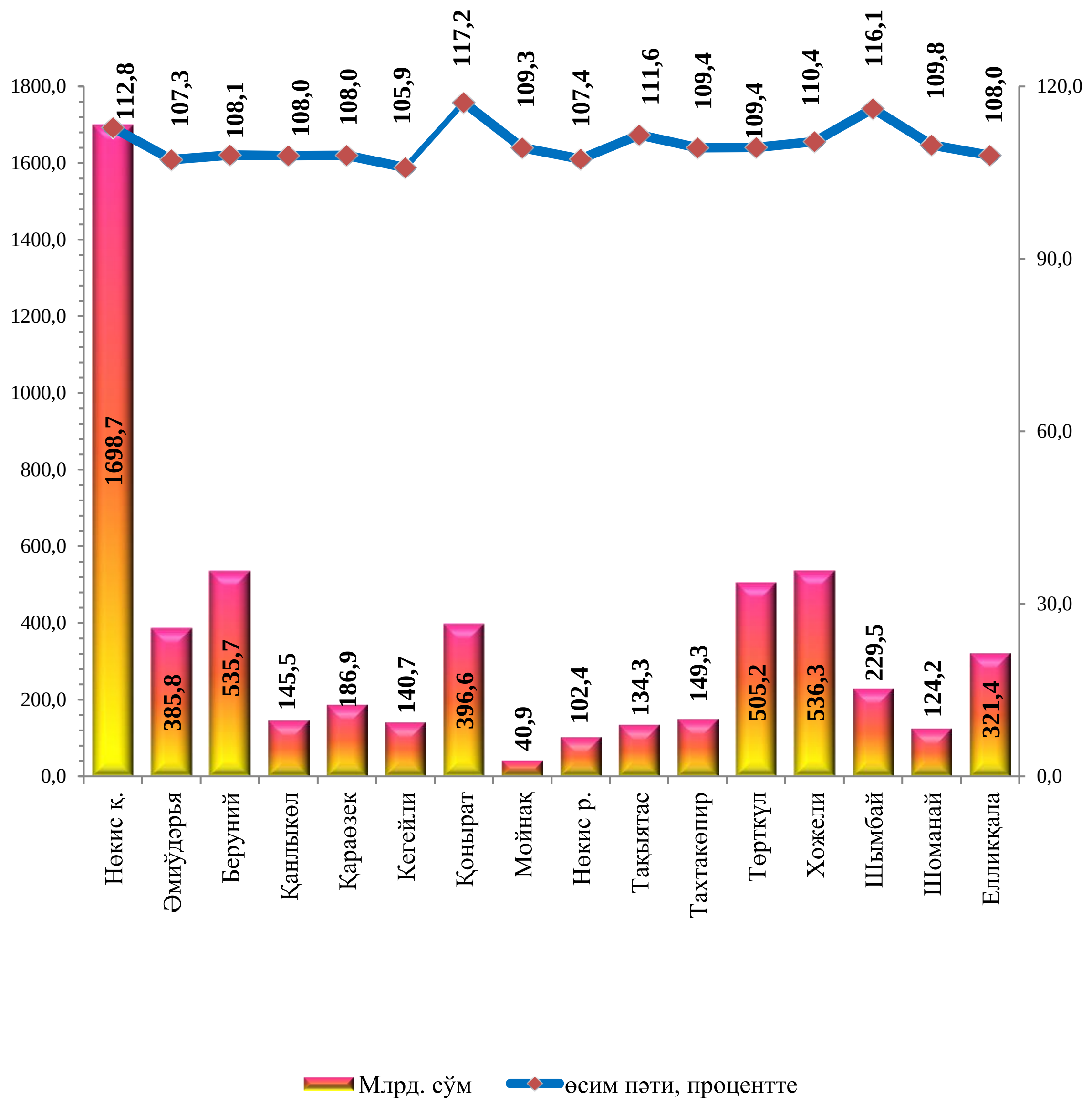

Усақлап сатыў товар айланысы көлеминде үлкен үлеске ийе болған Нөкис қаласы (республика бойынша жәми товар айланысы көлеминдеги үлеси 30,2%), Беруний (9,5 %), Хожели (9,5 %), Төрткүл (9,0 %) ҳәм Қоңырат (7,0 %) районлары усақлап сатыў товар айланбасының өсиўине салмақлы тәсирин көрсетди.

Усақлап сатыў товар айланысы қурамында ири кәрханалардың товар айланысы көлеми өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда 22,8 процентке өсти ҳәм 696,7 млрд. сўмды қурайды. Бул улыўма саўда көлеминиң 12,4 % үлесине туўры келеди.

Киши исбилерменлик субъектлариниң усақлап сатыў товар айланысы көлеми статистикалық есап-китапларға көре, 4936,7 млрд. сўмды қурап, 2018 жылдың январь-декабрь айларына салыстырғанда 9,3 процентке өсти. Республика көлеминде усы сектордың жәми усақлап сатыў товар айланысындағы үлеси 87,6 процентке тең келмекте.

Усақлап сатыў товар айланысы қурамы,
(жәмине салыстырғанда процент есабында)

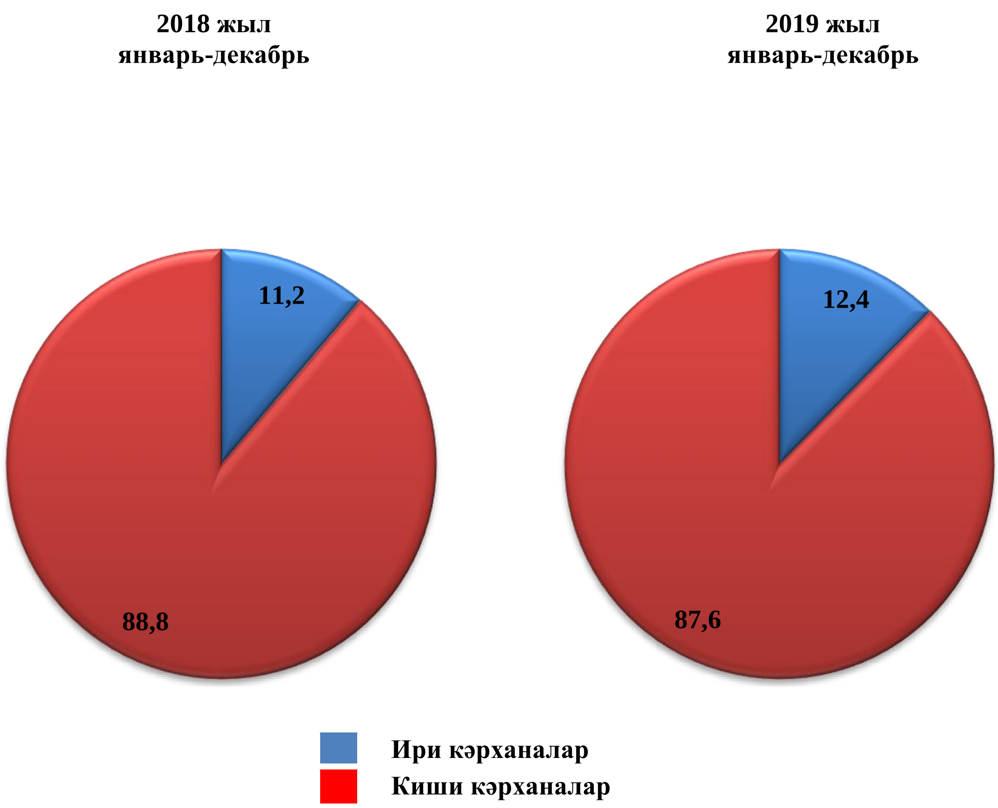

Усақлап саўда айланбасында ири кәрханалар хәм киши исбилерменликтиң үлеси, (%)

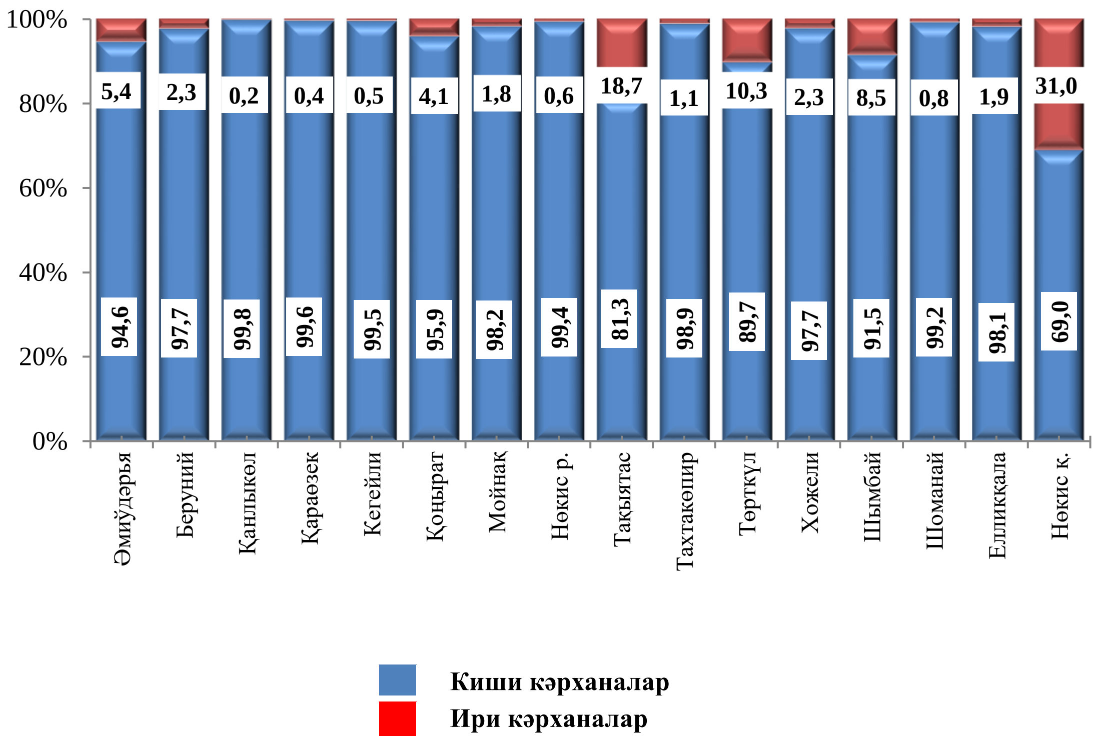

Киши исбилерменлик ҳәм ири кәрханалардың усақлап сатыў товар айланысындағы көлеми

	ири кәрханалар (млрд.сўм)	өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда, % те	киши исбилерменлик (млрд.сўм)	өткен жылдың усы дәўирине салыстырғанда, % те
Қарақалпақстан Республикасы	**696,7**	**122,8**	**4 936,7**	**109,3**
Нөкис қ.	526,5	136,3	1 172,2	104,7
районлар:				
Әмиўдәрья	20,9	82,9	364,9	109,1
Беруний	12,5	90,6	523,2	108,6
Қанлыкөл	0,3	130,7	145,2	107,9
Қараөзек	0,8	62,2	186,1	108,3
Кегейли	0,7	87,3	140,0	106,0
Қоңырат	16,4	139,4	380,3	116,4
Мойнақ	0,7	82,1	40,2	110,0
Нөкис	0,6	84,1	101,8	107,6
Тақыятас	25,1	85,4	109,1	120,0
Тахтакөпир	1,7	164,9	147,6	108,9
Төрткүл	51,9	82,4	453,3	113,7
Хожели	12,1	113,8	524,2	110,4
Шымбай	19,6	115,6	209,9	116,2
Шоманай	0,9	90,4	123,3	110,0
Елликқала	6,0	136,4	315,4	107,6

2019 жыл январь-декабрь айларында усақлап сатыў товар айланысында киши исбилерменлик субъектлериниң үлеси бойынша Қанлыкөл (99,8 %), Қараөзек (99,6 %), Кегейли (99,5 %), Нөкис (99,4 %) ҳәм Шоманай (99,2 %) районларында жоқары дәрежеде болды.

Усақлап сатыў товар айланыасы қурамында ири кәрханалардың үлеси 12,4 проценти қурап, ири кәрханалардың ең үлкен үлеси Нөкис қаласында (31,0 %), Тақыятас (18,7 %) ҳәм Төрткүл (10,3 %) районларында ушырасады.

XII. ДЕМОГРАФИЯ ҲӘМ БӘНТЛИК

Турақлы халық саны[1)]

(2020 жылдың 1 январь жағдайына, мың адам)

	Жәми халық саны	соннан:	
		қала халқы	аўыл халқы
Қарақалпақстан Республикасы	**1 898,3**	**930,5**	**967,8**
Нөкис қ.	319,8	319,8	-
районлар:			
Әмиўдәрья	199,1	51,9	147,2
Беруний	191,4	67,9	123,5
Қанлыкөл	51,0	12,6	38,4
Қараөзек	52,7	16,0	36,7
Кегейли	90,0	34,4	55,6
Қоңырат	129,9	81,9	48,0
Мойнақ	31,8	13,9	17,9
Нөкис	50,2	10,4	39,8
Тақыятас	73,8	52,9	20,9
Тахтакөпир	40,2	16,9	23,3
Төрткүл	214,2	81,8	132,4
Хожели	122,7	78,6	44,1
Шымбай	116,3	57,3	59,0
Шоманай	56,1	14,7	41,4
Елликқала	159,1	19,5	139,6

Дәслепки мағлыўматлар бойынша, 2020 жылдың 1 январь жағдайына республика турақлы халқының саны 1898,3 мың адамды қурады ҳәм жыл басынан 28,5 мың адамға ямаса 101,5 проценке өсти. 2019 жыл январь-декабрьде миграция сальдосы, дәслепки мағлыўматлар бойынша -4217 адамды қурады.

[1)]*дәслепки мағлыўмат*

2019 жылдың январь-декабрь айларында халықтың тәбийий ҳәрекети

	адам			ҳәр 1000 адамға	
	2018ж.	2019ж.[1)]	өсиўи, азайыўы	2018ж.	2019ж.[1)]
Туўылғанлар	40 108	41271	1163	21,6	21,9
Өлгенлер	8 602	8 507	-95	4,6	4,5
соннан: бир жасқа шекемги балалар	554	448	-106	14,3	11,0
Тәбийий өсим	31 506	32 764	1258	17,0	17,4
Дүзилген некелер	14 450	14 259	-191	7,8	7,6
Некеден ажырасыўлар	1 344	1 243	-101	0,7	0,7

Туўылыў дәрежеси. 2019 жыл январь-декабрьде туўылғанлар саны 41271 адамды қурады ҳәм 2018 жылдың усы дәўирине (40108 адам) салыстырғанда 1163 адамға көп ямаса 2,9 процентке көп. Туўылыў коэффициенти тийисли түрде 21,9 промиллени қурады ҳәм 2018 жылдың усы дәўирине (21,6 промилле) салыстырғанда 0,3 промиллеге өсти.

Туўылыў дәрежесиниң өсиўи республиканың дерлик барлық аймақларында гүзетилди. Бул көрсеткиштиң жоқары дәрежеси Кегейли (18,3 ден 20,8 промиллеге), Қанлыкөл (20,3 ден 22,1 промиллеге), Мойнақ (19,7 дан 21,2 ке) ҳәм Нөкис (23,2 ден 24,3) районларында гүзетилди.

Өлим дәрежеси. 2019 жылдың январь-декабринде өлгенлер саны 8507 адамды қурады ҳәм 2018 жылдың усы дәўирине (8602 адам) салыстырғанда 95 адамға ямаса 1,1 процентке кемейди. Тийисли түрде өлим коэффициенти 4,5 промиллени қурады (2018 жыл январь-декабрьде - 4,6 промилле).

Өлгенлер санының кемейиўи Қараөзек (5,3 ден 4,2 промиллеге), Нөкис районында (6,1 ден 5,4 ге) ҳәм Тахтакөпир (5,1 ден 4,4 промиллеге) районларында гүзетилди. Ең көп өлим жағдайлары Кегейлиде (5,7 промилле) ең кем өлим жағдайлары Елликқала (3,8 промилле) районында гүзетилди.

[1)] *дәслепки мағлыўмат*

Халықтың тәбийий ҳәрекети коэффициентлери

(январь-декабрь айларында)

(1000 халық санына)

	Туўылғанлар		*Өлгенлер*		*Халықтың тәбийий өсиўи*	
	2018ж.	*2019ж.*[1)]	*2018ж.*	*2019ж.*[1)]	*2018ж.*	*2019ж.*[1)]
Қарақалпақстан Республикасы	**21,6**	**21,9**	**4,6**	**4,5**	**17,0**	**17,4**
Нөкис қ.	18,1	18,9	4,4	4,4	13,7	14,5
районлар:						
Әмиўдәрья	24,6	25,5	4,5	4,4	20,1	21,1
Беруний	25,6	25,8	4,6	4,7	21,0	21,1
Қанлыкөл	20,3	22,1	4,6	4,4	15,7	17,7
Қараөзек	19,6	17,8	5,3	4,2	14,3	13,6
Кегейли	18,3	19,5	5,2	5,3	13,1	14,2
Қоңырат	20,1	21,1	5,2	4,6	14,9	16,5
Мойнақ	19,7	21,2	5,1	4,8	14,6	16,4
Нөкис	23,2	24,3	6,1	5,4	17,1	18,9
Тақыятас	19,2	20,0	4,9	5,0	14,3	15,0
Тахтакөпир	18,7	17,7	5,1	4,4	13,6	13,3
Төрткүл	23,3	23,0	4,4	4,4	18,9	18,6
Хожели	20,5	20,9	4,7	4,6	15,8	16,3
Шымбай	22,8	21,1	4,9	4,5	17,9	16,6
Шоманай	17,1	17,6	3,6	4,3	13,5	13,3
Елликқала	25,6	24,8	3,9	3,8	21,7	21,0

[1)] *дәслепки мағлыўмат*

2019 жыл январь-декабрьде өлим себеплери бойынша өлгенлер саны

(жәмине салыстырғанда процент есабында)

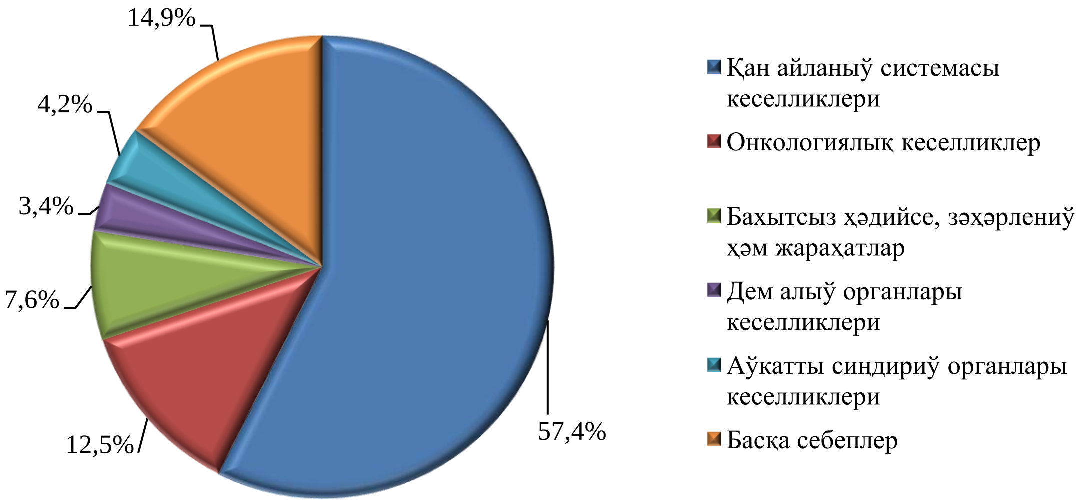

Дәслепки мағлыўматлар бойынша, 2019 жылдың январь-декабринде бир жасқа толмаған 448 балалар өлими гүзетилди. Балалар өлими коэффициенти 11,0 промиллени қурады (2018 жылдың тийисли дәўиринде 14,3 промилле).

2019 жыл январь-декабрьде өлим себеплери бойынша бир жасқа шекемги өлген балалар саны

(жәмине салыстырғанда процент есабында)

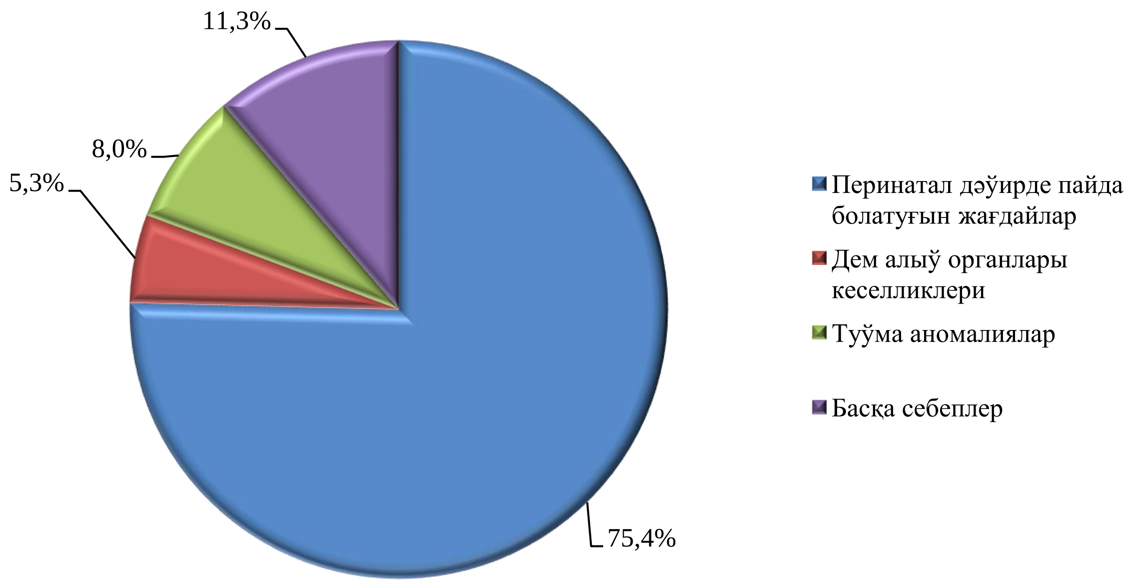

Неке дүзиў ҳәм некеден ажырасыўлар. 2019 жыл январь-декабрьде ПҲАЖ органларында 14259 неке ҳәм 1243 ажырасыўлар дизимге алынды. Мың халық санына салыстырғанда 7,6 неке (2018 жылдың тийисли дәўиринде – 7,8) ҳәм 0,7 ажырасыўлар (2018 жылдың тийисли дәўиринде – 0,7) туўры келди.

Миграция[1]. Дәслепки мағлыўматлар бойынша, 2019 жылдың январь-декабрь айларында республика бойынша көшип келгенлер саны 10003 адамды, усы дәўирде көшип кеткенлер саны болса 14220 адамды қурады. Миграция қалдығы минус 4217 адамға (2018 жылдың усы дәўиринде – минус 4045 адам) тең болды. Ең көп минус қалдықлар Шымбай районы (минус 869), Қоңырат (минус 535) ҳәм Хожели (минус 471) районларында гүзетилди.

Дүзилген некелер ҳәм ажырасыўлар саны
(январь-декабрь айларында, бирлик)

	Дүзилген некелер		*Некеден ажырасыўлар*	
	2018 ж.	*2019 ж.[2)]*	*2018 ж.*	*2019 ж.[2)]*
Қарақалпақстан Республикасы	14 450	14 259	1 344	1 243
Нөкис қ.	2 143	2 520	331	310
районлар:				
Әмиўдәрья	1 712	1 712	106	109
Беруний	1 849	1 584	142	96
Қанлыкөл	324	353	33	38
Қараөзек	325	327	23	24
Кегейли	570	564	52	52
Қоңырат	880	901	108	100
Мойнақ	175	180	23	24
Нөкис	409	426	34	30
Тақыятас	472	445	69	59
Тахтакөпир	300	272	15	22
Төрткүл	1 758	1 758	105	104
Хожели	947	801	110	85
Шымбай	905	765	72	77
Шоманай	307	337	33	29
Елликқала	1 374	1 314	88	84

[1] *қала ҳәм районлар ҳәмде аймақлараралық ишки миграцияны қосқан ҳалда*
[2)] *дәслепки мағлыўмат*

2019 жыл январь-декабрьде халықтың тәбийий ҳәрекети

ҳәр 1000 адамға

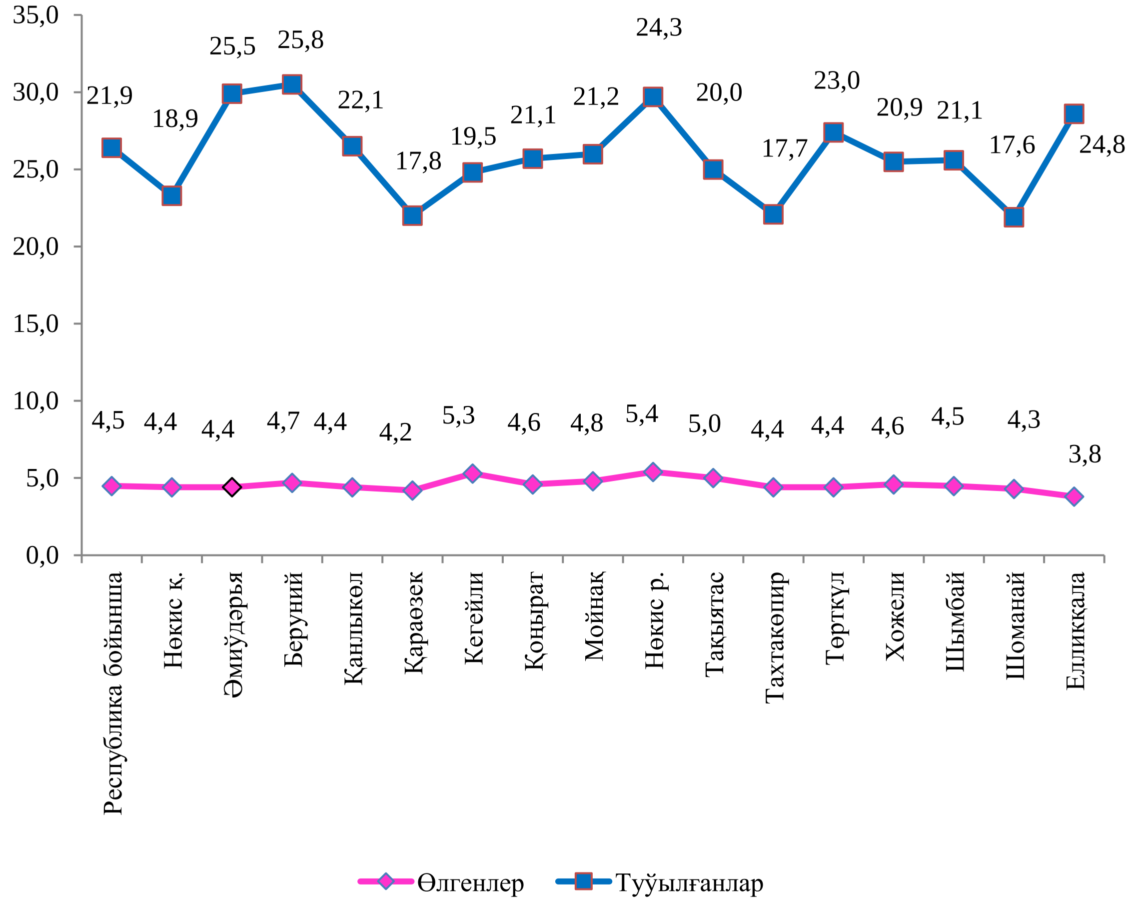

Орташа айлық ис-ҳақы. 2019 жылдың январь-декабрь айларында Қарақалпақстан Республикасында орташа айлық номинал есапланған ис-ҳақы 2172,8 мың сўмды қурады.

Бунда ис-ҳақы үстеме, сийлықлаў, хошаметлеў түриндеги төлеўлер, компенсация ҳәм исленбеген ўақыт ушын ҳақ төлеўлер киритилген, сондай-ақ оның қурамында физикалық тәреплер дәрамат салығы, социаллық суғурта ҳәм кәсиплик аўқамына төлемлер ҳәм бар.

2019 жылдың январь-декабрь айларында Қарақалпақстан Республикасында орташа айлық ис-ҳақының ең жоқары муғдары Нөкис қаласында 2733,2 мың сўм, республикадағы орташа айлық ис-ҳақына салыстырғанда 125,8 процент ҳәм Қоңырат районында 2421,1 мың сўм (111,4 процент).

2019 жылдың январь-декабрь айлары ушын орташа номинал есапланған ис-ҳақы

(аўыл хожалығы ҳәм киши исбилерменлик субъектлеринен басқа)

мың сўм

	декабрь	*январь-декабрь*
Қарақалпақстан Республикасы	**2709,4**	**2172,8**
Нөкис қ.	3461,5	2733,2
районлар:		
Әмиўдәрья	2004,3	1687,6
Беруний	1994,2	1687,8
Қанлыкөл	2987,6	2000,6
Қараөзек	1868,6	1641,9
Кегейли	2368,8	1888,2
Қоңырат	2942,5	2421,1
Мойнақ	2570,4	2109,6
Нөкис	2230,4	1866,9
Тақыятас	2857,3	2074,1
Тахтакөпир	2058,6	1791,5
Төрткүл	2177,0	1814,3
Хожели	2552,8	1951,0
Шымбай	2011,8	1763,2
Шоманай	2090,3	1703,1
Елликқала	2220,0	1832,1

Қарақалпақстан Республикасында орташа ис ҳақының ең кем муғдары Қараөзек районы (1641,9 мың сўм) республикадағы орташа айлық ис-ҳақына салыстырғанда 75,6 процент, ҳәм Әмиўдәрья районында 1687,6 (77,7) қураған.